

ΟΚΔΕ-Σπάρτακος

Συνδιάσκεψη 2026

Πολιτικό Κείμενο

ΟΚΔΕ Σπάρτακος

ελληνικό τμήμα της 4ης Διεθνούς | www.okde.org

Περιεχόμενα

Μέρος Πρώτο.....	3
Η ΒΑΘΙΑ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ.....	3
Αύξηση ανισοτήτων.....	3
Η σημερινή κρίση.....	4
Η όξυνση των ενδοκαπιταλιστικών - ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών.....	10
Η κλιματική κρίση και συνολικότερα η περιβαλλοντική καταστροφή.....	15
Μέρος Δεύτερο.....	17
Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....	17
1. Δεξιά μετατόπιση, χειραγώγηση και καταστολή.....	17
2. Οι επιπτώσεις της τεχνολογικής καινοτομίας στην εργατική τάξη.....	18
3. Η ηθική και πολιτική παρακμή της άρχουσας τάξης.....	20
4. Τα αδιέξοδα της πολιτικής των κεντροαριστερών κομμάτων.....	20
5. Η ταξική πάλη σήμερα.....	22
Μέρος Τρίτο.....	27
Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.....	27
6. LNG – Κάθετος Διάδρομος.....	27
7. Ενεργειακή Ασφάλεια του Σιωνιστικού κράτους.....	27
8. Εξορύξεις.....	28
9. ReArm Greece.....	28
10. Επενδυτικό πάρτι στη στέγαση.....	28
11. Κοινωνικό κράτος που παραπαίει.....	29
12. Η πραγματική εικόνα της οικονομίας.....	30
13. Ο κόσμος της εργατικής τάξης.....	30

Μέρος Τέταρτο.....	32
A. ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΚΗΝΙΚΟ.....	32
1. Η κυβέρνηση της ΝΔ.....	32
2. Το ΠΑΣΟΚ.....	34
3. Η επιστροφή Τσίπρα.....	34
4. Το ΚΚΕ.....	35
5. Η Πλεύση Ελευθερίας.....	36
6. Η ακροδεξιά.....	36
7. Το κόμμα Καρυστιανού.....	37
8. Το ΜέΡΑ 25.....	37
9. Ο ενδιάμεσος χώρος.....	38
B. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΕΡΩΝ ΜΑΧΩΝ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	38
1. Τέμπη.....	38
2. Οι αγροτικές κινητοποιήσεις.....	39
3. Το κίνημα αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη.....	40
Μέρος Πέμπτο.....	43
ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ.....	43

Μέρος Πρώτο

Η ΒΑΘΙΑ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

1. Αύξηση ανισοτήτων

Σύμφωνα με την Έκθεση για την Παγκόσμια Ανισότητα 2026 το πλουσιότερο 10% του παγκόσμιου πληθυσμού απολαμβάνει σήμερα το 53% του συνολικού εισοδήματος και κατέχει το εντυπωσιακό 75% του συνολικού πλούτου. Από την άλλη, το φτωχότερο μισό της ανθρωπότητας, απολαμβάνει μόλις το 8% του εισοδήματος και κατέχει το 2% του πλούτου. Παράλληλα το μερίδιο του παγκόσμιου πλούτου που κατέχει το πλουσιότερο 0,001% της ανθρωπότητας έχει αυξηθεί από σχεδόν 4% το 1995 σε περισσότερο από 6%, ενώ ο πλούτος των πολυεκατομμυριούχων αυξάνεται κατά περίπου 8% ετησίως από τη δεκαετία του 1990.

Αυτό είναι το αποτέλεσμα της αύξησης της εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης και της καταλήστευσης του κοινωνικού πλούτου με εργαλείο τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές και την ιμπεριαλιστική παγκοσμιοποίηση. Αυτή η τελευταία έχει ταυτόχρονα οδηγήσει στην ανάδυση ραγδαία αναπτυσσόμενων χωρών και ιδιαίτερα της Κίνας, σε σημείο που αμφισβητούν πλέον την κυριαρχία της Δύσης. Ακόμα όμως και σε αυτές τις χώρες όπου το μέσο βιοτικό επίπεδο ανέβαινε γρήγορα, η κατανομή του πλούτου γίνονταν με άνισο τρόπο, εντείνοντας τις ανισότητες. Μετά την κρίση του 2008 καθώς η παγκόσμια οικονομία και το εμπόριο αυξάνονται με χαμηλούς ρυθμούς, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου επιβραδύνεται ακόμα και στις χώρες με σχετικά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης (Κίνα κλπ).

Ωστόσο, οι αγορές μετοχών σε Ευρώπη και Ηνωμένες Πολιτείες δείχνουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα απέναντι σε μια σειρά από σοκ που, υπό άλλες συνθήκες, θα είχαν προκαλέσει ισχυρές αναταράξεις. Παρά τους εμπορικούς πολέμους και τις πληθωριστικές πιέσεις, τις γεωπολιτικές εντάσεις και τους ενδοϊμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς, συγκεκριμένες μερίδες του κεφαλαίου καταφέρνουν να διατηρούν, ή ακόμα και κατά περιπτώσεις να αυξάνουν, την κερδοφορία τους, εκμεταλλευόμενες την τεχνολογική καινοτομία, διευρύνοντας το πεδίο δράσης τους με την εμπορευματοποίηση των πάντων ή και προσφεύγοντας στη χρηματοπιστωτική κερδοσκοπία και άλλες δραστηριότητες χωρίς παραγωγικό αντίκρυσμα.

Όλα αυτά, ωστόσο, δεν αλλάζουν το γεγονός ότι το μέσο ποσοστό κέρδους εξακολουθεί να πιέζεται προς τα κάτω, παρά τις μερικές και μάλλον αναιμικές κατά καιρούς ανατάξεις του. Η μειωμένη κερδοφορία οδηγεί σε μειωμένη επένδυση, με την εξαίρεση πολύ συγκεκριμένων κλάδων (AI, real estate, πράσινη ενέργεια – τουλάχιστον μέχρι προσφάτως). Αυτό με τη σειρά του οδηγεί σε μείωση του ρυθμού αύξησης της παραγωγικότητας, παρότι κάτι τέτοιο φαινομενικά αντιφάσκει με τις εντυπωσιακές τεχνολογικές καινοτομίες σε συγκεκριμένα πεδία. Τα κεφάλαια δυσκολεύονται να βρουν δρόμους αξιοποίησης, τουλάχιστον χωρίς τον κίνδυνο να πιάσουν ακόμα περισσότερο το μέσο ποσοστό κέρδους. Όμως, ο παραγωγικισμός, δηλαδή η συνεχής διευρυμένη αναπαραγωγή του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής, αποτελεί ζωτική λειτουργία του καπιταλισμού. Αυτό είναι που καθιστά τη μακρόσυρτη κρίση υπαρξιακό κίνδυνο για το συλλογικό καπιταλιστή, ακόμα κι αν μπορεί να την καθιστά ευκαιρία για τον μεμονωμένο καπιταλιστή.

2. Η σημερινή κρίση

Μετά το 2008 η παγκόσμια πίτα (ο όγκος των κερδών) έχει μειωθεί, συμπιέζοντας τα περιθώρια για όλους τους αντίπαλους καπιταλισμούς, πράγμα που οδήγησε στην αποτυχία της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης υπό την κυριαρχία του Δυτικού ιμπεριαλισμού, στην υποβάθμισή του και στην εντεινόμενη αμφισβήτηση της ηγεσίας των ΗΠΑ από την Κίνα.

α) Προστατευτισμός

Αυτά τα κρισιακά φαινόμενα και η οικονομική αβεβαιότητα, εκφράζονται με τη γεωοικονομική αντιπαράθεση, τον κατακερματισμό της παγκόσμιας αγοράς σε εθνικούς καπιταλισμούς και τη

ρηγμάτωση των ιμπεριαλιστικών μπλοκ με την επανεμφάνιση των προστατευτικών πολιτικών (δασμοί, περιορισμοί στις εισαγωγές και τις εξαγωγές με επίκληση λόγων προστασίας του περιβάλλοντος, διατήρησης της τεχνολογικής καινοτομίας, εξασφάλισης των δεδομένων, παραγωγικής αυτονομίας, άμυνας, αντίστασης στην παραπληροφόρηση, κυβερνοασφάλειας κλπ). Αυτές οι πολιτικές δεν εφαρμόζονται μόνο από τον Τραμπ, αλλά και από την ΕΕ, ακόμα και την Κίνα που, για να στηρίξει το εξαγωγικό της προσανατολισμό, εμφανίζεται σαν ο τελευταίος υποστηρικτής της παγκοσμιοποίησης. Ο Τραμπ δεσμευόμενος να αναζωογονήσει τη μεταποιητική βιομηχανία, να εξασφαλίσει έσοδα για το κράτος και να ανοίξει νέες αγορές οδήγησε τα ποσοστά δασμών στις ΗΠΑ στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δεκαετιών, με το μέσο πραγματικό ποσοστό δασμολόγησης να ανέρχεται σε περίπου 10%, από περίπου 2,5% που ήταν στις αρχές του περασμένου έτους, έστω κι αν, τελικά, δεν εφάρμοσε την επιθετική πολιτική που εξήγγειλε την “Ημέρα της Απελευθέρωσης” για να κερδίσει το σκωπτικό προσωνύμιο TACO (Trump Always Chickens Out).

Όσο κι αν οι πολιτικές των δασμών δεν έχουν αποδώσει, έχουν πάντως βελτιώσει το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου των ΗΠΑ, πράγμα που έδωσε την απαραίτητη ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη διαψεύδοντας τις προβλέψεις για ύφεση στις ΗΠΑ, καθώς η άνοδος της παραγωγικότητας συγκεκριμένα στις νέες τεχνολογίες συνεχίζει και αυτή να στηρίζει την ανάπτυξη. Ταυτόχρονα έχουμε μείωση των απευθείας εισαγωγών από την Κίνα, που σημαίνει ότι η ρήξη προχωράει, όσο κι αν η αύξηση των εισαγωγών από Μεξικό και Βιετνάμ στις οποίες η Κίνα έχει μεγάλες επενδύσεις, δείχνει ότι οι δεσμοί δεν έχουν κοπεί εντελώς.

Την ίδια στιγμή πολλοί θιγόμενοι εμπορικοί εταίροι των ΗΠΑ αναζήτησαν αγοραστές εκτός ΗΠΑ και υπογράφηκαν εμπορικές συμφωνίες όπως αυτή του Καναδά με την Κίνα για μείωση των δασμών στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, πράγμα εξαιρετικά οδυνηρό για την αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία.

Ο μεταποιητικός τομέας πέρασε μεγάλο μέρος του περασμένου έτους σε ύφεση, ενώ οι ξένες επενδύσεις στις ΗΠΑ επίσης μειώθηκαν. Στη συνέχεια το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ ακύρωσε εντελώς τους δασμούς της “Ημέρας της Απελευθέρωσης”, αμφισβητώντας μάλιστα την αύξηση των εσόδων από δασμούς που εισέπραξε η κυβέρνηση πέρουσι. Αν και ο Τραμπ έχει δηλώσει ότι θα χρειαστεί χρόνος για να αποδώσουν οι πολιτικές του, επισημαίνοντας τις υποσχέσεις εταιρειών και χωρών για μεγάλες επενδύσεις (συμφωνίες με Ινδία, ΕΕ, Μοναρχίες του Κόλπου) ωστόσο, προς το παρόν, οι κύριες επιπτώσεις των δασμών στις ΗΠΑ είναι εμπόριο υπό πίεση, προκλήσεις για τις εφοδιαστικές αλυσίδες, και υψηλότερες τιμές για τους καταναλωτές.

Ο καπιταλιστικός παραγωγικισμός (διευρυμένη αναπαραγωγή, συσσώρευση και μετατροπή της υπεραξίας σε κεφάλαιο το οποίο θα τροφοδοτήσει τον επόμενο παραγωγικό κύκλο σε ανώτερο πλέον επίπεδο, δηλαδή με μεγαλύτερα ποσά σταθερού και μεταβλητού κεφαλαίου) δεν ευνοείται από τον προστατευτισμό, έστω κι αν η Α ή Β εθνική καπιταλιστική οικονομία μπορεί να επωφελείται από αυτόν.

β) Τεχνολογική καινοτομία

Ο ανταγωνισμός για τεχνολογική κυριαρχία (πράσινη ανάπτυξη, τσιπς, κβαντικοί υπολογιστές, πυρηνική σύντηξη, AI, ρομποτική) οξύνεται στην φάση της κρίσης. Η σύγκρουση είναι αδυσώπητη. Από την AI και τα τεράστια ποσά που επενδύονται σε αυτή, απειλώντας βεβαίως ταυτόχρονα να μετατρέψουν τον κλάδο στην επόμενη φούσκα που θα εκραγεί, μέχρι την κυριαρχία στα κρίσιμα υλικά που απαιτούνται για την κατασκευή ηλιακών πάνελ, ανεμογεννητριών, μπαταριών, ημιαγωγών και όπλων. Στην αρχή της παγκοσμιοποίησης η οικονομία των υπηρεσιών παρουσιαζόταν ως το μέλλον. Σε εκείνη την περίοδο σημαντικό κομμάτι των μεταλλουργικών και βιομηχανικών εργασιών μετακινήθηκαν προς την Κίνα- όπου το χαμηλό εργατικό κόστος εξασφάλιζε περισσότερα κέρδη από ότι στην Δύση- αφήνοντας τις δυτικές οικονομίες να επικεντρωθούν σε υπηρεσίες υψηλότερης κερδοφορίας στις χώρες αυτές, όπως τα χρηματοοικονομικά. Τα τυπικά μακροοικονομικά μοντέλα υποτίμησαν τις εφοδιαστικές αλυσίδες. Θεώρησαν ότι τα προϊόντα μπορούσαν να παραχθούν οπουδήποτε και να φτάσουν στις αγορές on time, ανεμπόδιστα. Αυτά τα μοντέλα μπορούσαν

λειτουργούν σε ένα περιβάλλον συνεχούς ανάπτυξης, μέσα σε ένα παγκοσμιοποιημένο, πολυμερές εμπορικό σύστημα, όχι όμως και στον κόσμο του σήμερα της κρίσης και των ανταγωνισμών. Η Δύση βρίσκεται σε μια υπαρξιακή κρίση υλικών, επειδή επί δεκαετίες εγκατέλειψε τη «βρώμικη» βιομηχανική παραγωγή και ειδικά το midstream (επεξεργασία, καθαρισμός, διαχωρισμός, τήξη). Το αποτέλεσμα είναι ότι η Κίνα ελέγχει πλέον το μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας παραγωγής κρίσιμων υλικών, δημιουργώντας μια στρατηγική ασφυξία για τις δυτικές οικονομίες, την άμυνα, την ενέργεια και την τεχνητή νοημοσύνη.

Έτσι η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία «ιδρώνει» κάθε φορά που η Κίνα περιορίζει την προμήθεια οποιουδήποτε μεμονωμένου εξοπλισμού, όπως οι κρίσιμοι ημιαγωγοί μεσαίας κατηγορίας και οι μπαταρίες για ηλεκτροκίνηση. Χωρίς αυτά, οι κινητήρες τους είναι άχρηστοι. Και οι ΗΠΑ μπορεί να κυριαρχούν στον προγραμματισμό της AI και στον σχεδιασμό εξειδικευμένων ημιαγωγών (που παράγονται στην Ταϊβάν), αλλά η Κίνα ελέγχει το 60–98% (ανάλογα το υλικό) της παγκόσμιας επεξεργασίας σε κρίσιμα υλικά και πιθανότερος νικητής θα ήταν, εκείνος που ελέγχει, όχι το σχεδιασμό, αλλά τα εργοστάσια.

γ) κρατικός παρεμβατισμός

Η παγκοσμιοποίηση ενσωμάτωσε νέες αγορές, μετά την κατάρρευση των παραμορφωμένων εργατικών κρατών και την Κίνα (συμμετοχή στον ΠΟΕ) ενώ ο νεοφιλελευθερισμός μείωσε την συμμετοχή του κράτους στην οικονομία με τις ιδιωτικοποιήσεις, πράγμα που αύξησε την ελευθερία κινήσεων των αγορών και των πολυεθνικών. Ωστόσο, σήμερα μοιάζει σαν να προσπαθούν οι κυβερνήσεις να κατευθύνουν τις πολυεθνικές. Ο Τραμπ προέτρεψε τους πετρελαϊκούς γίγαντες να επιστρέψουν στο Καράκας παρά τις αντιρρήσεις τους και έχει απαιτήσει από τις τεχνολογικές εταιρείες που πωλούν προηγμένους επεξεργαστές στην Κίνα να δίνουν μερίδιο στην κυβέρνησή του. Την ίδια στιγμή, η Κίνα πιέζει τις δικές της εταιρείες να μην αγοράζουν τους αμερικάνικους επεξεργαστές για να μειωθεί η εξάρτηση αλλά και για να αυξηθεί η προσπάθεια να φτιαχτούν κινέζικοι. Οι δασμοί, οι επιδοτήσεις και οι κυρώσεις έχουν οδηγήσει τα Δυτικά κεφάλαια μακριά από μέρη όπως η Κίνα και η Ρωσία. Τα κατευθύνουν στις εγχώριες αγορές. Η επέμβαση είναι ακόμη πιο εντυπωσιακή σε κλάδους που οι κυβερνήσεις συχνά θεωρούν «στρατηγικούς», όπως το λογισμικό, τα φάρμακα και η αυτοκινητοβιομηχανία. Οι πολυεθνικές διατείνονται ότι η ακμή της παγκοσμιοποίησης δεν θα επιστρέψει και ότι το μέλλον είναι πιθανό να επιφυλάσσει ακόμη μεγαλύτερη κρατική εμπλοκή.

Υπάρχει όμως και ο αντίλογος από κάποιους αστούς οικονομολόγους (σοσιαλδημοκρατικής απόχρωσης). Το ακραιφνές νεοφιλελεύθερο μοντέλο (λεγόμενη Οικονομία της Αγοράς), όπως εφαρμόστηκε στον Δυτικό καπιταλισμό (παγκόσμιος Βορράς) , με τη χρηματοπιστωτικοποίηση, την αποβιομηχάνιση και τη δημογραφική στασιμότητα, στέκεται στο κατώφλι της παρακμής. Η οικονομική του δυναμική φθίνει, ενώ η κοινωνική του συνοχή δοκιμάζεται με χαρακτηριστικό παράδειγμα την στεγαστική κρίση. Αντίθετα, το μοντέλο που εφαρμόζεται στον Παγκόσμιο Νότο (λεγόμενη Οικονομία της Παραγωγής), το οποίο υποτίθεται ότι συνδυάζει τον «δυναμισμό» των αγορών με τη στρατηγική καθοδήγηση του κράτους για την ενίσχυση της βιομηχανίας και των υποδομών, αποδεικνύεται πιο ανθεκτικό, βιώσιμο και ικανό να δημιουργήσει, προς το παρόν, μια ορισμένη ανάπτυξη. Καθώς το κέντρο βάρους της παγκόσμιας ανάπτυξης και καινοτομίας μετατοπίζεται προς τις αναπτυσσόμενες αγορές (Παγκόσμιος Νότος), το μέλλον δε φαίνεται να ανήκει σε εκείνους που απλώς διαχειρίζονται χρέη και χρηματοπιστωτικά περιουσιακά στοιχεία, αλλά σε εκείνους που επενδύουν σε εργοστάσια, υποδομές, ανθρώπινο κεφάλαιο και τεχνολογίες αιχμής.

Ωστόσο, πέρα από το γεγονός ότι η «Οικονομία της Παραγωγής» του παγκόσμιου Νότου προϋποθέτει και εξαρτάται από τις εξαγωγές προς την «Οικονομία της Αγοράς», αυτό που και τα δυο μοντέλα αγνοούν είναι ότι το πρόβλημα βρίσκεται στον ίδιο τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής και όχι στη διαχείρισή του. Οι κρατικές επιχορηγήσεις πχ τσιπς, οι περιοριστικές εμπορικές πολιτικές, οι κρατικές συμμετοχές σε εταιρείες, που υποτίθεται ότι περιορίζουν την ελεύθερη αγορά και την παγκοσμιοποίηση, στην ουσία αποτελούν επιδοτήσεις στο κεφάλαιο ώστε να βελτιώσει την κερδοφορία του σε βάρος των ανταγωνιστών του και όχι μια άλλη, διαφορετική πολιτική. Η αδυναμία του

καπιταλισμού να προτείνει, αντί του νεοφιλελευθερισμού και του πολέμου, κάποια ειρηνική εναλλακτική λύση για το ξεπέρασμα της κρίσης, αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό της περιόδου.

δ) χρέος

Σε επίπεδα ρεκόρ εκτοξεύτηκε το παγκόσμιο χρέος στο τέλος του 2025 και διαμορφώθηκε σε 348 τρις δολάρια καταγράφοντας την ταχύτερη αύξηση από την έξαρση της πανδημίας.

Μετά τις δημοσιονομικές καταρρεύσεις των αρχών της δεκαετίας του 2010, που οφείλονταν στα τεράστια προγράμματα κρατικής παρέμβασης για τη διάσωση των τραπεζών παγκοσμίως, και τα συνακόλουθα προγράμματα δημοσιονομικής σταθεροποίησης, το παγκόσμιο χρέος αυξανόταν κυρίως λόγω του εταιρικού χρέους. Τα κράτη θα κληθούν και πάλι να εγγυηθούν τη σταθερότητα της καπιταλιστικής οικονομίας, μετατρέποντας ένα μέρος του ιδιωτικού χρέους σε δημόσιο. Με τις αγορές ομολόγων να έχουν ενισχυθεί από εκδόσεις δημόσιου χρέους σε επίπεδα ρεκόρ, τα δημοσιονομικά ελλείμματα των μεγαλύτερων οικονομιών του πλανήτη αυξάνουν και πάλι, παρά την εμπεδωμένη λιτότητα. Η χρηματοδότηση της άμυνας-πολέμου είναι, εξάλλου, ένας από τους κύριους λόγους αύξησης του παγκόσμιου χρέους. Αυτό δεν σημαίνει ότι το ιδιωτικό χρέος έχει σταματήσει να αποτελεί σημείο ανισορροπίας της παγκόσμιας οικονομίας ειδικά αν σκεφτεί κανείς τους κινδύνους από την ιδιωτική πίστη μετά την άνησσή της λόγω οικονομικής κρίσης, όταν οι κανόνες για τα τραπεζικά ιδρύματα έγιναν πιο αυστηροί οδηγώντας τους δανειολήπτες να αναζητήσουν λύσεις σε επενδυτικά κεφάλαια και άλλες διαδρομές εκτός των δημόσιων αγορών που υπόκεινται σε κρατικές ρυθμίσεις.

Το υπερφορτωμένο από τον δανεισμό χρηματοπιστωτικό σύστημα έχει δημιουργήσει υψηλά κόστη εξυπηρέτησης χρέους, τα οποία με τη σειρά τους, επηρεάζουν τη δημοσιονομική και χρηματοοικονομική σταθερότητα των κρατών. Έτσι, οι εθνικοί καπιταλισμοί αντιμετωπίζουν οδυνηρά ή ακόμη και αδιέξοδα διλήμματα: είτε να διογκώσουν τον ήδη δυσλειτουργικό πληθωρισμό, με την πολιτική των χαμηλών επιτοκίων και την υποτίμηση του νομίσματος, προκειμένου να μπορούν να εξαγοράζουν τα χρεόγραφα που ήδη έχουν εκδώσει, είτε να συμπιέσουν ακόμα περισσότερο το εργατικό εισόδημα και τις κρατικές υπηρεσίες πρόνοιας, για να εξασφαλίσουν ισχυρά πλεονάσματα του προϋπολογισμού, ρισκάροντας κοινωνικές αναταραχές και πολιτική αποσταθεροποίηση, αλλά και την καταστολή της οικονομίας.

Το δημόσιο χρέος αποτελεί οργανικό στοιχείο του αστικού κράτους και σημαντική αντίφαση της καπιταλιστικής κρίσης, αφού καμιά προοπτική μείωσής του δε διαφαίνεται με δεδομένη την ανάγκη όλο και μεγαλύτερης κρατικής παρέμβασης για να διορθώνονται οι στρεβλώσεις των αγορών (πχ τιμές ρεύματος), την ανάγκη για ολοένα και μεγαλύτερα ελλείμματα για πόλεμο, Πράσινη Ανάπτυξη, ενέργεια και, όλα αυτά, σε ένα πλαίσιο ακραίας νεοφιλελεύθερης πολιτικής όπου το κεφάλαιο αρνείται και την παραμικρή παραχώρηση. (πχ φορολογία πλουσίων παρά την μακροπρόθεσμη αναποτελεσματικότητα και αυτού του μέτρου).

ε) χρηματιστηριακή φούσκα

Οι προβλέψεις οικονομικής άνησσης γύρω από την Τεχνητή Νοημοσύνη δεν επιβεβαιώνονται. Τα χρηματικά ποσά που επενδύονται στην Τεχνητή Νοημοσύνη δεν είναι συγκρίσιμα με τίποτε από όσα έχει γνωρίσει ποτέ ο κόσμος τουλάχιστον σε ονομαστικές τιμές. Το δυσθεώρητο ύψος των χρηματοδοτήσεων τις καθιστά προσιτές αποκλειστικά σε υπερπλούσιους κεφαλαιούχους, οι οποίοι εκτός από τα κέρδη που προσδοκούν, αποβλέπουν και στη διεύρυνση της κυριαρχίας τους επί των μικρότερων κεφαλαίων, ωθώντας έτσι την κοινωνική πυραμίδα προς τα κάτω και στην περαιτέρω προλεταριοποίηση των κατώτερων μικροαστικών στρωμάτων. Οι «επτά υπέροχες» αντιπροσωπεύουν σήμερα το 34% του δείκτη S&P500 των ΗΠΑ, που με τη σειρά του αντιπροσωπεύει περίπου το 50% της παγκόσμιας αγοράς. Αλλά σε αυτό το στάδιο όλοι δανείζονται και ξοδεύουν δισεκατομμύρια που μπορεί να μην ανακτήσουν ποτέ. Βέβαια, αυτό συνέβαινε πάντα στις νεοσύστατες επιχειρήσεις της Σίλικον Βάλει. Λειτουργούν με αρχική ζημία με στόχο την κατάκτηση ενός ικανού μεριδίου αγοράς και την αποκόμιση κερδών στο μέλλον. Αλλά η τρέχουσα απόκλιση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης είναι ανησυχητικά τεράστια και η ανάπτυξη προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης είναι εξωφρενικά δαπανηρή.

Μυθικά χρηματικά ποσά αλλάζουν χέρια, μεταξύ των κολοσσών της Big Tech, δίνοντας ώθηση στους χρηματιστηριακούς δείκτες και κατ' επέκταση στην οικονομία. Μόνο, που το γαϊτανάκι της αλληλοχρηματοδότησης δε θυμίζει τόσο τις παραδοσιακές επενδύσεις, όσο ένα παιχνίδι υψηλού ρίσκου. Η μία εταιρεία AI τροφοδοτεί με κεφάλαια δισεκατομμυρίων δολαρίων την άλλη, κι εκείνη με τη σειρά της διοχετεύει τα ίδια κεφάλαια στα πρότζεκτ του αρχικού επενδυτή: τσιπάκια, συμβόλαια για υπηρεσίες cloud και νέα data centers. Αυτή η λεγόμενη «κυκλική χρηματοδότηση» αποτελεί έναν από τους βασικότερους κινδύνους για το σκάσιμο της φούσκας που δημιουργεί η επενδυτική φρενίτιδα προς την Τεχνητή Νοημοσύνη.

στ) Αντιφάσεις

1. Η Αυτοματοποίηση-ρομποτική-AI, που θα έπρεπε να αυξάνει τον ελεύθερο χρόνο, οδηγεί αντίθετα στην εντατικοποίηση εργασίας, στην ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων και στην ανεργία. Για τον μεμονωμένο καπιταλιστή, η αυτοματοποίηση ωθείται από το κίνητρο της απόσπασης υπερκεδρών λόγω τεχνολογικού μονοπωλίου. Ταυτόχρονα όμως η αυτοματοποίηση επιφέρει μείωση της αποσπώμενης υπεραξίας στους αυτοματοποιημένους κλάδους στο βαθμό που μειώνει την συμμετοχή της ζωντανής εργασίας στην παραγωγική διαδικασία, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κανένας άλλος μηχανισμός παραγωγής αξίας εκτός από την ανθρώπινη εργασία. Οι αυτοματοποιημένοι κλάδοι στην πραγματικότητα νέμονται μέσω του ανταγωνισμού ένα τμήμα της υπεραξίας που παράγεται και αποσπάται στους ημιαυτοματοποιημένους ή μη-αυτοματοποιημένους κλάδους. Από την άποψη του «συλλογικού» καπιταλιστή, η αντικατάσταση των εργατών από μηχανές έχει το πρόσκαιρο πλεονέκτημα της αύξησης του εφεδρικού στρατού των ανέργων, πράγμα που πιέζει τους μισθούς, δηλαδή το ιστορικό σκέλος της αξίας της εργατικής δύναμης, προς τα κάτω, κι επομένως τείνει να ευνοεί μια αύξηση του ποσοστού της υπεραξίας. Η αύξηση της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου, όμως, την οποία συνεπάγεται η δυσανάλογη επένδυση σε νεκρή εργασία (μηχανήματα), πιέζει το ποσοστό κέρδους προς τα κάτω, αυξάνοντας τον παρονομαστή της σχέσης υπεραξία προς συνολικό επενδυμένο κεφάλαιο. Η αύξηση του ποσοστού της υπεραξίας πρόσκαιρα μόνο μπορεί να αντισταθμίσει την πτωτική τάση του μέσου ποσοστού κέρδους λόγω αύξησης της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου. Αυτή είναι η κύρια αντίφαση της αυτοματοποίησης, που εξηγεί και το ότι, παρά τα σενάρια (ουτοπικά ή δυστοπικά) τα οποία τροφοδοτεί η τεχνολογική καινοτομία, πάνω σε υπαρκτές τάσεις, τελικά μια πλήρως αυτοματοποιημένη παραγωγή είναι αδύνατη στον καπιταλισμό.

Η αντίφαση μεταξύ του λιγότερου όγκου εργασίας που απαιτεί η αυτοματοποίηση και της εντατικότερης εργασίας συνδυσασμένης με την ανεργία (αύξηση της απόλυτης υπεραξίας) κάνει ακόμα πιο φανερή την ανάγκη μιας σοσιαλιστικής σχεδιασμένης οικονομίας που θα μπορούσε να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα της αυτοματοποίησης προς όφελος των εργαζομένων.

Επίσης η αυτοματοποίηση στον καπιταλισμό προωθείται αποκλειστικά για τη μείωση του κόστους και παράγει συστήματα μαζικής κλίμακας αλλά μέτριας απόδοσης στον βαθμό που και οι ανταγωνιστές μπορούν να αναπτύξουν τα ίδια ρομπότ που να εκτελούν τα ίδια σενάρια εντολών, οπότε η αυτοματοποίηση παύει να αποτελεί πλεονέκτημα. Το πραγματικό πλεονέκτημα προέρχεται από τον τρόπο με τον οποίο η ανθρώπινη εμπειρία και γνώση διαμορφώνει το τι κάνει η αυτοματοποίηση. Με λίγα λόγια η ανθρώπινη εργασία είναι που κάνει την εξέλιξη της αυτοματοποίησης παραγωγική. Η ζωντανή εργασία κάνει το σταθερό κεφάλαιο να αποδίδει. Αυτό όμως βρίσκεται έξω από τη λογική του καπιταλισμού που δεν μπορεί να δει τίποτε πέρα από τη μείωση του κόστους της εργασίας.

Τέλος η AI, όσο εξελίσσεται και καταλαμβάνει τον έναν μετά τον άλλον τομείς της οικονομίας θα επηρεάσει αρνητικά καταρχήν τα «λευκά κολάρα» στους τομείς της παραγωγής λογισμικού, των χρηματοπιστωτικών, των MME, των εταιριών συμβούλων διαχείρισης πλούτου κλπ και όχι τα «μπλε κολάρα», παρότι, ευνοώντας μια τάση προς τα τεχνικά επαγγέλματα, θα τείνει επίσης να καθηλώσει τους μισθούς λόγω της υπερπροσφοράς. Πάντως, ο επιπλέον

παραγόμενος πλούτος θα πηγαίνει μόνο στο πλουσιότερο κομμάτι του πληθυσμού, χωρίς να διαχέεται καθόλου προς τα κάτω.

Ο ισχυρότερος αντίκτυπος στα «μπλε κολάρα» θα ακολουθήσει όταν η τεχνητή νοημοσύνη συνδυασμένη με τη ρομποτική, θα έχει πια εισαχθεί στις εγκαταστάσεις παραγωγής, οπότε και θα δούμε ένα πραγματικό κύμα μείωσης στην απασχόλησή τους.

Πέραν της μείωσης της δεξαμενής της κοινωνικής υπεραξίας, η συμπίεση των εργατικών εισοδημάτων, υπό την πίεση των θέσεων εργασίας που χάνονται, έχει και μια ακόμα επίπτωση στην καπιταλιστική οικονομία, καθώς συμβάλλει στη μείωση της συνολικής ζήτησης, ακόμα κι αν είναι αλήθεια ότι υπάρχουν ολόκληρα κυκλώματα κεφαλαίου στα οποία δεν παρεμβάλλεται καθόλου η παραγωγή καταναλωτικών προϊόντων (τμήμα II της παραγωγής).

Με δεδομένη την αναγόρευση των νεοφιλελεύθερων μάντρα σε υπέρτατες αξίες, ο καπιταλισμός θα δυσκολευτεί να βρει εναλλακτικές, παρά τις φανφάρες των ρεφορμιστών περί φορολόγησης των πλουσίων, κατώτατου μισθού και δικτύων κοινωνικής ασφάλειας. Ακόμα και αν οι ίδιοι οι επικεφαλής της AI στις ΗΠΑ θα ήθελαν να επιβραδύνουν την ανάπτυξή της, δεν μπορούν λόγω του γεωστρατηγικού ανταγωνισμού με την Κίνα. Καθώς η Κίνα ελέγχει πλέον το 90% της παγκόσμιας αγοράς ανθρωποειδών ρομπότ και παράγει αλγόριθμους AI με λιγότερες επενδύσεις από τη Δύση (Deepseek), έρχονται ολοένα και συχνότερα στην επιφάνεια οι ανησυχίες των Δυτικών για την εξάρτηση από κινεζικά συστήματα που έχουν ταυτόχρονα πολιτικές και στρατιωτικές εφαρμογές.

2. Βασικός μηχανισμός του καπιταλισμού είναι η ρύθμιση και ο έλεγχος της ταξικής πάλης από το αστικό κράτος πράγμα που έρχεται σε σύγκρουση με τη σημερινή συγκέντρωση του πλούτου και των τεχνολογικών δυνατοτήτων (ακόμα και στο στρατό STARLING, ANTHROPIC) στα χέρια των νέων καπιταλιστών-των λεγόμενων «τεχνοολιγαρχών». Σε ένα πρόσφατο επεισόδιο αυτής της σύγκρουσης η Αμερικανική κυβέρνηση κατήγγειλε το συμβόλαιο της με την Anthropic επειδή η τελευταία αρνείται να παραχωρήσει το AI bot της για χρήση σε αυτόνομα, χωρίς ανθρώπινη εποπτεία, οπλικά συστήματα, εμπλεκόμενη έτσι σε δικαστική διαμάχη με την εταιρεία.

Βέβαια οι εταιρίες των «τεχνοολιγαρχών» εξαρτώνται σε ένα βαθμό από τα συμβόλαια με το κράτος αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ελέγχονται απόλυτα από αυτό. Πρόσφατα ο Τραμπ-που τασσόταν κατά των ρυθμιστικών παρεμβάσεων στην AI υποστηρίζοντας ότι κάτι τέτοιο θα έβλαπτε την αμερικανική καινοτομία προς όφελος της Κίνας- έκανε στροφή 180 μοιρών και εξετάζει το ενδεχόμενο να δημιουργήσει σύστημα εποπτείας για τα νέα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης. Αιτία της μεταστροφής είναι το νέο μοντέλο Mythos της Anthropic, το οποίο φέρεται να έχει εντοπίσει χιλιάδες κενά ασφάλειας σε λειτουργικά συστήματα και θα μπορούσε δυνητικά να χρησιμοποιηθεί σε καταστροφικές κυβερνοεπιθέσεις, για παράδειγμα εναντίον τραπεζών ή και του ίδιου του κράτους.

Η ΕΕ έχει επίσης βάλει ένα πλαίσιο λειτουργίας αλλά δέχεται μεγάλες πιέσεις από τις εταιρίες τεχνολογίας γιατί τέτοια πλαίσια μειώνουν τις δυνατότητες ανταγωνισμού των ευρωπαϊκών εταιριών με τις αμερικάνικες και τις κινέζικες.

Με την πρώτη ματιά, η AI φαίνεται σαν μια ακόμα τεχνολογική καινοτομία γενικού σκοπού, που εξαπλώνεται σε διάφορους τομείς, ενισχύοντας την παραγωγικότητα και μετασχηματίζοντας τις αγορές εργασίας. Ωστόσο, η συγκέντρωση οικονομικής ισχύος που παράγει είναι πολύ μεγάλη και ίσως αποδειχθεί μεγαλύτερη από ότι έχουμε δει σε προηγούμενες τεχνολογικές εποχές. Η εκπαίδευση και η λειτουργία προηγμένων συστημάτων AI απαιτεί τεράστιες πάγιες επενδύσεις, ενέργεια και πρόσβαση σε υπολογιστικούς πόρους και δεδομένα παγκόσμιας κλίμακας. Ως αποτέλεσμα, η AI αναδύεται όχι ως μια ευρέως διαδεδομένη τεχνολογία, αλλά ως μια τεχνολογία της οποίας οι βασικές δυνατότητες (ψηφιακή επιτήρηση, διαμόρφωση και διάδοση πληροφορίας, έλεγχος ψηφιακού κράτους, επιχειρήσεων και τραπεζών, κυβερνοασφάλεια και κυβερνοεπίθεση) και οι οικονομικές πρόσδοι συγκεντρώνονται σε λίγους εταιρικούς και γεωγραφικούς κόμβους. Όσο και αν το κράτος

συνεχίζει να διατηρεί τον έλεγχο πάνω στην τεχνολογία την οποία αναμφισβήτητα χρησιμοποιεί για να ισχυροποιηθεί, ωστόσο οι δυνατότητες που δημιουργούνται θέτουν νέους κινδύνους. Σε παλαιότερες εποχές, η τεχνολογική ισχύς μεταφραζόταν σε οικονομική κυριαρχία και επομένως σε έλεγχο της διακυβέρνησης. Στην εποχή μας, η ΑΙ μπορεί να μεταφραστεί και σε ικανότητα διακυβέρνησης που θα ολισθαίνει προς ένα σύστημα στο οποίο η ιδιωτική τεχνολογική ισχύς θα καθορίζει όλο και περισσότερο τα όρια της εξουσίας (Βλέπε Μανιφέστο 22 σημείων της Palantir για την Τεχνολογική Δημοκρατία). Το καθοριστικό ερώτημα της εποχής δεν είναι το ψευτοδίλημμα αν οι μηχανές θα γίνουν πιο έξυπνες από τους ανθρώπους, αλλά αν η αστική δημοκρατία θα ξεπέσει σε μια ολοένα και πιο συγκεντρωμένη ιδιωτική εξουσία, καθιστώντας το δίλημμα σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα ακόμα πιο αδήριτο.

3. Η όξυνση των ενδοκαπιταλιστικών - ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών

α) Διαμόρφωση στρατοπέδων

Η ρήξη ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κράτη ακόμη και εντός του ίδιου στρατοπέδου ή συμμαχίας έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές των γεωπολιτικών συσχετισμών καθώς εξελίσσεται η διαμόρφωση ενός δεύτερου, πέραν από αυτό των Δυτικών Ιμπεριαλιστών, ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου γύρω από την Κίνα και τη Ρωσία. Μια αδυσώπητη μάχη καθιστά όλο και περισσότερο ορατό το περίγραμμα των διαμορφούμενων ιμπεριαλιστικών μπλοκ. Στα πεδία αυτής τη μάχης συγκαταλέγονται

- Οι σπάνιες γαίες και κρίσιμα ορυκτά
- Η διαμόρφωση νέων εφοδιαστικών αλυσίδων και οδών εμπορίου (αρκτική, δρόμος μεταξιού, κάθετος διάδρομος για το αμερικανικό LNG που ενδιαφέρει και την Ελλάδα, IMEC Ινδία -Μέση Ανατολή- Ισραήλ- Ευρώπη και πιθανά Ελλάδα στα πλαίσια του αντιδραστικού άξονα 3+1 με το Ισραήλ, που προσπαθεί να αναμορφώσει την Μέση Ανατολή μαζί με τις συμφωνίες του Αβραάμ ώστε να εκδιωχθεί η Κίνα)
- Η αποδολαριοποίηση (δηλαδή χρησιμοποίηση και άλλων νομισμάτων για τις διεθνείς συναλλαγές)
- Οι εμπορικές συμφωνίες στα πλαίσια των ανταγωνισμών όπως αυτές της Ινδίας με την ΕΕ και τις ΗΠΑ, σε μια προσπάθεια προσεταιρισμού της Ινδίας, της ΕΕ με τις ΗΠΑ για να αντιμετωπιστούν οι δασμοί Τραμπ, της ΕΕ με τη Mercosur (παρά τις αντιδράσεις της Γαλλίας, για να μειωθεί η εξάρτηση από την αμερικανική αγορά), της Κίνας με τον Καναδά και η γενική προθυμία για συμφωνία με Κίνα, πράγμα εξαιρετικά δύσκολο λόγω της πρωτοκαθεδρίας της σε κρίσιμα βιομηχανικά προϊόντα αλλά και σε τεχνολογική καινοτομία.
- Η σύγκρουση μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ. Η αμερικανικές διεκδικήσεις για τη Γροιλανδία και η διαφορετική ιεράρχηση στην Ουκρανία (στόχος η ήττα της Ρωσίας για την ΕΕ - συνεργασία με την Ρωσία στα πλαίσια όμως μιας αποικιακού τύπου εκμετάλλευσης των πόρων της και σπάσιμο του άξονα με την Κίνα για τις ΗΠΑ) είναι χαρακτηριστικά της έντασης των ανταγωνισμών και των ανακατατάξεων στο εσωτερικό της Δυτικής υπερατλαντικής συμμαχίας και στο μεταβαλλόμενο ρόλο της καθώς επιχειρείται η μετατόπιση της χρηματοδότησης των πολέμων προς την ανατολική όχθη του Ατλαντικού με ταυτόχρονη μετατόπιση του κέντρου των αποφάσεων για όλους τους πολέμους που διεξάγει ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός στη δυτική όχθη του ωκεανού όπου και η απόλυτη κυριαρχία των ΗΠΑ στο Δυτικό ημισφαίριο του πλανήτη. Οι ΗΠΑ προτιμούν μια διηρημένη ΕΕ – για αυτό στηρίζουν την ευρωσκεπτικιστή ακροδεξιά – ώστε να αποτελεί ευκολότερο αντίπαλο.
- Από την άλλη Ρωσία και Κίνα συσφίγγουν τους μεταξύ τους δεσμούς και προσπαθούν να συσπειρώσουν καπιταλισμούς, όπως το Ιράν, η Τουρκία, το Πακιστάν, ακόμα και η Ινδία, λίγο ή πολύ επαμφοτερίζοντες αλλά και κρίσιμους για την εξέλιξη της σύγκρουσης. Η συμμαχία των BRICS δεν έχει ακόμα την συνοχή της Δύσης και δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη.

Είναι φανερό ότι η πορεία προς μια ήρεμη «παγκοσμιοποίηση» είναι αδύνατη, ενώ στερείται περιεχομένου το αφήγημα ότι μέσω της ανόδου της Κίνας και των BRICS η ανθρωπότητα βαδίζει προς

κάποιο σημείο ισορροπίας ενός «πολυπολικού» κόσμου που θα χωράει περισσότερους «παίκτες». Το ιμπεριαλιστικό σύστημα χρειάζεται απόλυτη ιεραρχία και διαμορφώνει (ιστορικά με πολέμους) μια ηγέτιδα δύναμη. Οι ΗΠΑ δεν μοιράζουν τον πλανήτη σε σφαίρες επιρροής μαζί με την Κίνα και την Ρωσία, όπως συχνά λέγεται, κύρια από τους Ευρωπαίους ιμπεριαλιστές για να δικαιολογήσουν τις στρατιωτικές δαπάνες, αλλά διεκδικούν την συνολική ηγεμονία. Ο χωρισμός σε στρατόπεδα δεν μπορεί να διαρκέσει πολύ. Διαμορφώνει έναν συσχετισμό δύναμης για την καθοριστική σύγκρουση, που θα έρθει, όταν το ένα από τα δύο στρατόπεδα θα κρίνει κατάλληλη τη στιγμή.

β) Πόλεμος

Ο ιμπεριαλισμός καταφεύγει συχνότερα στον πόλεμο και τις πολεμικές επιχειρήσεις ως απάντηση στα κρισιακά προβλήματα, εξ ου και η θριαμβευτική επανεμφάνιση της πολεμικής ρητορικής στο δημόσιο λόγο, η ραγδαία αύξηση των εξοπλισμών, η στροφή προς την «πολεμική οικονομία». Η στρατιωτικοποίηση του διαστήματος επίσης προχωράει με στόχο την εξάλειψη των δορυφόρων του αντιπάλου αλλά και την πρωτιά στην εκμετάλλευση των πόρων της σελήνης. Υπό αυτή τη γενική προοπτική, η εγκατάλειψη της συμφωνίας ελέγχου των πυρηνικών NEW START, προοιωνίζεται μια νέα κούρσα πυρηνικών εξοπλισμών και εντείνει τον κίνδυνο πυρηνικού ολοκαυτώματος.

Επιπλέον, ο πόλεμος στο Ιράν, αποκάλυψε σημαντικές αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής των μελλοντικών πολέμων. Η σχετική επιχειρησιακή «απαξίωση» των πανάκριβων αεροπλανοφόρων – αν και εξακολουθούν να αποτελούν τις βασικές μονάδες ελέγχου των θαλάσσιων οδών – η ευρεία χρήση της ΑΙ στην επιλογή των στόχων, η διαπιστωμένη πλέον αποτελεσματικότητα των φθηνών τηλεκατευθυνόμενων όπλων και η εφιαλτική δυνατότητα αυτόνομων, χωρίς ανθρώπινη επίβλεψη, οπλικών συστημάτων, αναδιατάσσουν τις στρατιωτικές ισορροπίες κάνοντας ακόμα πιθανότερη μια πολεμική σύρραξη πλανητικής κλίμακας.

Ωστόσο, σε όλες τις περιοχές των πολεμικών συγκρούσεων είναι φανερό η αδυναμία των ιμπεριαλιστών να διαμορφώσουν ένα συσχετισμό δύναμης που θα τους επέτρεπε μια κατά κράτος νίκη επί των αντιπάλων τους. Η επίθεση του ρωσικού ιμπεριαλισμού στην Ουκρανία δεν έχει επιφέρει το σπάσιμο της περικύκλωσής της από τη Δύση, παρά την αντοχή της ρωσικής οικονομίας στις κυρώσεις και τα αργά αλλά σταθερά κέρδη στα πεδία των μαχών. Μάλιστα λόγω της απορρόφησης μεγάλων πόρων στον πόλεμο κατά της Ουκρανίας, η Ρωσία χάνει επιρροή στην κεντρική Ασία, τον Καύκασο (Αρμενία) και τη Μέση Ανατολή (Συρία). Αλλά και η Δύση, παρά την στήριξη στην Ουκρανία, δεν πέτυχε την ήττα της Ρωσίας· αντίθετα επιτάχυνε στη δημιουργία ενός ισχυρού αντίπαλου άξονα.

Στη Μέση Ανατολή, το Ισραήλ, παρά την ισοπέδωση της Γάζας, δεν έχει καταφέρει να πετύχει τον πλήρη έλεγχό της. Ωστόσο, η γενοκτονία στη Γάζα και τη Δυτική Όχθη προχωράει αλλά με σημαντικά εμπόδια, ενώ τώρα έχει επεκταθεί και στο Λίβανο. Η «ειρήνη» του Τραμπ – είτε στη Γάζα είτε στον Λίβανο – παραπαίει, όπως και η προσπάθεια για την δημιουργία του Συμβουλίου Ειρήνης που θα αντικαθιστούσε τον ΟΗΕ, ενώ ο πόλεμος με το Ιράν δημιουργεί ακόμα μια χαοτική κατάσταση η οποία δύσκολα μπορεί να ελεγχθεί. Μοναδικό κέρδος των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων είναι η αποτροπή του αντιπάλου να προσεταιριστεί τις περιοχές σύγκρουσης, μετατρέποντάς τις σε μαύρες τρύπες.

Το πρόβλημα των ιμπεριαλιστών είναι ότι αδυνατούν να πείσουν τους λαούς τους να πολεμήσουν σε μαζική κλίμακα, υποτιμούν την ταξική πάλη (Αντίσταση των λαών σε Ιράν-τόσο ενάντια στο καθεστώς όσο και ενάντια στις ΗΠΑ, Λίβανο, Παλαιστίνη, Αφγανιστάν, Ιράκ), προσπαθούν να κρατήσουν τις συγκρούσεις σε περιορισμένα χωρικά και χρονικά επίπεδα, με ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο βιοτικό επίπεδο των μαζών. Οι Ευρωπαίοι θέλουν να ηττηθεί η Ρωσία, αλλά χωρίς να στείλουν στρατό, επευφημώντας τον ουκρανικό λαό που «υπερασπίζεται την Ευρώπη» μέχρι τελευταίας ρανίδας του αίματός του· οι Ρώσοι θέλουν να κυριαρχήσουν στην Ουκρανία, αλλά ταυτόχρονα να μπορούν να κάνουν διακοπές στην Κριμαία, και οι ΗΠΑ δεν μπορούν να ανεχτούν ούτε ένα νεκρό πιλότο. Την ίδια στιγμή, το αντιπολεμικό κίνημα, παρά την περιορισμένη του έκταση, δυσκολεύει τις κινήσεις τους, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την υποστήριξη στην Παλαιστίνη, όπου το

διεθνές κίνημα αλληλεγγύης έχει προκαλέσει ρωγμές στη Δύση, για τη λυσσασμένη υποστήριξή της προς το Ισραήλ.

Οι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι είναι πόλεμοι άδικοι και από τις δυο πλευρές και στόχος των κινήματων θα πρέπει να είναι η ήττα του δικού τους ιμπεριαλισμού, όχι για να ισχυροποιηθεί το άλλο στρατόπεδο, αλλά για να αποδυναμωθεί συνολικά το ιμπεριαλιστικό σύστημα και να μετατραπεί ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος σε εμφύλιο, που θα ανατρέψει την αστική εξουσία. Η απελευθέρωση της εργατικής τάξης και των λαών δεν μπορεί παρά να είναι έργο των ίδιων. Στην τωρινή οιοιεί διεθνή πολεμική συνθήκη, η οποία, πέρα από την καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων και την μετατροπή εκατομμυρίων εργαζομένων σε κρέας για τα κανόνια τους, επιδεινώνει σοβαρά και ποικιλότροπα την περιβαλλοντική κρίση, η ανάπτυξη ενός αντιιμπεριαλιστικού αντικαπιταλιστικού αντιπολεμικού κινήματος είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη σωτηρία του πλανήτη.

γ) Ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός

Η υποχώρηση του αμερικάνικου καπιταλισμού, παρά τη στρατιωτική και πολιτική του υπεροπλία, έχει θέσει θέμα ηγεσίας του παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού συστήματος. Η κυνική, θρησκόληπτη και φασίζουσα τακτική που χρησιμοποιεί ο Τραμπ μαζί με τις αλαζονικές, υπερφίαλες και ανορθολογικές συμπεριφορές του δεν αποτελούν μόνο προβλήματα της πολιτικής του συγκρότησης αλλά και ένδειξη της βαθιάς σήψης του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού που νοσεί βαριά μαζί με το παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό σύστημα.

Η προσπάθεια διατήρησης της ιμπεριαλιστικής ηγεσίας με τα όπλα έχει, τους τελευταίους μόνο μήνες, προκαλέσει δυο πολεμικές επεμβάσεις (Βενεζουέλα, Ιράν) και βομβαρδισμούς σε αρκετές χώρες (στη Νιγηρία για την εξασφάλιση των χωρών του Σαχέλ στην Αφρική, στη Συρία, στην Υεμένη για το άνοιγμα της Ερυθράς Θάλασσας και στη Σομαλία). Παρά το γεγονός ότι το δόγμα MAGA, με το οποίο εξελέγη ο Τραμπ, διακήρυττε την αποδέσμευση των ΗΠΑ από πολεμικά μέτωπα που σπαταλούσαν πόρους, τα επιτελεία των ΗΠΑ – και όχι μόνο ο Τραμπ – ήταν εκείνα που αναδιτύπωσαν το δόγμα Μονρόε για κυριαρχία στο Δυτικό ημισφαίριο, το οποίο ευνόησε και ευνοήθηκε από τη δεξιά στροφή στη λατινική Αμερική, όπου σε μια σειρά χώρες, όπως η Χιλή, η Αργεντινή, η Βολιβία, η Ονδούρα, το Περού και ο Ισημερινός, κυριάρχησε η ακροδεξιά σαν αποτέλεσμα της αποτυχίας της κεντροαριστεράς. Τα ίδια επιτελεία ήταν αυτά που επιτέθηκαν στην Βενεζουέλα, απειλούν την Κούβα (η υπεράσπιση της οποίας αποτελεί σημαντικό κόμβο της ταξικής πάλης) και προχώρησαν στον πόλεμο με το Ιράν προσπαθώντας να επιβάλουν την κυριαρχία τους στη Μέση Ανατολή και να περιορίσουν την Κίνα. Αυτή την επιλογή ενίσχυσε και η σχετική αποτυχία των δασμών σαν εργαλείο επιβολής ισχύος. Ο πόλεμος με το Ιράν δείχνει όλα τα αδιέξοδα του Αμερικάνικου ιμπεριαλισμού αλλά και της Δύσης συνολικά. Αυτό που ξεκίνησε ως μια περιφερειακή στρατιωτική σύγκρουση στη Μέση Ανατολή εξελίσσεται πλέον σε μια παγκόσμια οικονομική δοκιμασία χωρίς προηγούμενο.

Από τα δεξαμενόπλοια που ακινητοποιούνται στα Στενά του Ορμούζ μέχρι τα εργοστάσια που μειώνουν παραγωγή στην Ασία και την Ευρώπη, ο πόλεμος στο Ιράν επαναχαράσσει τις ισορροπίες της παγκόσμιας οικονομίας. Η αμερικάνικη κυριαρχία στην παγκόσμια πολιτική σκηνή δοκιμάζεται επίσης. Είναι χαρακτηριστική η κατάσταση στην Μέση Ανατολή μετά την επέμβαση, όπου τα ΗΑΕ έφυγαν από τον OPEC περιορίζοντας τον ρόλο του στην διαμόρφωση των τιμών του πετρελαίου, η σύγκρουση ΗΑΕ-Σαουδικής Αραβίας αυξήθηκε, οι Σιωνιστές μιλάνε ανοιχτά για το Μεγάλο Ισραήλ, με αποτέλεσμα να τίθενται ερωτηματικά στις Μοναρχίες του Κόλπου για την επιλογή τους να βασίζονται στην αμερικάνικη πρωτοκαθεδρία. Η εκτόξευση των τιμών ενέργειας (δεύτερη ενεργειακή κρίση μετά την ρωσική επέμβαση στην Ουκρανία) και η πίεση στις εφοδιαστικές αλυσίδες δημιουργούν ένα νέο περιβάλλον αβεβαιότητας που επηρεάζει κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και καταναλωτές σε όλο τον κόσμο, απειλώντας τη Δύση με στασιμότητα (ύφεση μαζί με πληθωρισμό). Ακόμα και αν επιχειρηθούν πρόσκαιρες εκχειρίσεις για να αντιμετωπιστούν τα άμεσα εκρηκτικά προβλήματα, καμιά μακροπρόθεσμη ειρήνη δεν είναι πιθανό να εφαρμοστεί, δεδομένου ότι οι απαιτήσεις των ΗΠΑ και Ισραήλ είναι αδύνατο να ικανοποιηθούν μέσα από διάλογο και συμφωνίες.

Η αλληλεξάρτηση της παγκόσμιας οικονομίας (που εξηγεί την μέχρι πρότινος διστακτικότητα για γενικευμένες αναμετρήσεις αλλά που ταυτόχρονα μειώνεται με την δημιουργία στρατοπέδων) και η αδυναμία των ιμπεριαλιστών να επιβάλουν γρήγορες νίκες, ώστε να εκμεταλλεύονται τους λαούς και τις χώρες όπως έκαναν παλιότερα με τις αποικίες, δημιουργεί χαοτικές καταστάσεις ακόμα και τακτικές ήττες για τους ιμπεριαλιστές.

Την ίδια στιγμή η ηγεσία Τραμπ κλιμακώνει την επίθεση στον λαό στο εσωτερικό των ΗΠΑ, εφαρμόζει ακραία ρατσιστική και μισογυνική πολιτική, με τους πολέμους καταστρέφει ακόμα και τη συνοχή του κινήματος MAGA, πράγμα το οποίο θα πληρώσει στις επερχόμενες εκλογές του Νοεμβρίου. Ωστόσο, αν εξαιρέσουμε την περιθωριοποιημένη αριστερά, δεν έχει εμφανιστεί εναλλακτική πολιτική, τουλάχιστον σε ότι αφορά τους πολέμους και τις επεμβάσεις.

δ) Ο ευρωπαϊκός ιμπεριαλισμός

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι υποχρεωμένη πλέον -λόγω της αδυναμίας του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού να πληρώνει την αστυνόμευση του πλανήτη- να στραφεί προς αύξηση των στρατιωτικών δαπανών για να μπορεί να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της. Αυτή η αύξηση θα διοχετευθεί προς αγορές όπλων από τις ΗΠΑ στα πλαίσια του NATO, αλλά και προς την ανάπτυξη μιας μόνιμης οικονομίας των εξοπλισμών στο εσωτερικό της, η οποία πολλοί θεωρούν ότι μπορεί να βοηθήσει στο ξεπέρασμα της κρίσης της. Όσο αλήθεια είναι ότι η εξοπλιστική βιομηχανία στην φάση του ύστερου καπιταλισμού παίζει ένα ρόλο επιταχυντή στην διεύρυνση της καπιταλιστικής αγοράς άλλο τόσο ισχύει επίσης ότι αν οι επενδύσεις στους εξοπλισμούς αυξάνονται συστηματικά τότε οδηγούν αναγκαστικά σε μια διαδικασία συστελλόμενης αναπαραγωγής. Παρόλα αυτά η ΕΕ επιχειρεί μια πρωτοφανή στροφή προς την «πολεμική οικονομία» και την Ευρώπη φρούριο, με ταυτόχρονη περιστολή του «κοινωνικού κράτους» και των δημοκρατικών και λαϊκών ελευθεριών, αλλά και μια πιθανή μεταστροφή στην Ευρώπη δυο ταχυτήτων με απομάκρυνση από την αρχή της ομοφωνίας. Στον κυριαρχούμενο από τα καθεστωτικά ΜΜΕ δημόσιο λόγο, πλειοδοτούν η πολεμική ρητορική για τη «ρωσική απειλή» και οι μονότονα επαναλαμβανόμενοι όρκοι πίστης στη «δημοσιονομική πειθαρχία» του Σύμφωνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η ΕΕ, αντιμετωπίζοντας την «κρίση χρέους» της 2ης μεγαλύτερης οικονομίας της, της Γαλλίας, με επακόλουθο σκληρή ταξική σύγκρουση, την αποβιομηχάνιση στη Γερμανία, τη γενική υστέρηση στην τεχνολογία και την τεχνολογική εξάρτηση από τις ΗΠΑ, τα εμπορικά ελλείμματα με την Κίνα, ασφυκτιά πιασμένη στην μέγγενη ανάμεσα στο δυτικό ιμπεριαλιστικό ηγεμόνα και στον εξ ανατολών διεκδικητή. Οι κραυγές της για σεβασμό στο «Διεθνές Δίκαιο» και την «παγκόσμια τάξη που βασίζεται σε κανόνες» δεν είναι παρά η απελπισμένη προσκόλληση στα κουρέλια που έχουν απομείνει από το status quo που διαμορφώθηκε μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ και δείχνουν την αδυναμία της να διεκδικήσει έναν ρόλο στις χαοτικές συνθήκες της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης. Ο πόλεμος στο Ιράν ενέτεινε τα αδιέξοδά της αυξάνοντας τον ιμπεριαλιστικό τυχοδιωκτισμό της. Τον Ιούνιο του 25 στην πρώτη επίθεση στο Ιράν ο Μερτς δήλωνε ότι το Ισραήλ έχει αναλάβει την «βρώμικη δουλειά» επευφημώντας το, όταν έγινε η επίθεση στην Βενεζουέλα δήλωνε ότι κανείς δεν θα στενοχωρηθεί για την κατάρρευση του καθεστώτος, στην αρχή της δεύτερης επίθεσης στο Ιράν δήλωνε ότι «δεν είναι η στιγμή να κάνουμε κηρύγματα στους συμμάχους μας, αλλά να σταθούμε ενωμένοι» και μετά από 2 μήνες -αφού έγινε φανερό ότι οι συνέπειες έπλητταν ιδιαίτερα την ΕΕ- δήλωνε ότι οι ΗΠΑ δεν έχουν στρατηγική και ότι ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός ταπεινώνεται από το Ιράν για να λάβει τις οργίλες απαντήσεις του Τραμπ και τις απειλές για αποχώρηση των ΗΠΑ από το NATO. Η επιθετικότητα της ΕΕ στην Ρωσία συνοδεύεται από την σχετική άρνηση να συμμετάσχουν στον πόλεμο στο Ιράν (την ίδια στιγμή που παραχωρούν βάσεις και το Σαρλ Ντε Γκωλ πάει στα στενά για να εποπτεύσει την Ειρήνη!!). Οι εκκλήσεις για συνεργασία στα πλαίσια του NATO συνοδεύονται από ιαχές για «αμυντική» αυτονομία της Ευρώπης (βλέπε ΝΕΟ ΑΜΥΝΤΙΚΟ ΔΟΓΜΑ Γερμανίας). Πάντως η δυτική συμμαχία περνάει μια περίοδο έντονης κρίσης που προκύπτει από το γεγονός ότι ο ανταγωνισμός είναι έντονος και στο εσωτερικό της. Αν ο Τραμπ δεν πρόκειται να φύγει από το NATO, γιατί μόνη της η Αμερική δεν μπορεί να ανταγωνιστεί το μπλοκ Κίνας

– Ρωσίας και ταυτόχρονα να καταστέλλει τους λαούς, αυτό δε σημαίνει ότι οι ΗΠΑ δε θα υποβαθμίσουν τη θέση των Ευρωπαίων στη συμμαχία.

ε) Ο κινέζικος ιμπεριαλισμός

Η μετατροπή της Κίνας σε ιμπεριαλισμό μέσω της διεθνοποίησης της οικονομίας της, της επέκτασης της πολιτικής της επιρροής και της στρατιωτικής προετοιμασίας έχει προχωρήσει πολύ αν δεν έχει συντελεστεί ήδη. Η «χλιαρή» αντίδραση στις επιθέσεις των ΗΠΑ οφείλεται στην, επί του παρόντος, αδυναμία της να αναλάβει στρατιωτική δράση πέρα από την περιοχή της Ταϊβάν και του Ινδοειρηνικού, επιλέγοντας μια εξωτερική πολιτική, που την εμφανίζει ως μια ήπια δύναμη, που δεν επιδιώκει αλλαγές καθεστώτων, επενδύει χρήματα και δίνει δάνεια, ενώ ταυτόχρονα αξιοποιεί την τεχνολογική της ευρωστία για να ασκεί πίεση στους αντιπάλους και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, κατακλύζει τις αγορές με φθηνά βιομηχανικά προϊόντα και εργάζεται μεθοδικά για να σπάσει το μονοπώλιο του δολαρίου. Παράλληλα, караδοκεί να αναπτυχθεί αντίδραση στις επιθετικές πολιτικές των ΗΠΑ αλλά και να εξασθενήσει η ισχύς τους λόγω της υπερέκτασης, ώστε να προχωρήσει σε νέες εμπορικές και οικονομικές συμφωνίες. Ωστόσο, το ερώτημα είναι αν θα προλάβει να εφαρμόσει τις συμφωνίες, πριν ο δυτικός ιμπεριαλισμός χρησιμοποιήσει την πολεμική του υπεροπλία ανοίγοντας νέα μέτωπα με πιο επικίνδυνο αυτό της Ταϊβάν.

Επίσης, έχει να αντιμετωπίσει εσωτερικά προβλήματα: ανάγκη για τόνωση ζήτησης, αποπληθωρισμός, δημογραφικό, μειωμένος ρυθμός ανάπτυξης. Η εικόνα της Κίνας ως η γη των αμέτρητων ευκαιριών και της αλματώδους ανάπτυξης φαίνεται να δίνει τη θέση της σε μια πολύ πιο σκληρή πραγματικότητα. Ενώ οι προηγούμενες δεκαετίες δημιούργησαν οικονομικές αυτοκρατορίες από το μηδέν, σήμερα το ιδιωτικό κεφάλαιο έρχεται αντιμέτωπο με ένα τοπίο κορεσμού, αυστηρών κρατικών ρυθμίσεων και μιας οικονομικής επιβράδυνσης που δοκιμάζει τις αντοχές του. Η εποχή των εύκολων αποδόσεων στις startups έχει τελειώσει. Τα νέα κεφάλαια δεν ανταγωνίζονται πλέον μόνο μεταξύ τους, αλλά έρχονται αντιμέτωπα με γίγαντες που διαθέτουν αστείρευτους πόρους ικανούς να καταπνίξουν κάθε νέα προσπάθεια πριν καν αναπτυχθεί, διατηρώντας το μονοπώλιο στην οικονομία. Το κράτος παρεμβαίνει όλο και περισσότερο στην ρύθμιση της αγοράς οξύνοντας όμως έτσι την εγγενή αντίφαση του κινέζικου καπιταλισμού, δηλαδή της ύπαρξης ιδιωτικών κεφαλαίων που πρέπει να επιβάλουν την κυριαρχία τους τους μέσω μιας πολύ συγκεντρωτικής -γραφειοκρατικής πολιτικής εξουσίας.

4. Η κλιματική κρίση και συνολικότερα η περιβαλλοντική καταστροφή

Οι εξελίξεις στο μέτωπο της κλιματικής καταστροφής είναι ολοένα και πιο δυσοίωνες. Η συγκέντρωση CO₂ συνεχίζει να αυξάνεται ακάθεκτη. Όλοι οι περιβαλλοντικοί δείκτες, η παγκόσμια μέση θερμοκρασία, η θερμοκρασία των ωκεανών, η υποχώρηση των πάγων, κάθε έτος μετράνε τη χειρότερή τους καταγραφή. Η λειψυδρία προκαλεί μετανάστευση και πολέμους (Ινδός, Νείλος) ενώ ακραία καιρικά φαινόμενα, απώλεια βιοποικιλότητας, επισιτιστική κρίση και ο έλεγχος της αγροτοδιατροφικής αλυσίδας από τις πολυεθνικές του κλάδου συμπληρώνουν τον κατάλογο της καταστροφής. Η στροφή της αστικής πολιτικής των ΗΠΑ και του Τραμπ, που εκλέχθηκε πάνω στο επιχείρημα της ανυπαρξίας της κλιματικής αλλαγής και της απαξίωσης των ΑΠΕ, έχει έναν μοναδικό αντίκτυπο στην βιομηχανία. Κράτη και πολυεθνικές αποσύρουν μαζικά τις επενδύσεις τους, επιστρέφοντας στην πετρελαιοειδή των ορυκτών καυσίμων. Τεράστια πρότζεκτ της Orsted, Equinor, Bp ακυρώθηκαν εν μία νυκτί στις ΗΠΑ. Ταυτόχρονα, στην ΕΕ αμφισβητείται το δόγμα του Green Deal με τα πρότζεκτ ΑΠΕ να ακυρώνονται μαζικά. Σε αυτό το στάδιο, ο καπιταλισμός φαίνεται να απομακρύνεται από την πολιτική μείωσης ρύπων, την πολιτική της χρηματοπιστικοποίησης της ενέργειας και της μεταβίβασης του κόστους κατασκευής ΑΠΕ στους εργαζομένους. Πορεύεται προς το σενάριο της κλιματικής καταστροφής, προς την αποδοχή των επιπτώσεων της καπιταλιστικής ανάπτυξης στην παγκόσμια εργατική τάξη και τον πλανήτη. Περιμένουν ένα τεχνολογικό θαύμα και στο μεταξύ είναι διατεθειμένοι να πατήσουν πάνω στην ανθρώπινη καταστροφή για να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους.

Η κρίση της λεγόμενης πράσινης ανάπτυξης είναι ολοφάνερη και όχι μόνο λόγω της στροφής Τραμπ στις ΗΠΑ προς την πολιτική Drill Baby, Drill. Οι συνολικές ανάγκες για ενέργεια για να στηριχτεί η καπιταλιστική διευρυμένη αναπαραγωγή (παραγωγικισμός) αυξάνονται ραγδαία (Data Center, AI, ανάπτυξη παγκόσμιου Νότου), με αποτέλεσμα, παρά την δημιουργία πολλών μονάδων ΑΠΕ, η συνολική ζήτηση να απαιτεί τόσο τις μονάδες ΑΠΕ όσο και τις μονάδες ορυκτών καυσίμων. Η Κίνα πρωτοστατεί στην ηλεκτροκίνηση, στα ηλιακά πάρκα και τις ανεμογεννήτριες, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει και τη χρήση άνθρακα για να καλύψει τις ανάγκες. Επενδύσεις δεκάδων δισεκατομμυρίων προωθούνται στις εξορύξεις και τα ορυκτά καύσιμα κάθε είδους, ενώ η πυρηνική ενέργεια επαναφέρεται στο προσκήνιο ως «πράσινη». Δυο πόλεμοι διεξάγονται από τις ΗΠΑ με την εξασφάλιση ορυκτών καυσίμων να συγκαταλέγεται στις βασικές τους αιτίες. Αυτοί που ρυπαίνουν είναι και οι πιο κερδισμένοι από αυτούς τους πολέμους. Η «πράσινη» ανάπτυξη δε φαίνεται να αποτελεί απάντηση στην κλιματική κρίση και, τούτο, παρά το γεγονός ότι η ζήτηση για ΑΠΕ και ηλεκτροκίνηση θα αυξηθεί και λόγω της ανάγκης απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα για γεωπολιτικούς λόγους, η οποία υπαγορεύεται από την ενεργειακή κρίση λόγω του πολέμου στο Ιράν, ενώ η περιβαλλοντική καταστροφή δεν αντιμετωπίζεται ούτε από τις βιομηχανικές ΑΠΕ το αποτύπωμα των οποίων στο περιβάλλον έχει αρνητικά στοιχεία (καταστροφή βουνών, εξορύξεις σπάνιων γαιών σε ξηρά, πυθμένες θαλασσών και σελήνη, αδυναμία ανακύκλωσης κλπ).

Χρειάζεται να σπάσουμε από τον καπιταλιστικό παραγωγικισμό στην κατεύθυνση της ορθολογικής οργάνωσης της παραγωγής για τη δραστική μείωση των μεταφορών μεγάλων αποστάσεων, της κάλυψης των λελογισμένων αναγκών χωρίς τις σπατάλες που απαιτεί ο παροξυσμικός καταναλωτισμός της αστικής κοινωνίας και, τελικά, της παραγωγής με κριτήριο τις αξίες χρήσης που αντιστοιχούν στις συλλογικά καθορισμένες ανθρώπινες ανάγκες, στο πλαίσιο ενός σοσιαλιστικού σχεδιασμού, και όχι τις αξίες των προϊόντων ως εμπορεύματα.

Μέρος Δεύτερο

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. Δεξιά μετατόπιση, χειραγώγηση και καταστολή

Μπροστά στα αδιέξοδα της γενικευμένης κρίσης, το αστικό πολιτικό σύστημα μετατοπίζεται σε όλο και πιο δεξιές θέσεις, ενώ το αστικό κράτος ενισχύει τους κατασταλτικούς του μηχανισμούς και γίνεται ολοένα πιο αυταρχικό, περιστέλλοντας δημοκρατικούς θεσμούς και δικαιώματα. Κρίσιμες κυβερνητικές αποφάσεις, ακόμα και όσες περνούν από τα κοινοβούλια, λαμβάνονται χωρίς να τηρούνται ούτε τα τυπικά κοινοβουλευτικά προσχήματα, ενώ εφαρμόζονται όλο και συχνότερα μέτρα έκτακτης ανάγκης με κυβερνητικά διατάγματα. Ειδικές στρατιωτικές δυνάμεις επιστρατεύονται για την καταστολή εργατικών και λαϊκών κινητοποιήσεων και για την εφαρμογή βάρβαρων, δολοφονικών αντιμεταναστευτικών πολιτικών.

Η μαζική παρακολούθηση του πληθυσμού με τη γενικευμένη χρήση καμερών ή δορυφόρων και ψηφιακής καταγραφής της ανθρώπινης δραστηριότητας, σε συνδυασμό με τη χρήση από τις υπηρεσίες ασφαλείας της Τεχνικής Νοημοσύνης (AI), οδηγούν στην *de facto* κατάργηση του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων και ακυρώνουν κατακτημένες αστικοδημοκρατικές ελευθερίες, όπως το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και το απόρρητο των επικοινωνιών.

Η μαζική πρόσβαση και εξοικείωση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ) της νεολαίας και των λαϊκών στρωμάτων, χρησιμοποιείται από την αστική προπαγάνδα για την προώθηση της κυρίαρχης ιδεολογίας, του καταναλωτισμού, της επιδίωξης της ατομικής επιβίωσης αντί των συλλογικών διεκδικήσεων και της εμπέδωσης της αντίληψης ΤΙΝΑ (There is no alternative - Δεν υπάρχει εναλλακτική από τον καπιταλισμό). Οι ιδιοκτήτες-διαχειριστές των ΜΚΔ επιβάλλουν νέες μεθόδους λογοκρισίας με την απαγόρευση χρήσης ορισμένων λέξεων ή εικόνων, την ευθεία απαγόρευση (ή τον αλγοριθμικό περιορισμό) της διάδοσης ορισμένων ειδήσεων και απόψεων.

Μαζί με τα ΜΜΕ, που βομβαρδίζουν συστηματικά τα λαϊκά στρώματα με πολιτισμικά σκουπίδια, χυδαία αισθητική και καταναλωτικά πρότυπα, επιδιώκουν τη μαζική αλλοτρίωση και αποχαύνωση των λαϊκών στρωμάτων. Κίνδυνος που εντείνεται καθώς παραδοσιακά στοιχεία αντικουλτούρας της εργατικής τάξης (εργατικές εφημερίδες, πολιτιστικοί σύλλογοι, δανειστικές βιβλιοθήκες, εργατικές λέσχες, εργατικοί αθλητικοί σύλλογοι κλπ.), αν δεν εξαφανίζονται εντελώς, υποχωρούν δραματικά.

Τα ΜΚΔ χρησιμοποιούνται επίσης όλο και περισσότερο για την άμεση εκλογική χειραγώγηση των λαϊκών μαζών από αστούς πολιτικούς με τη βοήθεια εξειδικευμένων ομάδων «διαμορφωτών κοινής γνώμης». Χρησιμοποιούνται για την προπαγάνδα των πολεμικών επιχειρήσεων από τις κρατικές υπηρεσίες με την κατασκευή και διασπορά ψευδών ειδήσεων, τη μαζική δημιουργία ψεύτικων προφίλ κλπ., προκειμένου να αποπροσανατολίζουν και να εντείνουν τη σύγχυση.

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια, οι αστικές τάξεις αξιοποίησαν στο έπακρο τα ΜΜΕ και τα ΜΚΔ στην προσπάθειά τους να αποτρέψουν τη δημιουργία ενός μαζικού μαχητικού αντιπολεμικού κινήματος στη Δυτική Ευρώπη και τις ΗΠΑ ενάντια στον συνεχιζόμενο ενδοϊμπεριαλιστικό πόλεμο στην Ουκρανία. Ωστόσο, δεν σημείωσαν την ίδια επιτυχία στο να αποτρέψουν την ανάπτυξη μαζικών κινητοποιήσεων ενάντια στους γενοκτονικούς πολέμους του Ισραήλ σε Γάζα, Δυτική Όχθη, Λίβανο και στην ιμπεριαλιστική επίθεση των ΗΠΑ-Ισραήλ στο Ιράν, παρά την άγρια αστυνομική καταστολή σε χώρες όπως η Γερμανία, η Γαλλία και η Μ. Βρετανία με το γελοίο πρόσχημα της «καταπολέμησης του αντισημιτισμού».

Από την άλλη πλευρά, τα ΜΚΔ εμπεριέχουν εγγενώς τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν και κατά την αντίθετη ταξική φορά και, πράγματι, αξιοποιούνται σε μεγάλη έκταση από κοινωνικά κινήματα και εξεγερμένη νεολαία, σαν εργαλεία επικοινωνίας, αντιπληροφόρησης, αλληλοενημέρωσης, ακόμη και πρακτικού συντονισμού κινητοποιήσεων. Αυτό έγινε σε μεγάλη έκταση στις αρχές της δεκαετίας του 2010, κατά τη διάρκεια των εξεγέρσεων της Αραβικής Άνοιξης, αλλά και των κινημάτων «των πλατειών» στις δυτικές χώρες. Δεν είναι καθόλου τυχαίο, ότι ένα από τα πρώτα μέτρα που παίρνουν σήμερα

αυταρχικά καθεστώτα, όταν βρίσκονται αντιμέτωπα με τον κίνδυνο λαϊκών εξεγέρσεων, είναι η απαγόρευση των ΜΚΔ ή ακόμη και η ολοκληρωτική διακοπή της λειτουργίας του internet.

2. Οι επιπτώσεις της τεχνολογικής καινοτομίας στην εργατική τάξη

Όπως αναφέραμε στο πρώτο μέρος των Θέσεων, κατά τη διάρκεια της «παγκοσμιοποίησης», η μεταφορά μεγάλων βιομηχανιών στην Κίνα και στις άλλες ασιατικές χώρες του χαμηλού εργατικού κόστους, και από την άλλη οι νεοφιλελεύθερες «πολιτικές λιτότητας» των κυβερνήσεων, είχαν δραματικές επιπτώσεις στη συγκρότηση και στη συνείδηση της εργατικής τάξης των δυτικών χωρών. Στις χώρες αυτές ο τομέας των υπηρεσιών υπερδιογκώθηκε δημιουργώντας έναν τεράστιο αριθμό θέσεων απασχόλησης «γραφείου» και έναν μικρότερο χειρωνακτικής εργασίας, με μικρές απαιτήσεις εξειδίκευσης. Παράλληλα, αυξήθηκε ο αριθμός των υποαπασχολούμενων, των εποχιακά εργαζόμενων, των ανέργων (καταγεγραμμένων και μη). Η διαρκής αύξηση του κόστους ζωής σε συνδυασμό με την καθήλωση των μισθών και τη συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας, δημιούργησαν μια εκρηκτική κατάσταση δυσπραγίας και δυσφορίας στα λαϊκά στρώματα. Η οικονομική ανασφάλεια, η απειλή της ανεργίας και η υποχώρηση του οργανωμένου εργατικού κινήματος, κλόνισαν την αυτοπεποίθηση των εργαζόμενων και ενίσχυσαν τάσεις ξеноφοβίας και ρατσισμού.

Η επίθεση στις κατακτήσεις της εργατικής τάξης και η επιβολή αντεργατικών νόμων αποτελεί έναν κοινό τόπο για την εργατική πολιτική στις προηγμένες καπιταλιστικές χώρες: επέκταση και «ελαστικοποίηση» του εργάσιμου χρόνου, επιμήκυνση του εργασιακού βίου, περιστολή των συνδικαλιστικών ελευθεριών και του δικαιώματος στην απεργία, ενώ σε πολλές χώρες έχουμε κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και αντικατάστασή τους με εταιρικές ή και ατομικές, κλπ.

Τα δύο-τρία τελευταία χρόνια η Τεχνητή Νοημοσύνη (AI) έρχεται να επιδεινώσει ακόμη περισσότερο αυτό το ήδη επισφαλές εργασιακό καθεστώς στον υπερδιογκωμένο τομέα των υπηρεσιών. Η AI επηρεάζει όλες τις πτυχές της ζωής καθώς αναπτύσσεται σε ένα διαρκώς διευρυνόμενο φάσμα εφαρμογών: από την ανάκτηση πληροφοριών, την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, τη σύνταξη νομικών κειμένων, έως τη διάγνωση ασθενειών.

Οι εφαρμογές της AI στον τομέα των υπηρεσιών προκαλούν σημαντικές αναδιαρθρώσεις με κατάργηση πολλών θέσεων εργασίας «χαμηλής πολυπλοκότητας» και χαμηλών απαιτήσεων εξειδίκευσης. Απειλούνται οι θέσεις εργασίας που σχετίζονται με γραμματειακή υποστήριξη, συμβουλευτική, απλές τραπεζικές εργασίες, ανάπτυξη λογισμικού κλπ. Έτσι, αν και η AI δημιουργεί ορισμένες νέες θέσεις εργασίας, όπως μηχανικούς προτροπών (prompt engineers), ερευνητές ασφάλειας και τεχνικούς υποδομών, καθιστά δεκάδες άλλες ειδικότητες περιττές. Σημαντικές λειτουργίες επαγγελματιών υψηλής εξειδίκευσης – όπως εργασίες προγραμματιστών, νομικών, γιατρών κλπ – μπορούν να γίνουν μέσω AI. Όπως παλιότερα ο εξειδικευμένος τεχνίτης μετατράπηκε στον ανειδίκευτο εργάτη της γραμμής παραγωγής, στο σημερινό κοινωνικό πλαίσιο, ο διανοητικά εργαζόμενος τείνει να μετατραπεί με τη σειρά του σε έναν χαμηλά αμειβόμενο «ελεγκτή» των αποτελεσμάτων της μηχανής. Αξίζει, ενδεικτικά, να αναφέρουμε ότι ένα από τα βασικά αιτήματα των 11.500 σεναριογράφων του Χόλυγουντ, οι οποίοι, το καλοκαίρι του 2023, κατέβηκαν σε μια απεργία διαρκείας 148 ημερών, ήταν η απαγόρευση χρήσης της AI για την παραγωγή «ψηφιακών δημιουργιών» που έχει αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των συγγραφέων ή των αποδοχών τους.

Τα αμέσως επόμενα χρόνια, ο συνδυασμός της AI με τη ρομποτική θα δημιουργήσει μια πιο σύνθετη αλυσίδα εξελίξεων σε σχέση με το πρώτο κύμα εφαρμογών της AI, καθώς θα δώσει τη δυνατότητα να εκτελούνται αυτόματα όλο και πιο σύνθετες χειρωνακτικές εργασίες (ανθρωποειδή ή μηχανικοί δούλοι). Οπωσδήποτε, σήμερα, το κόστος κατασκευής τους, απέχει πολύ από το να μπορεί να ανταγωνισθεί το μέσο κόστος αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης, που άλλωστε, στις χώρες στις οποίες έχει μεταφερθεί η βιομηχανική παραγωγή, είναι εξαιρετικά χαμηλό.

Όμως, αν με τη μαζική παραγωγή τους, το κόστος τους προσεγγίσει το μέσο κόστος αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης, ή, αν η εργατική τάξη κατορθώσει με την πάλη της να κερδίσει σημαντικές κατακτήσεις, τότε η εφαρμογή του αυτοματισμού σε μεγαλύτερη κλίμακα στη βιομηχανική

παραγωγή, θα αποτελεί μια ελκυστική εναλλακτική για τους καπιταλιστές. Όταν, η εργατική τάξη βρεθεί απέναντι σε αυτό το ζωτικής σημασίας ενδεχόμενο, όπως είναι φυσικό, θα αναπτυχθούν ενστικτωδώς τάσεις νέο-λουδισμού. Η πρωτοπορία της, πρέπει να έχει εξοπλιστεί με τα θεωρητικά εκείνα εργαλεία που θα της επιτρέπουν να υπερβαίνει αυτές τις ενστικτώδεις τάσεις, προβάλλοντας τα κατάλληλα μεταβατικά αιτήματα που θα οδηγήσουν την ταξική πάλη στη νικηφόρο διέξοδο.

Δυστυχώς για τους καπιταλιστές, η μείωση της συμμετοχής της ανθρώπινης εργασίας στην παραγωγική διαδικασία, θα έχει σαν αποτέλεσμα αντίστοιχη μείωση της παραγόμενης υπεραξίας. Παράλληλα, σε ένα περιβάλλον μειούμενων εργατικών εισοδημάτων, οι καπιταλιστές θα δυσκολεύονται περισσότερο να πραγματοποιήσουν τη μειωμένη υπεραξία. Οι εγγενείς αντιφάσεις του καπιταλισμού θα οξύνονται διαρκώς.

Γενικότερα, η αγωνιώδης προσπάθεια των καπιταλιστών να ανακάμψουν από το μακρύ κύμα ύφεσης που διαρκεί από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 και να περάσουν σε ένα νέο μακρύ κύμα, ανοδικό για το μέσο ποσοστού κέρδους, τους εξωθεί να αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες αγνοώντας τις εγγενείς αντιφάσεις αυτής της πορείας και βυθίζοντας την ανθρωπότητα σε βαρβαρότητα και πολέμους. Η εργατική τάξη πρέπει έγκαιρα να ορθώσει αποτελεσματική αντίσταση απέναντι και σε αυτή την εφιαλτική, τυφλή κούρσα των καπιταλιστών, αναδεικνύοντας νέες, ευέλικτες μορφές πάλης, αξιοποιώντας τις ρωγμές του συστήματος, αλλά και τα περιθώρια των νέων τεχνολογιών.

Ταυτόχρονα, η εργατική τάξη, πρέπει συνειδητοποιήσει και τις δυνατότητες που εμπεριέχει η τεχνολογία. Η αξιοποίησή της, κάτω από τον δημοκρατικό έλεγχο της κοινωνικής πλειοψηφίας και με τις αντίστοιχες προσαρμογές στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, στους ρυθμούς, στις μεθόδους παραγωγής κλπ, τις δυνατότητες δηλαδή που δίνει η κατάλληλα προσαρμοσμένη τεχνολογία, για τη σοσιαλιστική οργάνωση της κοινωνίας, θα απαλλάξει τον άνθρωπο από τον σωματικό μόχθο για την επιβίωση και θα απελευθερώσει τις δημιουργικές του ικανότητες, όπως οραματίσθηκαν οι κλασσικοί του μαρξισμού.

Προς το παρόν, απέναντι στις επιπτώσεις των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων της AI, το εργατικό κίνημα πρέπει επειγόντως να προβάλει μια σειρά από μεταβατικές διεκδικήσεις όπως: τη δημιουργία ανοιχτών δημόσιων υποδομών δεδομένων (ψηφιακή κυριαρχία), τη δραστική μείωση του χρόνου εργασίας χωρίς καμία μείωση αποδοχών, την κατοχύρωση του συνδικαλιστικού βέτο στην εισαγωγή αλγορίθμων επιτήρησης, τις εργατικές συνελεύσεις και τις ψηφοφορίες μόνο με φυσική παρουσία κλπ.

3. Η ηθική και πολιτική παρακμή της άρχουσας τάξης

Όπως αναφέραμε στο πρώτο μέρος των Θέσεων, τις τελευταίες δεκαετίες ο πλούτος συσσωρεύεται με επιταχυνόμενο ρυθμό στα χέρια της «ελίτ» των πολυεκατομμυριούχων, σαν αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης και της καταλήστευσης του κοινωνικού πλούτου με εργαλείο τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές και την ιμπεριαλιστική παγκοσμιοποίηση.

Μετά την πανδημία η αύξηση στις τιμές των ακινήτων, των μετοχών και των «επενδυτικών προϊόντων» επιτάχυναν αυτή τη συσσώρευση. Η τεχνολογία της AI αποτέλεσε τον κλάδο ο οποίος ηγήθηκε στη συγκέντρωση κεφαλαίων. Η πορεία αυτή ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο από το πολιτικό κλίμα που διαμορφώθηκε από τις αρχές του 2025, με την εκλογική νίκη και την άνοδο στην κυβέρνηση των ΗΠΑ του Τραμπ.

Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με την Παγκόσμια Κοινωνική Έκθεση του ΟΗΕ για το 2025, πάνω από 690 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας (κάτω από 2,15 δολ. την ημέρα), ενώ σχεδόν η μισή ανθρωπότητα ζει με κάτω από 6,85 δολ. την ημέρα. Στις ΗΠΑ, το 2023 (την τελευταία χρονιά για την οποία επιτράπη από την κυβέρνηση να δημοσιευθούν σχετικά στοιχεία), το 19% των παιδιών ζουν σε νοικοκυριά, που με βάση τα κριτήρια της ίδιας της κυβέρνησης, «αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο να παρέχουν επαρκές φαγητό σε όλα τους τα μέλη...».

Το τραγικό αδιέξοδο της καπιταλιστικής κρίσης αποτυπώνεται στην ηθική και πολιτισμική παρακμή των άρχουσών τάξεων και στην ανάδειξη στην πολιτική ηγεσία ακροδεξιών, κυνικών, χυδαίων, ακόμη και φανερά διαταραγμένων προσώπων. Η μερική δημοσίευση των «αρχείων Έπσταϊν»

τον περασμένο Φεβρουάριο, άφησε για λίγο να διαφανεί η έκταση της ηθικής σήψης και της διαστροφής που επικρατούν στους κύκλους αυτής της κοινωνικής «ελίτ».

Απέναντι στο αδιέξοδο και την παρακμή, οι αστικές δημοκρατίες αποδεικνύονται σήμερα ανίκανες να προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις, καθώς όλα τα βασικά αστικά πολιτικά ρεύματα είναι υποταγμένα στη λογική της αγοράς και του νεοφιλελευθερισμού. Οι προτάσεις ορισμένων αστών οικονομολόγων (Piketty 2014, Saez και Zucman 2019), για φορολόγηση του «υπερβάλλοντος» πλούτου, δε σκοντάφτουν απλώς στη λογική ενός νεοφιλελευθερισμού για τον οποίον η μείωση της άμεσης φορολογίας είναι αξιωματική αρχή, αλλά και στον όλο και πιο στενό, έλεγχο των κυβερνήσεων από την παρακμάζουσα καπιταλιστική «ελίτ», που φυσικά δεν πρόκειται να επιτρέψει, με τη θέλησή της, ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

4. Τα αδιέξοδα της πολιτικής των κεντροαριστερών κομμάτων

Στη Λατινική Αμερική, οι κεντροαριστερές κυβερνήσεις που εξακολουθούν ακόμη να βρίσκονται στην εξουσία (Βραζιλία, Κολομβία, Μεξικό, Ουρουγουάη), προσπαθούν να εστιάσουν την πολιτική τους στην «αναδιανομή του πλούτου» μέσα από τη φορολογία, σε κάποιες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις (κοινωνική πρόνοια) και σε μια κάπως πιο ανεξάρτητη από τις ΗΠΑ εξωτερική πολιτική, αναπτύσσοντας εμπορικές σχέσεις με την Κίνα.

Η άρνηση των ρεφορμιστών να αμφισβητήσουν το καπιταλιστικό σύστημα και να συγκρουσθούν με την αστική τάξη, τους οδηγεί αναπόφευκτα στην αδυναμία να ανταποκριθούν στις ζωτικές ανάγκες και στις προσδοκίες των λαϊκών στρωμάτων. Καθώς έρχονται αντιμέτωποι με την πραγματικότητα της κρίσης (αυξανόμενα δημόσια χρέη που οδηγούν σε κρατικές πολιτικές λιτότητας), απογοητεύουν τα λαϊκά στρώματα και μια σημαντική μερίδα τους οδηγείται στην πολιτική απάθεια και την ακροδεξιά. Αυτό αποδείχτηκε για άλλη μια φορά την περασμένη χρονιά με την «απρόσμενη» εκλογική επικράτηση του Χαβιέρ Μιλέι στην Αργεντινή, αλλά και του Χοσέ Αντόνιο Καστ στις προεδρικές εκλογές της Χιλής.

Στο έδαφος αυτής της δεξιάς στροφής και με το πρόσχημα της καταπολέμησης του εμπορίου των ναρκωτικών και της «παράνομης» μετανάστευσης, δημιουργήθηκε η συμμαχία των αντιδραστικών πολιτικών δυνάμεων της Λατινικής Αμερικής «Ασπίδα της Αμερικής» (Shield of the Americas), μέσω της οποίας ο Βορειοαμερικάνος ηγεμόνας επιχειρεί να διακόψει τις εμπορικές σχέσεις του Δυτικού Ημισφαιρίου με την Κίνα.

Στην Ευρώπη, η αντίστοιχη αποτυχία των κεντροαριστερών σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων και κυβερνήσεων σε πολλές χώρες (σε σημαντικό βαθμό και ο αντίκτυπος από την πολιτική πανωλεθρία της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ) συνδυάστηκε με τη διαχρονική αδυναμία του εργατικού κινήματος, για να οδηγήσει στην άνοδο των ακροδεξιών πολιτικών δυνάμεων. Στις μεγαλύτερες χώρες της Ευρώπης έχει σημειωθεί άνοδος της εκλογικής δύναμης των ακροδεξιών κομμάτων (AfD στη Γερμανία, RN στη Γαλλία, FdI στην Ιταλία, Vox στην Ισπανία), αλλά και στις μικρότερες, όπως NRM στη Φινλανδία, PVV στην Ολλανδία, KWiN στην Πολωνία, Chega στην Πορτογαλία, αλλά και καθαρόαιμοι ναζιστές όπως του ΕΛΑΜ στην Κύπρο κλπ. Οι δυνάμεις αυτές, αν και, με τη σημαντική εξαίρεση της Ιταλίας, σήμερα δε συμμετέχουν άμεσα στις κυβερνήσεις, πιέζουν για την επιβολή πολιτικών οικονομικού προστατευτισμού, αντεργατικών και αντιδημοκρατικών μέτρων. Πυροδοτούν και συντηρούν την εθνικιστική, αντιμεταναστευτική και αντιισλαμική υστερία στα λαϊκά στρώματα, ενισχύοντας την κοινωνική αποδοχή της ρατσιστικής πολιτικής των κλειστών συνόρων.

Στη Γαλλία, τον Ιούνιο του 2024, μπροστά στην άνοδο της RN και στην εκλογική πτώση του «ακραίου κέντρου» του Μακρόν, οι δυνάμεις της κεντροαριστεράς (Σοσιαλιστικό Κόμμα, Οικολόγοι, Κομμουνιστικό Κόμμα, Ανυπότακτη Γαλλία κλπ) συνασπίστηκαν για να συγκροτήσουν το Νέο Λαϊκό Μέτωπο (NAM). Οι περισσότερες από αυτές τις πολιτικές δυνάμεις είτε έχουν επανειλημμένα δοκιμαστεί στην άσκηση κυβερνητικής εξουσίας και αποδειχθεί ανίκανες να υπερβούν τα όρια του διαχειριστή του καπιταλιστικού συστήματος είτε έχουν πρόσφατα στηρίξει κυβερνήσεις που έχουν επιβάλει αντεργατικούς νόμους, καταστείλει βίαια διαδηλώσεις, επιδοθεί στο κυνήγι των μεταναστών.

Ακόμη χειρότερα τα κόμματα που απαρτίζουν το ΝΑΜ έχουν σε μεγάλο βαθμό χάσει τους δεσμούς τους με την εργατική τάξη, καθώς δε διαθέτουν πλέον μαζικές οργανώσεις βάσης σε εργοστάσια και λαϊκές γειτονιές. Τα κόμματα του ΝΑΜ καμιά σχέση δεν έχουν με τα μαζικά εργατικά κόμματα της δεκαετίας του 1930, το σοσιαλιστικό SFIO και το κομμουνιστικό PCF, που αποτέλεσαν τον κορμό του Λαϊκού Μετώπου του 1936, που όμως και αυτά οδηγήθηκαν τελικά σε τραγικό αδιέξοδο χάρις στη ρεφορμιστική πολιτική τους.

Αγνοώντας για άλλη μια φορά τα διδάγματα από την ιστορική εμπειρία, που το ρεύμα του επαναστατικού μαρξισμού έχει επεξεργαστεί και αναδείξει εδώ και πολλές δεκαετίες, το NPA-A προσχώρησε επίσης στο ΝΑΜ ακολουθώντας την εκφυλιστική πολιτική πορεία που το οδήγησε από τα «πλατιά» στα «χρήσιμα» κόμματα και στη στήριξη της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ.

Είναι απολύτως βέβαιο ότι μια ενδεχόμενη κυβέρνηση του νέου ΝΑΜ, αν δεν υπάρξει ένα ισχυρό κίνημα των εργαζομένων που θα την πιέζει διαρκώς μέχρι την τελική, από τα κάτω ανατροπή της, το μόνο που θα μπορούσε να κατορθώσει θα ήταν να σπείρει για άλλη μια φορά την απογοήτευση και να επαναφέρει έτσι, δριμύτερο τον κίνδυνο της ακροδεξιάς.

Στις ΗΠΑ, η αποτυχία των Δημοκρατικών κυβερνήσεων να πάρουν κάποια έστω και προσωρινά ανακουφιστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής ανασφάλειας και φτώχειας των εργαζομένων και των ανέργων (π.χ. Obamacare, επιδόματα, ενίσχυση της άμεσης φορολογίας), οδήγησε στην άνοδο στην κυβέρνηση του εκφυλισμένου πολιτικού προσωπικού μιας ακροδεξιάς που εκπροσωπεί την πιο βίαιη και επιθετική μερίδα του αμερικανικού κεφαλαίου.

5. Η ταξική πάλη σήμερα

Όπως είναι φυσικό, η ταξική πάλη τα τελευταία χρόνια της κρίσης και των πολέμων, συνεχίστηκε με τρεις βασικές μορφές, που κατά περίπτωση συνδυάζονταν: α) απεργίες καθοδηγούμενες από τα συνδικάτα, β) αυθόρμητες εξεγέρσεις και γ) αντιπολεμικές κινητοποιήσεις.

α) απεργίες καθοδηγούμενες από τα συνδικάτα

Στις χώρες της δυτικής Ευρώπης και στις ΗΠΑ, το 2025, δεν έλειψαν οι μεγάλες απεργιακές κινητοποιήσεις κυρίως στον δημόσιο τομέα, όπου τα συνδικάτα εξακολουθούν να είναι μαζικά, στους κλάδους της υγείας, της εκπαίδευσης και των μεταφορών. Στις 11 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε γενική απεργία στην Πορτογαλία ενάντια στους αντεργατικούς νόμους που εισηγήθηκε η κυβέρνηση. Στις 28 Φεβρουαρίου, επέτειο του «εγκλήματος των Τεμπών» γενική απεργία στην Ελλάδα. Στα τέλη της προηγούμενης χρονιάς μαχητικές κινητοποιήσεις των μικρομεσαίων αγροτών σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες διαμαρτυρόμενων για τη συμφωνία Mercosur-ΕΕ, που τους απειλεί με οικονομική εξαθλίωση.

Καθώς τα συνδικάτα των εργαζομένων στον δημόσιο τομέα ελέγχονται στενά από συνδικαλιστικές γραφειοκρατίες, οι απεργιακές τους κινητοποιήσεις είναι σε μεγάλο βαθμό αποσπασματικές χωρίς προοπτική διάρκειας και κλιμάκωσης. Παρ' όλα αυτά δίνουν στοιχειώδη χώρο για τη δημιουργία και ανάπτυξη συνδικαλιστικών παρατάξεων της αντικαπιταλιστικής και της επαναστατικής αριστεράς και αποτελούν ένα σημαντικό πεδίο παρέμβασης για αυτές τις οργανώσεις.

Στις χώρες όπου η παγκοσμιοποίηση μετέφερε τις βιομηχανίες δημιουργώντας εργοστασιακό προλεταριάτο, ο συνδικαλισμός είτε δεν είναι ελεύθερος είτε η συνδικαλιστική γραφειοκρατία δεν είναι πλήρως ενσωματωμένη. Οι απεργίες εκεί παίρνουν συχνά συγκρουσιακή μορφή.

Μεγάλες μαχητικές απεργιακές κινητοποιήσεις έγιναν επίσης στην Αργεντινή τον περασμένο Φεβρουάριο, ενάντια στους αντεργατικούς νόμους της κυβέρνησης Μιλί.

Στην Κίνα, κατά τη διάρκεια του 2025, ο μεταποιητικός τομέας γνώρισε μια έξαρση απεργιακών κινητοποιήσεων, τη μεγαλύτερη μετά από αυτή που είχε σημειωθεί το 2022 κατά τη διάρκεια των μέτρων lockdown για τον covid. Το περασμένο καλοκαίρι πραγματοποιήθηκαν είκοσι δύο απεργιακές κινητοποιήσεις σε διάφορους τομείς, από τα φαρμακευτικά έως τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, από την αεροδιαστημική έως τους ημιαγωγούς. Αυτά δεν ήταν μεμονωμένα επεισόδια, αλλά συμπτώματα μιας εκτεταμένης κοινωνικής δυσφορίας, από το αρνητικό οικονομικό κλίμα που έχει προκαλέσει η

ακύρωση παραγγελιών και η μείωση των κερδών των επιχειρήσεων. Επιπλέον, η επιβολή κανονισμού για «υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση», προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα ελλείμματα των ασφαλιστικών ταμείων, έχει αυξήσει τα πάγια έξοδα των εταιρειών και ώθησε πολλές μικρές και μεσαίες στο κλείσιμο ή στην προσπάθεια να μετακυλήσουν το κόστος στους εργαζόμενους. Η μείωση των μισθών και των αποζημιώσεων ή ακόμη και η μη καταβολή τους, φαίνεται ότι ωθεί έναν αριθμό εργαζόμενων σε κάποιες πράξεις απόγνωσης που τα ΜΜΕ αποφεύγουν να προβάλλουν, όπως το να σκαφαλώνουν στη στέγη του εργοστασίου και να απειλούν να πηδήξουν.

Στην Ινδία, τον Ιούλιο του 2025 και τον Φεβρουάριο του 2026, πραγματοποιήθηκαν γενικές απεργίες για την κατάργηση τεσσάρων νέων αντεργατικών διατάξεων του εργατικού κώδικα, που κινητοποίησαν εκατοντάδες εκατομμύρια εργάτες σε εργοστάσια, ορυχεία και αγροτικό τομέα.

Στη Νότια Κορέα μεγάλες απεργιακές κινητοποιήσεις πραγματοποιούνται διαρκώς από το 2024, κυρίως στον τομέα της υγείας αλλά και στα εργοστάσια της Samsung.

Τους τελευταίους μήνες στη Ρωσία, η επιβράδυνση της οικονομίας και τα υψηλά τραπεζικά επιτόκια έχουν οδηγήσει πολλές εταιρείες σε απολύσεις και περικοπές μισθών. Έχουν αναφερθεί απεργίες σε διάφορους χώρους εργασίας, όπως στα εργοτάξια της Novoleks και στις εγκαταστάσεις της Orgenergostroi. Από τις 20 Μαρτίου, οι σιδηροδρομικοί της εταιρείας SeverPut'Stoi έχουν κατέβει σε απεργία στη Δημοκρατία της Κόμι.

β) αυθόρμητες εξεγέρσεις

Η ταχική πάλη κορυφώνεται κάθε τόσο σε διάφορα μέρη του πλανήτη παίρνοντας εξεγερτικές μορφές, που πυροδοτούνται από ποικίλες αφορμές. Οι περισσότερες εξεγέρσεις παρουσιάζουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, όπως το κυρίαρχο αυθόρμητο στοιχείο, η απουσία επαναστατικής παρέμβασης της εργατικής τάξης, ο πρωταγωνιστικός ρόλος της νεολαίας και η αξιοποίηση των ΜΚΔ για την ανάπτυξη και τον συντονισμό τους.

Τον Ιανουάριο του 2022 ξέσπασε η μεγάλη εργατική εξέγερση στο Καζακστάν με αφορμή την αύξηση στην τιμή του φυσικού αερίου. Τον Ιούλιο του 2024 η εξέγερση της νεολαίας στο Μπαγκλαντές με αφορμή τη νομοθεσία για τις προσλήψεις στον δημόσιο τομέα.

Στη διάρκεια του 2025, οι εξεγέρσεις της νεολαίας και των λαϊκών στρωμάτων σε διάφορα μέρη του πλανήτη έγιναν συχνότερες: Στην Ινδονησία, από τον Φεβρουάριο του 2025 μέχρι τον Αύγουστο με αφορμή την κατάργηση δωρεάν συσσιτίων. Στο Κασμίρ, τον περασμένο Σεπτέμβριο, με αφορμή τα προνόμια της κυβερνητικής ελίτ και τις τιμές του ηλεκτρικού και των σιτηρών. Τον ίδιο μήνα στο Νεπάλ με αφορμή τον κυβερνητικό αποκλεισμό των ΜΚΔ. Στη Μαγαδασκάρη από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Οκτώβριο, με αφορμή τις διακοπές της υδροδότησης και της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος. Στην καρδιά της Ευρώπης, στη Γαλλία, στις αρχές του περασμένου Σεπτεμβρίου πανεθνικές κινητοποιήσεις και απεργίες με το σύνθημα «Bloquons Tout» («Μπλοκάρετε τα πάντα»), μετά την εξαγγελία από τον πρωθυπουργό Μπαϊρού της περικοπής των δημόσιων δαπανών κατά 44 δις ευρώ, που αφορούσε μεταξύ άλλων, τις συντάξεις και το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης.

Στις 28 Δεκεμβρίου, στο Ιράν, οι έμποροι του Μεγάλου Παζαριού της Τεχεράνης έκλεισαν τα μαγαζιά διαμαρτυρόμενοι για την απότομη πτώση της αγοραστικής αξίας του νομίσματος· ακολούθησαν κινητοποιήσεις και συγκρούσεις σε όλη τη χώρα που διήρκεσαν μέχρι τα μέσα Ιανουαρίου. Σύμφωνα με το Ανώτατο Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας του Ιράν σκοτώθηκαν 3.117 άνθρωποι, ενώ σύμφωνα με την Ειδική Εισηγήτρια του ΟΗΕ για το Ιράν, σκοτώθηκαν τουλάχιστον 5.000. Η εξέγερση προκάλεσε αντιπαραθέσεις μέσα στην παγκόσμια Αριστερά, κατά πόσο ήταν υποκινούμενη από τη Μοσάντ, τη CIA και φιλομοναρχικές ομάδες. Ανεξάρτητα από την πολύ πιθανή δράση αυτών των παραγόντων, η έκταση της εξέγερσης δεν αφήνει αμφιβολία ότι ήταν έκφραση της δυσφορίας των λαϊκών στρωμάτων και των εθνικών μειονοτήτων για το αυταρχικό και σκοταδιστικό καθεστώς. Οι βομβαρδισμοί από ΗΠΑ-Ισραήλ που ακολούθησαν, όχι μόνο δεν προκάλεσαν αναζωπύρωση της εξέγερσης, όπως ήλπιζαν τα ιμπεριαλιστικά επιτελεία, αλλά αντίθετα, συνέβαλλαν στην εθνικιστική συσπείρωση των λαϊκών μαζών γύρω από το καθεστώς.

Στις ΗΠΑ, μετά την ανάληψη της κυβέρνησης Τραμπ, τον Ιανουάριο του 2025, ξέσπασαν πολλές κινητοποιήσεις κατά της μαζικής απέλασης μεταναστών. Μεγάλης κλίμακας διαμαρτυρίες πραγματοποιήθηκαν και εξακολουθούν να γίνονται σε Αλαμπάμα, Καλιφόρνια, Αρκάνσας, Τζόρτζια, Ιλινόις, Ιντιάνα, Μασαχουσέτη, Νέα Υόρκη, Βόρεια Καρολίνα, Νότια Καρολίνα, Τέξας και Ουάσινγκτον. Στην πολιτεία της Μινεσότα, στις 23 Ιανουαρίου, πραγματοποιήθηκε γενική απεργία ενάντια στην επιχείρηση Metro Surge της ICE. Στις 28 Μαρτίου, περισσότεροι από 8 εκατομμύρια άνθρωποι κατέβηκαν στους δρόμους στα πλαίσια του κινήματος «No Kings», διαμαρτυρόμενοι για τις περικοπές των προγραμμάτων για υγειονομική περίθαλψη, επισιτιστική βοήθεια, προστασία του περιβάλλοντος και επιστημονική έρευνα, καθώς και ενάντια στις πολεμικές επιχειρήσεις στο Ιράν.

Ενώ πολλές από αυτές τις εξεγέρσεις συνοδεύονται με καταλήψεις και οδομαχίες, δεν έχουν οδηγήσει σε προεπαναστατικές καταστάσεις. Με την εξαίρεση της μάχης εναντίον της ICE στη Μινεσότα, όπου εμφανίστηκαν στοιχειώδεις μορφές αυτοοργάνωσης, οι εξεγέρσεις αυτές δεν εμφάνισαν προδρομικά έστω στοιχεία δυαδικής εξουσίας (τοπικές συνελεύσεις, επιτροπές αγώνα, εργατικά συμβούλια). Στην καλύτερη περίπτωση, αν δεν κατεστάλησαν από τις καθεστωτικές δυνάμεις, οδήγησαν στην ανατροπή της κυβέρνησης και στην αντικατάστασή της από κάποια αστική πολιτική εφεδρεία. Παρά την εξαφάνιση (ή έστω τον περιορισμό) του υπονομευτικού ρόλου του σταλινισμού, η αυτοπεποίθηση της εργατικής τάξης παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, επηρεασμένη ακόμη σε μεγάλο βαθμό, 35 χρόνια μετά, από τον αντίκτυπο της κατάρρευσης της ΕΣΣΔ. Η συγκρότηση επαναστατικών κομμάτων αποτελεί σήμερα το ζητούμενο για τη διαμόρφωση της πρωτοπορίας που θα δράσει καταλυτικά στην ανάπτυξη της ταξικής συνείδησης των εργαζομένων.

γ) αντιπολεμικές κινητοποιήσεις

Η ανάπτυξη αντιπολεμικού κινήματος στις ΗΠΑ, όπως αποδείχθηκε στον πόλεμο του Βιετνάμ, αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για την εξέλιξη των ιμπεριαλιστικών πολέμων. Για αυτόν το λόγο, η κυβέρνηση Μπάιντεν, έσπευσε, με μεγάλη βιαιότητα, να καταστείλει το κίνημα των αντιπολεμικών καταυλισμών αλληλεγγύης στον λαό της Γάζας, που εξαπλώθηκε ραγδαία στα πανεπιστήμια την άνοιξη του 2024.

Μέσα στο 2025, έγιναν σημαντικές διεθνιστικές αντιπολεμικές κινητοποιήσεις ενάντια στη γενοκτονία του σιωνιστικού καθεστώτος στη Γάζα και πραγματοποιήθηκαν μια σειρά μαχητικές καμπάνιες: Τον Ιούνιο 4.000 διαδηλωτές αποπειράθηκαν να προσεγγίσουν τη Γάζα από τα σύνορα με την Αίγυπτο, στα πλαίσια του κινήματος March to Gaza. Τον Αύγουστο πραγματοποιήθηκαν στη χώρα μας κινητοποιήσεις στα λιμάνια κατά την προσέγγιση ισραηλινών κρουαζιερόπλοιων. Στα τέλη Αυγούστου ξεκίνησε η πρώτη νηοπομπή του Global sumut flotila για τη Γάζα, με περισσότερα από 40 σκάφη και 500 συμμετέχοντες από 44 χώρες, που αναχαιτίστηκε στις αρχές Οκτωβρίου από τις ισραηλινές δυνάμεις ανοιχτά της Γάζας. Στις 10 Απριλίου ξεκίνησε η δεύτερη νηοπομπή με περισσότερα από 50 σκάφη και 160 συμμετέχοντες. Τα 22 σκάφη αναχαιτίστηκαν στις 30 Απριλίου, ανοιχτά της Κρήτης, από τις ισραηλινές δυνάμεις με την προφανή συνεργασία των ελληνικών αρχών. Την ώρα που γράφεται αυτό το κείμενο, δύο από τους συλληφθέντες αγωνιστές εξακολουθούν να κρατούνται στο Ισραήλ.

Στην Ιταλία, οι κινητοποιήσεις διαμαρτυρίας για τη γενοκτονία στη Γάζα κορυφώθηκαν στις 22 Σεπτεμβρίου, όταν πραγματοποιήθηκε μια σημαντική πολιτική απεργία αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη οργανωμένη από τις ομοσπονδίες πρωτοβάθμιων σωματίων USB, CUB, SGB, ADL και USI. Η απεργία συνοδεύτηκε με συγκρούσεις και καταλήψεις σιδηροδρομικών σταθμών και αυτοκινητοδρόμων σε πολλές πόλεις, κινητοποιήσεις λιμενεργατών που εμπόδισαν την προσέγγιση ισραηλινών πλοίων και τη μεταφορά όπλων στο Ισραήλ, φοιτητών με καταλήψεις στα πανεπιστήμια και μαθητών στα δευτεροβάθμια σχολεία. Αυτό το ρωμαλέο ιταλικό αντιπολεμικό κίνημα υποχρέωσε την κυβέρνηση Μελόνι να τηρήσει επιφυλακτική στάση απέναντι στην ιμπεριαλιστική επίθεση των ΗΠΑ-Ισραήλ στο Ιράν.

Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν απεργίες σε διάφορα ευρωπαϊκά λιμάνια ενάντια στη μεταφορά πολεμικού υλικού στο Ισραήλ. Ανάλογες καμπάνιες πραγματοποιήθηκαν και στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού επιδιώκοντας το σπάσιμο του ναυτικού αποκλεισμού της Κούβας.

Ο φόβος για κλιμάκωση του αντιπολεμικού κινήματος διατρέχει τις δυτικοευρωπαϊκές κυβερνήσεις και τις ωθεί, εκτός από το να καταστέλλουν άγρια τις κινητοποιήσεις αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη, στο όνομα δήθεν της καταπολέμησης του «αντισημιτισμού», να δηλώνουν διαρκώς ότι δεν έχουν την πρόθεση να συμμετάσχουν στην ιμπεριαλιστική επίθεση στο Ιράν. Στην πραγματικότητα διαθέτουν τις βάσεις τους Μέση Ανατολή, τις στρατιωτικές τους μονάδες και τα πολεμικά τους πλοία για να προστατεύουν τα νώτα των εισβολέων και τις εγκαταστάσεις των συμμάχων τους στη περιοχή, όσο κι αν αυτό δε θεωρείται σήμερα αρκετό από την υστερικά πολεμοχαρή ηγεσία Τραμπ.

Αυτή η σχετική και διστακτική διαφοροποίηση με την κυβέρνηση Τραμπ, τουλάχιστον των ισχυρότερων ευρωπαϊκών χωρών (Γερμανία, Γαλλία, ΗΒ, Ισπανία, Ιταλία), έρχεται να προστεθεί στις διαφοροποιήσεις και τις τριβές που έχουν προηγηθεί: για τον πόλεμο στην Ουκρανία, για τις βλέψεις στην Γροιλανδία, για την πολιτική των δασμών κλπ. Το ρήγμα μέσα στο δυτικό στρατόπεδο φαίνεται να διευρύνεται και οι ευρωπαϊκές αστικές τάξεις να προσπαθούν να ανασυνταχθούν γύρω από μια, όχι σαφώς προσδιορισμένη, κοινή εξωτερική πολιτική. Η παράλληλη ενίσχυση της τάσης για έναν, ανεξάρτητα από το NATO, επανεξοπλισμό (rearm) της Ευρώπης και την ανάπτυξη πολεμικής βιομηχανίας, αποτελεί σήμερα μια νέα μεγάλη πρόκληση για το αντιπολεμικό κίνημα. Η πάλη αυτή, είναι πολύ πιο σημαντική, αλλά και απαιτητική, καθώς έρχεται σε ευθεία σύγκρουση με «τον εχθρό στην ίδια τη χώρα», με την αντίληψη της «εθνικής ενότητας» και το δηλητήριο του εθνικισμού που έχει διαποτίσει μεγάλη μερίδα των λαϊκών τάξεων.

Ειδικότερα, το αντιπολεμικό κίνημα στην Ελλάδα, έχει να αντιπαλέψει τον ανταγωνισμό της ελληνικής αστικής τάξης με την τουρκική, που την ωθεί να προσκολλάται περισσότερο στις ιμπεριαλιστικές περιπέτειες των ΗΠΑ και να προσβλέπει στον «άξονα Ελλάδος-Κύπρου-Ισραήλ», ενώ παρακολουθεί με αμηχανία τις νέες τάσεις στην Ευρώπη. Η εθνικιστική προπαγάνδα βρίσκει πρόσφορο έδαφος στις κληρονομημένες αντιτουρκικές προκαταλήψεις. Στο δηλητήριο του εθνικισμού έρχεται να προστεθεί η καλλιεργούμενη από την ακροδεξιά αντιμεταναστευτική υστερία. Παρόλα αυτά και στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν σημαντικές κινητοποιήσεις αλληλεγγύης για την Παλαιστίνη, κυρίως με την πρωτοβουλία της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς.

Ο ενδοϊμπεριαλιστικός πόλεμος στην Ουκρανία, που διαρκεί για περισσότερο από τέσσερα χρόνια, δεν προκάλεσε αντίστοιχης κλίμακας αντιπολεμικές κινητοποιήσεις. Η προπαγάνδα των δυτικών ιμπεριαλιστών κατόρθωσε να εντείνει σε μεγάλο βαθμό τη σύγχυση και τον αποπροσανατολισμό, όχι μόνο μέσα στις ευρωπαϊκές λαϊκές τάξεις, αλλά δυστυχώς και στη μερίδα εκείνη της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς που βρίσκεται εγκλωβισμένη σε σπιράλ ενσωμάτωσης και πολιτικού εκφυλισμού: από τα «πλατιά» στα «χρήσιμα» κόμματα, στην υποστήριξη της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, στη συμμετοχή στο Νέο Λαϊκό Μέτωπο, στην υποστήριξη της αποστολής όπλων στην Ουκρανία.

Σήμερα, απαιτούνται εκείνες οι πρωτοβουλίες της επαναστατικής Αριστεράς που θα δημιουργήσουν ένα αντιπολεμικό κίνημα, στηριγμένο στην ανάπτυξη τοπικών επιτροπών και αντιπολεμικών κινητοποιήσεων. Αυτό πρέπει να αποτελέσει και την πρώτη μας προτεραιότητα.

Μέρος Τρίτο

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στην πρόσφατη φάση της η ελληνική οικονομία έχει κάποια πάγια χαρακτηριστικά. Σταθερά κέρδη για συγκεκριμένους κλάδους, σταθερή φτωχοποίηση για τα στρώματα των εργαζομένων. Σταθερά κέρδη σημειώνουν οι τράπεζες, η ενέργεια, το λιανεμπόριο, ο κατασκευαστικός κλάδος και ο τουρισμός. Πιο συγκεκριμένα, για το 2025 οι 4 συστημικές τράπεζες κατέγραψαν συνολικά καθαρά κέρδη ύψους 4.5 δις ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 5% σε ετήσια βάση και διατηρώντας την απόδοση ιδίων κεφαλαίων στο 12%. Οι όμιλοι διύλισης Motor Oil και HelleniQ Energy καταγράφουν εκάστη κέρδη άνω του 1 δις. Στις κατασκευές τα δημόσια έργα και οι νέες παραχωρήσεις έχουν συγκεντρώσει ιστορικό υψηλό ανεκτέλεστων έργων 17 δις. Ευρώ συνυπολογίζοντας τα ΣΔΙΤ και τα ιδιωτικά έργα μεγάλης κλίμακας, τα κέρδη εκτιμώνται σε 30 δις., μοιρασμένα ανάμεσα σε ελάχιστες εταιρείες. Στο λιανεμπόριο τροφίμων οι αλυσίδες σουπερμάρκετ παρουσιάζουν μικτά κέρδη άνω των 3 δις. Ο τουρισμός σημείωσε νέο ρεκόρ το 2025, με αύξηση εσόδων σχεδόν 2 δις., περίπου 9% σε ένα χρόνο.

Το συγκεκριμένο οικονομικό μοντέλο είναι βιώσιμο μόνο στο βαθμό που παραμένει στενά προσδεδμεμένο στο ευρύτερο πλαίσιο των ευρωατλαντικών συμφερόντων, με προτεραιότητα στον άξονα ΗΠΑ-Ισραήλ και ύστερα της ΕΕ. Ο ρόλος της χώρας ως διαμετακομιστικός κόμβος ενεργειακών πόρων γίνεται με ένα πολυσχιδές σχέδιο που αφορά τις βασικές υποδομές.

6. LNG – Κάθετος Διάδρομος

Μετά τη στρατιωτικοποίηση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης, που χρησιμοποιείται συνεχώς από τον Αμερικανικό στρατό για την μεταφορά υλικού, η νέα εγκατάσταση FSRU (Μονάδα Αποθήκευσης και Επαναεριοποίησης Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου) στα ανοιχτά της πόλης εξυπηρετεί κυρίως αμερικανικό LNG για την είσοδο του στο σύστημα ως αέριο. Η μονάδα FSRU αποτελεί την καρδιά του υπό κατασκευή Κάθετου Διαδρόμου, του δικτύου αγωγών που θα εξυπηρετεί την ανατολική Ευρώπη με LNG. Το πρότζεκτ, που αντιμετωπίζει την Ελλάδα ως χώρα εισόδου σε Αλεξανδρούπολη και Ρεβυθούσα και ύστερα περιλαμβάνει την ανάπτυξη του Διαβαλκανικού Αγωγού, βρήκε κάποιες αντιστάσεις από την ΕΕ οι οποίες υποχώρησαν. Οι βασικοί κερδισμένοι από το πράσινο φως στον Κάθετο Διάδρομο είναι το ελληνικό εφοπλιστικό κεφάλαιο, που ελέγχει το 22% του παγκόσμιου στόλου LNG, χωρίς να αφήνει σχεδόν τίποτα στα κρατικά ταμεία λόγω του συνταγματικά κατοχυρωμένου καθεστώτος του φόρου χωρητικότητας.

7. Ενεργειακή Ασφάλεια του Σιωνιστικού κράτους

Ο Κάθετος Διάδρομος είναι μόνο μια πτυχή της ευρύτερης ανάπτυξης του ρόλου του ελληνικού κράτους ως εξυπηρετητής του ντόπιου εφοπλιστικού κεφαλαίου και των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων ΗΠΑ-Ισραήλ. Η Energean, που εδώ και χρόνια εξάγει αέριο στα υπεράκτια σύνορα Ισραήλ-Λιβάνου τροφοδοτώντας το Ισραήλ, έχει αναλάβει επίσης την εξαγωγή του αερίου για υγροποίηση στην Αίγυπτο μέσω του αγωγού Nintzana. Στην ανάλογη κατεύθυνση η εγκατάσταση του Great Sea Interconnector, το έργο της ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ είναι μια σανίδα σωτηρίας για το Ισραήλ σε ώρα ανάγκης. Ο φορέας υλοποίησης του έργου, ΑΔΜΗΕ, μετακυλύει το κόστος εγκατάστασης στους λογαριασμούς ρεύματος ενώ ο ίδιος ο φορέας έχει ρυθμίσει μια προκλητικά ψηλή, εγγυημένη απόδοση 8.3% επί των κεφαλαίων του.

8. Εξορύξεις

Οι πρόσφατες συμβάσεις για την έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και τη ΝΑ Κρήτη, με τη συμμετοχή Chevron, ExxonMobil, Energean και HelleniQ Energy είναι σχεδιασμένες για την εξασφάλιση των κερδών των πολυεθνικών κολοσσών, ενώ το ελληνικό κράτος θα κρατήσει ένα ελάχιστο ποσοστό, χρόνια μετά από την ενδεχόμενη εκκίνηση εξόρυξης. Οι Chevron και ExxonMobil

υπογράψανε φωτογραφικές συμβάσεις με ρήτρες εσόδων/εξόδων που θα αποδώσουν μηδαμινό κέρδος στο κράτος, ενώ οι εταιρείες με μεγάλο ιστορικό επιθέσεων σε εργατικά δικαιώματα και δικαιώματα αυτοδιάθεσης ιθαγενών πληθυσμών έχουν το ελεύθερο να εξαπολύσουν μια τεχνολογία με δεδομένο τον καταστροφικό αντίκτυπο στα υποθαλάσσια οικοσυστήματα.

9. ReArm Greece

Η ευρωπαϊκή στρατηγική πολιτική ReArm σημαίνει κατεύθυνση κονδυλίων που παράγονται από τους εργαζομένους της ΕΕ στο ιδιωτικό κεφάλαιο της πολεμικής βιομηχανίας. Στην Ελλάδα, που έχει ήδη ένα από τα υψηλότερα ποσοστά του ΑΕΠ παγκοσμίως αφιερωμένο στις πολεμικές δαπάνες, αυτά τα κονδύλια κατευθύνονται σε επενδύσεις που θα τροφοδοτήσουν την πολεμική μηχανή με ποικίλους τρόπους.

Παίρνει τη μορφή της ιδιωτικοποίησης, όπως την περίπτωση των Ελληνικών Αμυντικών Συστημάτων στο Λαύριο, όπου υποτίθεται η ιδιωτικοποίηση γίνεται για να μπορέσει να αξιοποιηθεί η ευρωπαϊκή στήριξη, στις απαιτήσεις της οποίας το κράτος από μόνο του αδυνατούσε να ανταπεξέλθει. Παίρνει την μορφή του ξεκλειδώματος μεγάλων ποσών θεσμικού δανεισμού για να γιγαντώσουν την παραγωγή τους, όπως η Theon Sensors. Παίρνει και την μορφή παραχώρησης της βιομηχανίας σε τρίτες χώρες, όπως της Intracom Defense που εξαγοράστηκε από την κρατική πολεμική βιομηχανία του Ισραήλ, μια προσπάθεια του σιωνιστικού κράτους να εκμεταλλευτεί το νέο πακέτο δαπανών.

Ο Ελληνικός προϋπολογισμός έδωσε φέτος 3 δις για την αγορά των γαλλικών φρεγατών. Η Γαλλική Naval Group που πληρώθηκε για τις φρεγάτες, επενδύει με τη σειρά της σε ένα δίκτυο δεκάδων ιδιωτικών επιχειρήσεων και ΑΕΙ για έρευνα, μεταφέροντας τα χρήματα των εργαζομένων στο ιδιωτικό κεφάλαιο που δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια.

Εγκαταστάσεις όπως της Metlen στην ΒΙΠΕ Βόλου δείχνουν ότι το ReArm στην Ελλάδα παίρνει χαρακτήρα αναδιάρθρωσης της βιομηχανίας στην κατεύθυνση της περαιτέρω θωράκισης της ΕΕ και της παγκόσμιας Δύσης απέναντι σε συγκεκριμένες αγορές της Ασίας. Είναι ένα βήμα όξυνσης των ανταγωνισμών, που όπως και η προηγούμενες, υλοποιείται με την κρατική επένδυση σε ντόπιους ολιγάρχες, αυτή τη φορά στον Μυτιληναίο.

10. Επενδυτικό πάρτι στη στέγαση

Από το 2024 με το σχέδιο «Ηρακλής», με πρόσχημα την εξυγίανση των ισολογισμών των τραπεζών, το ελληνικό Δημόσιο παρείχε εγγυήσεις 16δις ευρώ προκειμένου οι ελληνικές τράπεζες να μεταβιβάσουν σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές τα υποθηκευμένα σπίτια της εργατικής τάξης σε κερδοσκοπικά funds. Αυτός ο μηχανισμός, σε συνδυασμό με την εξυπηρέτηση που παρέχει η διαδικασία της Golden Visa προσέλκυσε ξένα επενδυτικά κεφάλαια μετατρέποντας την αγορά ακινήτων στον πρωταθλητή των επενδύσεων, συγκεντρώνοντας πάνω από το 60% των ετήσιων επενδύσεων που γίνονται στην Ελλάδα, με σταθερά αυξανόμενο ρυθμό.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιφέρουν συνεχή αύξηση των τιμών ακινήτων, η οποία κάνει ιδιαίτερα δύσκολη την απόκτηση στέγης για τα φτωχότερα στρώματα, ενώ ταυτόχρονα συμπαρασύρει τα ενοίκια. Ωστόσο, δεν επιφέρει ανάλογη αύξηση της κατασκευής κατοικιών – πράγματι, τα στοιχεία (αριθμός και κτισμένος όγκος οικοδομικών αδειών, δείκτες κατασκευής, συμβολή στη ΑΕΠ) δείχνουν ότι, παρά την υπαρκτή αναβίωση της οικοδομής σε σχέση με τη σχεδόν ολοκληρωτική της εξαφάνιση μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 2010, η οικοδομική δραστηριότητα παραμένει συντριπτικά χαμηλότερη από ό,τι πριν την κρίση του 2008. Τα κέρδη των κατασκευαστικών προέρχονται κατά βάση από μεγάλα, κρατικά συντονισμένα έργα, και όχι από την κατασκευή ιδιωτικών κατοικιών. Η δραστική μείωση της προσφοράς νέων κατοικιών είναι επίσης παράγοντας που συμβάλλει στην αύξηση των τιμών γης των παλαιότερων κατοικιών και ιδίως των κέντρων των πόλεων.

Στο παρόν πλαίσιο, οι ολοένα και αυξανόμενες επενδύσεις σε ακίνητα δεν ωφελούν τελικά σε τίποτα την εργατική τάξη, που ζει σε ολοένα και ακριβότερα νοίκια. Φέρνει ένα ράλι τιμών ενάντια στα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της, καταπατώντας τον ελεύθερο χώρο και διαμορφώνοντας ένα

ολοένα και πιο gentrified αστικό περιβάλλον με υγειονομικές ζώνες ταξικού χαρακτήρα. Η κατάρρευση μια πιθανής στεγαστικής φούσκας, ωστόσο, θα έχει συνέπειες και για την εργατική τάξη.

11. Κοινωνικό κράτος που παραπαίει

Τα τεράστια πρωτογενή πλεονάσματα και η συσσώρευση του πλούτου στα χέρια του εγχώριου και ξένου κεφαλαίου γίνεται δυνατή με την αποδέσμευση κονδυλίων που κανονικά θα στήριζαν τις δομές του κοινωνικού κράτους. Οι κρατικές δαπάνες σε όλες τις κατευθύνσεις που εξυπηρετούν το όφελος της κοινωνικής πλειοψηφίας δέχονται μια σταθερή επίθεση.

Στον απόηχο του εγκλήματος των Τεμπών είναι πλεονασμός να δηλωθεί ότι οι κρατικές υποδομές είναι δολοφονικές, ωστόσο αξίζει να σημειωθεί η δομική φύση του συστήματος που οδήγησε, και ακόμα εξασφαλίζει, στην κατάρρευση των υποδομών. Το παράδειγμα του ΟΣΕ, μια εταιρεία που μετά από χρόνια υποχρηματοδότησης παρουσιάζεται ως μη υγιής, και η επόμενη προσέλευση επενδυτικού κεφαλαίου για να την εξυγιάνει είναι το καρμπόν που ακολουθείται σε κάθε όμιλο του δημοσίου που δρομολογείται για ιδιωτικοποίηση.

Το ΕΣΥ βρίσκεται σε συνθήκες κατάρρευσης ύστερα από χρόνια υποχρηματοδότησης. Η θεσμοθέτηση των επί πληρωμή απογευματινών χειρουργείων είναι η πιο χαρακτηριστική μεταρρύθμιση της κυβέρνησης που μεταφέρει επιπλέον κόστος στους εργαζομένους, μεταμφιεσμένο ως εξυπηρέτηση.

Τα νομοθετικά βήματα προς τη νομιμοποίηση των ιδιωτικών πανεπιστημίων είναι ένα βήμα που δυσκολεύει την ταξική κινητικότητα, εξασφαλίζοντας την κοινωνική αναπαραγωγή των πιο πλούσιων στρωμάτων και μεταφέρει φοιτητές σε αποστειρωμένα ιδρύματα εξασφαλίζοντας ότι δε θα έρθουν σε επαφή με τις ισχυρές παραδόσεις της συνδικαλιστικής εμπειρίας.

Το σύστημα της αξιολόγησης στο Δημόσιο είναι η πιο συνολική επίθεση που η κυβέρνηση μπορεί να εξαπολύσει ενάντια στο στρώμα εργαζομένων με τα πιο κατοχυρωμένα δικαιώματα και συνδικαλιστική έκφραση.

12. Η πραγματική εικόνα της οικονομίας

Ενώ η κερδοφορία συγκεκριμένων μερίδων του κεφαλαίου παραμένει υψηλή ή αυξάνεται, το αφήγημα κυβέρνησης και ΕΕ για παραδειγματική κατάσταση της ελληνικής οικονομίας καταρρέει μπροστά στην πραγματικότητα. Η πολυδιαφημιζόμενη μείωση του πραγματικού χρέους (του χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ) οφείλεται αφενός στον σταθερά υψηλό πληθωρισμό, ο οποίος ωστόσο επιφέρει άλλα προβλήματα στην οικονομία, αφετέρου στα υπέρογκα πρωτογενή πλεονάσματα, που η ΝΔ κληρονόμησε με ενθουσιασμό από τον ΣΥΡΙΖΑ και αύξησε περαιτέρω, τα οποία όμως επίσης υποσκάπτουν όχι μόνο την εσωτερική ζήτηση, αλλά και τις δυνατότητες κοινωνικών συμμαχιών γύρω από την κυβέρνηση.

Η κυβέρνηση διαφημίζει την πρόωρη αποπληρωμή δόσεων του χρέους για να καλύψει την χιονοστιβάδα προβλημάτων που η αποπληρωμή των δόσεων θα δημιουργούσε σε λίγα χρόνια. Η επίτευξη όμως της αποπληρωμής των δόσεων επιτυγχάνεται με τεράστια πρωτογενή πλεονάσματα, που δεν προέκυψαν από τον ουρανό, αλλά από την ανελέητη υπερφορολόγηση που έχει εδραιωθεί από τα χρόνια των προγραμμάτων σταθερότητας, και από τη διαρκή επίθεση στις κοινωνικές δαπάνες.

Η επενδυτική δραστηριότητα σε ακίνητα και ο τουρισμός είναι κλάδοι εξαιρετικά ευάλωτοι στις μελλοντικές κρίσεις. Μπορεί η ευαλωτότητα του τουρισμού να είναι δεδομένη, ωστόσο η αγορά ακινήτων παρουσιάζεται σταθερά ως μια αξιόλογη επένδυση για το μέλλον. Ωστόσο, εξαρτάται από παράγοντες που η ελληνική οικονομία δεν ελέγχει, όπως η ευρύτερη σταθερότητα στην περιοχή, η πολιτική επιτοκίων της ΕΕ και το προφανές, η ίδια η φύση των ακινήτων, που αποτελούν ένα παθητικό εισόδημα για τους αστούς, ωστόσο με τη σειρά τους, με το πέρας της κατασκευής, έχουν μηδαμινό αντίκτυπο στην τοπική οικονομία. Η πολεμική βιομηχανία από την άλλη είναι ένας κλάδος που εξαρτάται σταθερά από τη στήριξη του ευρωπαϊκού και ντόπιου κρατικού κεφαλαίου και από τον φθηνό δανεισμό.

13. Ο κόσμος της εργατικής τάξης

Στον αντίποδα της εικόνας της ανάπτυξης της οικονομίας κατά 2.1% το 2025 η πραγματικότητα για την κοινωνική πλειοψηφία είναι ριζικά διαφορετική. Οι συνεχείς εξαγγελίες της κυβέρνησης για αύξηση του κατώτατου μισθού έχουν εξανεμιστεί από την σταθερή παρουσία του πληθωρισμού, της σταθερά αυξανόμενης ακρίβειας, ειδικά στα βασικά αγαθά όπως τα τρόφιμα και η στέγαση. Ο μέσος μισθός μειώνεται σταδιακά κάθε χρόνο με πραγματικούς όρους ενώ φαινομενικά αυξάνεται. Παράλληλα το ιδιωτικό χρέος καλπάζει. Ο ρυθμός δημιουργίας νέων ληξιπρόθεσμων χρεών υπερβαίνει κατά πολύ τον ρυθμό ανάκτησής τους, με το 2025 να εισπράττονται περίπου 7 δις και να δημιουργούνται 10 δις νέου χρέους. Η εικόνα της συνεχούς κερδοφορίας του τραπεζικού τομέα στηρίζεται στην μαζική μεταβίβαση μη εξυπηρετούμενων δανείων σε εισπρακτικές εταιρείες και funds, δημιουργώντας την βιομηχανία πλειστηριασμών που οδηγεί στην ομηρία υπερχρεωμένα νοικοκυριά.

Χαμηλοί μισθοί, κακά ωράρια, χαμηλή συνδικαλιστική εκπροσώπηση, ανύπαρκτος κρατικός έλεγχος, ο συνδυασμός πάνω στο οποίο βασίζεται η οικονομική τους ανάπτυξη. Σε αυτό το περιβάλλον εργαζόμαστε, που καταγράφει πάνω από 200 νεκρούς από εργατικά ατυχήματα το 2025 και πριν λίγους μήνες έφερε την έκρηξη στο εργοστάσιο της Βιολάντα.

Στον σκληρότερο, εργασιακά, κλάδο, αυτόν την οικοδομής, το κράτος παλεύει για την εξυπηρέτηση των αναγκών του κεφαλαίου να προσελκύσει εργατικά χέρια, κρατώντας τα όμως χωρίς φωνή και δικαιώματα. Ο «Νόμος Καιρίδη» έχει διαμορφώσει αυτό το καθεστώς ομηρίας για τους μετανάστες που δουλεύουν εκεί με ζετείς συμβάσεις, δημιουργώντας ένα στρώμα εργαζομένων, ακόμη και μέσα στην ίδια οικοδομή, που ζει κάτω από τον συνεχή φόβο απέλασης. Σε μια περαιτέρω εξέλιξη, οι διακρατικές συμφωνίες που έχει συνάψει η Ελλάδα με το Μπαγκλαντές, την Αίγυπτο, την Ακτή Ελεφαντοστού, εισάγονται εργάτες «ειδικού σκοπού» απολύτως δεσμευμένοι στον συγκεκριμένο εργοδότη για το ορισμένο διάστημα, χωρίς να έχουν όχι απλά συνδικαλιστικές ελευθερίες, αλλά ούτε καν ζωή, εκτός των ορίων που τους έχουν τεθεί.

Μέρος Τέταρτο

Α. ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΚΗΝΙΚΟ

1. Η κυβέρνηση της ΝΔ

Σε αυτό το διεθνές και εθνικό πλαίσιο, η χώρα διανύει ουσιαστικά μια παρατεταμένη προεκλογική περίοδο. Η κυβέρνηση της ΝΔ δυσκολεύεται να βρει οποιοδήποτε θετικό πρόταγμα, πόσο μάλλον να πείσει για κάποιο success story. Φαίνεται εντελώς ανίκανη να πείσει για το ότι μπορεί να διαχειριστεί οτιδήποτε και, στην ουσία, καταφεύγει στο κυκλικό επιχείρημα “εγώ είμαι κυβέρνηση και αν σας αρέσει”.

Στα πολιτικά μέτωπα της τελευταίας περιόδου έχει αποτύχει παταγωδώς. Εμφανίζεται βουτηγμένη μέχρι το λαιμό στα σκάνδαλα, με το ζήτημα των υποκλοπών να έχει αναζωπυρωθεί τις τελευταίες εβδομάδες. Υπό το φως των νέων στοιχείων, πάει περίπατο ο ισχυρισμός ότι ενέχονται μόνο ιδιώτες και φαίνεται ανάγλυφα ότι στο κύκλωμα των υποκλοπών είναι αναμειγμένες τόσο η ΕΥΠ όσο και οι μυστικές υπηρεσίες του Ισραήλ, ενώ είναι πραγματικά πρωτοφανές τόσο πολλά και τόσο υψηλά κυβερνητικά πρόσωπα, που αποκαλύπτεται ότι υπήρξαν θύματα του κυκλώματος των υποκλοπών, να ξεφτιλίζονται δημόσια, μη τολμώντας να ψελλίσουν μια κουβέντα διαμαρτυρίας έστω και μόνο για κρατηθούν τα προσχήματα. Σε κάθε περίπτωση, όσο σημαντική κι αν είναι η εμπλοκή διεθνών μυστικών υπηρεσιών, το σκάνδαλο των υποκλοπών είναι βασικά μια περίπτωση ακραίου αυταρχισμού υπό τις ευλογίες των ανώτερων κυβερνητικών κλιμακίων και όχι υπόθεση κατασκοπείας, που φαντάζει πιο “εντυπωσιακό”, αλλά ξεπλένει εν πολλοίς τις ευθύνες κυβέρνησης και κράτους.

Οι συντονισμένες αλλά απέλπιδες προσπάθειες κορυφαίων κυβερνητικών στελεχών να επιτεθούν στην αξιοπιστία θεσμών όπως η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μαρτυρούν τον πανικό. Χωρίς να έχουμε την οποιαδήποτε εμπιστοσύνη στους ευρωπαϊκούς θεσμούς, που συν τοις άλλοις είναι εντελώς στεγανοί σε οποιαδήποτε λαϊκή βούληση και αποστειρωμένοι ακόμα και από την αστική εκλογική νομιμοποίηση, όταν το κόμμα των «Μένουμε Ευρώπη» φτάνει σε αυτό το σημείο, να λοιδορεί τα λάβάρά του, δείχνει σε κοινή θέα την αβυσσαλέα κρίση στην οποία έχει περιέλθει.

Απέναντι σε κάθε απεργία και κοινωνική αντίσταση, η κυβέρνηση καταφεύγει αποκλειστικά στη συκοφάντηση, την καταστολή και τον αυταρχισμό. Διά μέσου κυρίως του Άδωνι Γεωργιάδη, που βγάζει και τη “βρώμικη δουλειά”, η κυβέρνηση δείχνει παρορμητική δυσανεξία απέναντι σε κάθε φωνή διαμαρτυρίας. Σε μια περίοδο κατάργησης και ιδιωτικοποίησης κάθε δημόσιου αγαθού, με την Υγεία και την Εκπαίδευση να βρίσκονται μονίμως στο στόχαστρο, η κυβέρνηση επιλέγει τον δρόμο της στοχοποίησης των συνδικαλιστών με δικαστικές και πειθαρχικές διώξεις, ακόμα και με προσπάθεια δημόσιας διαπόμευσης και δολοφονίας χαρακτήρα.

Ιδιαίτερα απέναντι στη νεολαία, η καταστολή είναι το μόνο όπλο της κυβέρνησης. Στα πανεπιστήμια, μετά τη σταυροφορία πειθαρχησης απέναντι στη σπουδάζουσα νεολαία με τις διαγραφές φοιτητών, την εγκατάσταση περιοριστικών μέτρων και την καθημερινή παρουσία ποικίλων αστυνομικών δυνάμεων μέσα στις σχολές, η κυβέρνηση επιδιώκει να μετατρέψει κάθε φοιτητική διαμαρτυρία σε πογκρόμ προσαγωγών και συλλήψεων. Είναι πασιφανές ότι κυβέρνηση έχει στήσει μηχανή διώξεων, προκειμένου να εμπεδώσει η νεολαία ένα μέλλον υποταγής, εντατικοποίησης και милитарισμού.

Στο επικοινωνιακό επίπεδο, η κυβέρνηση δεν κρατάει καν τα προσχήματα. Η ενημέρωση των πολιτικών συντακτών από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο σταθερά μετατρέπεται σε τραμπικιάς έμπνευσης προσωπικές επιθέσεις σε δημοσιογράφους, με απαξιωτικές, κραυγαλέα υπεροπτικές αναφορές σε απόψεις και πολιτικά κόμματα.

Στο κομμάτι της εξωτερικής πολιτικής, η κυβέρνηση είναι προκλητικά σφιχταγκιασμένη με το κράτος δολοφόνο του Ισραήλ και τις ΗΠΑ. Διά στόματος Δένδια, έφτασε να επαίρεται για την ενεργή συμμετοχή στον πρόσφατο πόλεμο εναντίον του Ιράν, προσπαθώντας μάταια να πείσει ότι η κατάρριψη των ιρανικών βαλλιστικών πυραύλων από ελληνικούς πάλτριους δεν είναι εμπλοκή, αλλά αμυντική ενέργεια. Ο απίστευτος ισχυρισμός ότι η κατάρριψη των πυραύλων προστατεύει το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων και των Ευρωπαίων πολιτών είναι βγαλμένος από τα πιο κλασικά εγχειρίδια милитаристικής

προπαγάνδας. Η αποστολή φρεγατών στην Ερυθρά Θάλασσα, τη Λιβύη και στα ανοιχτά του Ισραήλ όσο αυτό σφυροκοπά τη Γάζα και τον Νότιο Λίβανο, η άδεια χρήσης των βάσεων σε Σούδα και Αλεξανδρούπολη καταδεικνύουν τον βαθμό εμπλοκής στα πολεμικά σχέδια ΗΠΑ και Ισραήλ και καθιστούν τη χώρα συνένοχη στη γενοκτονία της Παλαιστίνης, την εθνοκάθαρση στο Νότιο Λίβανο και στον βομβαρδισμό του λαού του Ιράν.

Το πιο πρόσφατο εύγλωττο παράδειγμα αυτού του εναγκαλισμού με το κράτος δολοφόνο του Ισραήλ ήταν η διαχείριση της υπόθεσης απαγωγής και βασανισμών από το Ισραήλ των αγωνιστών/τριών των στολίσκων που επιχείρησαν να προσεγγίσουν τη Γάζα, με τη σιγή ιχθύος που τήρησε και την επιστράτευση ενός ολόκληρου στρατού από διαδικτυακά τrol που επιτίθονταν συστηματικά και με πανομοιότυπα επιχειρήματα στους/στις συλληφθέντες/είσες. Ακόμα και εβδομάδες μετά, όταν πρακτικά όλοι οι Ευρωπαίοι ηγέτες αναγκάστηκαν να ψελλίσουν δυο κουβέντες για την αγκιότητα του ισραηλινού κράτους, ο Μητσοτάκης αρνήθηκε να κάνει ακόμα και την παραμικρή κριτική.

Την ίδια στιγμή, η κυβέρνηση τόσο με την αποστολή πολεμικών πλοίων και αεροπλάνων, όσο και με την εγκατάσταση οπλικών συστημάτων στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, προσπαθεί να δημιουργήσει στρατιωτικά τετελεσμένα και να επεκτείνει την επιρροή της στην περιοχή, κυρίως απέναντι στην Τουρκία. Το αντιτουρκικό μίσος εξακολουθεί να είναι μόνιμη επωδός της κυβέρνησης. Ο τουρκικός κίνδυνος, που διαχρονικά επικρέμαται ως δαμόκλειος σπάθη, πρόσφατα επιστρατεύεται για να δικαιολογήσει τη δολοφονική συμμαχία με το Ισραήλ. Το επιχείρημα είναι ότι η συμμαχία με το Ισραήλ δημιουργεί ασπίδα προστασίας απέναντι στην “επιθετικότητα της Τουρκίας”, η οποία συν τοις άλλοις υποστηρίζει τις ένοπλες “τρομοκρατικές” οργανώσεις, όπως η Χαμάς και η Χεσμπολά.

Επειδή οι επιθετικές κινήσεις στο εξωτερικό προϋποθέτουν την κατάρχωση στο εσωτερικό, η επίθεση ενάντια στον “εσωτερικό εχθρό” συμπληρώνεται με τον νόμο Δένδια, ο οποίος δυσχεραίνει κατά πολύ τη δυνατότητα απαλλαγής από τη στρατιωτική θητεία, με αυστηρότερες προϋποθέσεις και υψηλότερη χρηματική εξαγορά. Την ίδια στιγμή προβλέπει πιλοτικά τη στράτευση κληρωτών γυναικών, η οποία μέχρι τώρα βέβαια αποδεικνύεται φιάσκο καθώς η κυβέρνηση αθέτησε ήδη τις υποσχέσεις για τη σχετική μοριοδότηση. Συνολικά αναβαθμίζει εξοργιστικά τον ρόλο των στρατολογικών γραφείων στη ζωή των νέων, οι οποίοι θα πρέπει κάθε τόσο να επιβεβαιώνουν τους λόγους δικαιολόγησης της απαλλαγής από τη στράτευση.

Συμπερασματικά, η πτώση της κυβέρνησης της ΝΔ είναι μια απολύτως άμεση αναγκαιότητα. Ο μόνος τρόπος να πέσει η λαομίσητη κυβέρνηση είναι βέβαια η κινητοποίηση της εργατικής τάξης και των καταπιεσμένων που έχουν υλικό συμφέρον να απαλλαγούν μια ώρα αρχύτερα. Δεν μπορούμε να περιμένουμε τις εκλογές και μια ομαλή μετάβαση, συν τοις άλλοις επειδή η υπάρχουσα κοινοβουλευτική αντιπολίτευση εμφανίζεται εντελώς ανίκανη να προβάλει κάτι διαφορετικό και περιορίζεται στο να “παίζει” με τους όρους που θέτει η κυβέρνηση Μητσοτάκη.

2. Το ΠΑΣΟΚ

Το ΠΑΣΟΚ δυσκολεύεται να βρει σημεία ουσιαστικής αντιπολίτευσης απέναντι στη ΝΔ και να πείσει, τόσο τους από πάνω όσο και τους από κάτω, ότι αποτελεί μια αξιόπιστη κυβερνητική εναλλακτική. Στο πρόσφατο συνέδριό του, η ηγεσία Ανδρουλάκη υπερψήφισε μεν την πρόταση να διατυπωθεί ρητά στο κείμενο απόφασης ότι αποκλείεται μετεκλογική συνεργασία με τη ΝΔ, ωστόσο η μακροσκελής σχετική διαπραγμάτευση καταδεικνύει με σαφήνεια το στρατηγικό αδιέξοδο του κόμματος. Η αντιπολιτευτική του ατζέντα εξαντλείται στη γενική επίκληση του κράτους δικαίου (τη στιγμή που, επί παραδείγματι, για το θέμα των υποκλοπών η αντίδρασή του ήταν υποτονική) και στην υπόσχεση για αλλαγή του νόμου περί ευθύνης υπουργών, η οποία, με το βεβαρυμένο παρελθόν του κινήματος, ηχεί σαν κακόγουστο αστείο. Από μια ευρύτερη οπτική, το ΠΑΣΟΚ δεν είναι διατεθειμένο να αντιπαρατεθεί με τις πιο βασικές στρατηγικές επιλογές της ΝΔ, όπως η εξωτερική πολιτική. Βρίσκεται μακριά από τμήματα ακόμα και της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας καθώς δεν μπορεί να αρθρώσει έναν αντίλογο σε πιο προοδευτική κατεύθυνση, ούτε καν ως αντιπολιτευτικό λαϊκισμό. Οι στρατηγικές του φιλοδοξίες φαίνεται να εξαντλούνται στην κατάληψη της δεύτερης θέσης στις επόμενες εκλογές, αποτέλεσμα που

πιθανόν να το φέρει σε θέση ρυθμιστή, σε μια μεγάλη συγκυβέρνηση με τη ΝΔ που μπορεί να εξοβελίζεται μεν στα λόγια, αλλά με βάση και το πρόσφατο παρελθόν δεν θα ήταν διόλου απίθανη. Η εμφάνιση του κόμματος Τσίπρα φαίνεται πάντως να αλλάζει άρδην την κατάσταση, με κορυφαία στελέχη του ΠΑΣΟΚ να μιλούν από τώρα για ανάγκη συνεργασίας μεταξύ των δύο, ακόμα και για κοινή κάθοδο στην-πολύ πιθανή-περίπτωση που θα χρειαστούν επαναληπτικές εκλογές.

3. Η επιστροφή Τσίπρα

Το κόμμα Τσίπρα ολοκλήρωσε ταχύτατα την κονιορτοποίηση του ΣΥΡΙΖΑ και του αστερισμού των διάδοχών του κομμάτων. Ο εναπομείνας ΣΥΡΙΖΑ που ούτως ή άλλως περιόριζε τον αντιπολιτευτικό του λόγο σε γενικόλογες επικλήσεις του δικαίου, εθνικού και διεθνούς, του πατριωτισμού και των χρηστών ηθών, υπέστη διαλυτική κρίση με τη μεγάλη πλειοψηφία να προσχωρεί στην ΕΛΑΣ, με την αποχώρηση Φάμελλου να είναι και το πιο μεγάλο χτύπημα. Η νέα πρόεδρος Δούρου, φθαρμένη πολιτική προσωπικότητα, με μεγάλη ταύτιση με την ηγεσία Τσίπρα και την τραγωδία στο Μάτι στη “βάρδια της”, μάλλον μάταια επιχειρεί να πάρει αποστάσεις από την ΕΛΑΣ, επικαλούμενη τις αρχές και αξίες της αριστεράς, μια απόπειρα που την καθιστά φαιδρή.

Η εξαφάνιση ουσιαστικά της Νέας Αριστεράς, με τη διάλυση της Κοινοβουλευτικής Ομάδας της, την παραίτηση Χαρίτση και την ανυπομονησία των ηγετικών μελών της να στελεχώσουν το κόμμα Τσίπρα, δείχνει την παντελή έλλειψη αρχών και πολιτικού λόγου ύπαρξης του κόμματος. Η επιστροφή Τσίπρα, που στηρίζεται και από μερίδες πολύ ισχυρού κεφαλαίου, φαίνεται να δημιουργεί έναν καθαρά προσωποαγή πόλο στον χώρο της κεντροαριστεράς, ενώ συνοδεύεται από μια περιφρόνηση και έναν ουσιαστικό χλευασμό των αγώνων που έδωσε η εργατική τάξη τα τελευταία χρόνια, με αποκορύφωμα το δημοψήφισμα, ενισχύοντας περισσότερο το ΤΙΝΑ, με τον απόλυτο σεβασμό στην ορθοδοξία των δημοσιονομικών πλεονασμάτων, στα εγχώρια αφεντικά και στους διεθνείς οικονομικούς και πολιτικούς οργανισμούς. Η επιλογή του ονόματος ΕΛΑΣ για το νέο κόμμα και οι 7 διακηρυγμένοι άξονες δεν αφήνουν καμία αμφιβολία ότι το νέο κόμμα έχει διαρρήξει όλους τους δεσμούς που είχε ο χώρος αυτός με την αριστερά. Η επιλογή των στελεχών της ηγετικής ομάδας δεν έχει καμία σχέση ακόμα και την πιο εκφυλισμένη σοσιαλδημοκρατική κομματική γραφειοκρατία και θυμίζει περισσότερο τεχνοκρατική στελέχωση επιχείρησης. Η εικόνα των παρασκηνιακών διαβουλεύσεων μεταξύ των στελεχών όλων των θραυσμάτων του πάλαι ποτέ ΣΥΡΙΖΑ για μια εκ νέου θέση δίπλα στον αρχηγό και με αντικείμενο την περιουσία, τα κτίρια και τα κομματικά μέσα, πολύ δύσκολα μπορεί να συνδυαστεί με τη δήθεν καινούργια εικόνα που επιδιώκει να χτίσει ο Τσίπρας. Ο εκβιασμός ωστόσο που θέτει το νέο κόμμα, με το επιχείρημα ότι ο Τσίπρας “είναι ο μόνος που μπορεί να διώξει τον Μητσοτάκη” δυστυχώς θα επαναφέρει τα παλιά διλήμματα και τη λογική του μικρότερου κακού και μάλιστα σε χειρότερες υποκειμενικές συνθήκες για την εργατική τάξη από όταν βγήκε η “πρώτη φορά αριστερά”. Είναι επίσης ενδιαφέρον, αν και εξοργιστικό, ότι στο καθαρά συμβολικό επίπεδο δεν εγκαταλείπει την επίκληση στην αριστερά, την οποία συμψηφίζει βέβαια με το δημοκρατικό κέντρο. Ωστόσο, είναι προφανές ότι απευθύνεται στον κόσμο που ανήκει στον ευρύτερο αριστερό χώρο, περιμένοντας τα μεγάλα εκλογικά κέρδη από εκεί και όχι από το πολιτικό κέντρο. Και για τον τελευταίο λόγο χρειάζεται πάρα πολλή προσοχή, καθώς φαίνεται ότι θα μπορέσει να εγκολπώσει μεγάλο κομμάτι της οργής και της αγανάκτησης απέναντι στην οκταετία Μητσοτάκη, κατευθύνοντας την σε ακόμα πιο ακίνδυνες για το σύστημα ατραπούς από το 2015. Συνολικά, αν η πορεία του ΣΥΡΙΖΑ το 2015 ήταν προδιαγεγραμμένη από την επιφανειακή σχέση που είχε με την εργατική τάξη (περισσότερο σχέση εκπροσώπησης και ανυπαρξία ισχυρής οργανωτικής αγκύρωσης στο εσωτερικό της), η παρακμιακή πορεία του χώρου μετά το 2019 οφείλεται στη διάρρηξη των δεσμών μαζί της. Ακόμα και αν η ΕΛΑΣ επιχειρήσει να φτιάξει συνδικαλιστικό χώρο, εκμεταλλευόμενη και ορισμένες προσωπικότητες, δεν πρόκειται να αποκτήσει στέρεη εργατική βάση. Είναι προφανές ότι με αυτού του είδους την αριστερά δεν μπορεί να υπάρξει καμία ενιαιομετωπικού τύπου συνεργασία και απεύθυνση.

4. Το ΚΚΕ

Το ΚΚΕ εξακολουθεί να υπηρετεί πιστά τον ρόλο του κόμματος της νομοταγούς αντιπολίτευσης, της αριστερής πτέρυγας του συστήματος. Ενισχύει σημαντικά τις συνδικαλιστικές του δυνάμεις, τη στιγμή που στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο δε φαίνεται να αναβαθμίζεται η παρουσία του. Ήδη από το 2023 και κυρίως πέρσι που το ζήτημα απέκτησε νέα σαρωτική ορμή, έπαιξε κομβικό ρόλο στο να ξεδοντιαστεί το κίνημα για τα Τέμπη, με τη σπουδή που έδειξαν τα στελέχη του σε όλα τα επίπεδα να πείσουν ότι “τι δημόσιο, τι ιδιωτικό, το ίδιο είναι” και με την ενεργητική πολεμική αποκλειστικά προς τα αριστερά τους. Τον περασμένο χειμώνα κατέβαλε συνεπή προσπάθεια ελέγχου και ποδηγέτησης των αγροτικών κινητοποιήσεων, ώστε τα αυθόρμητα χαρακτηριστικά αυτοοργάνωσης και κλιμάκωσης να καταπνιγούν και το κίνημα να κλείσει με μιά-δυο κινήσεις εντυπωσιασμού, που ολοκληρώθηκαν με ένα άνευρο, άμαζο, άσκοπο συλλαλητήριο στο κέντρο της Αθήνας. Η δήθεν υπεραριστερή του φρασεολογία, όπως πχ στο θέμα των ιδιωτικοποιήσεων των λιμανιών (τι Κινέζοι, τι Αμερικάνοι) στην πραγματικότητα λειτουργεί ως προπέτασμα καπνού για την υπόκλιση στον κύριο σύμμαχο της χώρας, το δυτικό κεφάλαιο. Η ανάδειξη σε πρώτη δύναμη των συνδικαλιστικών παρατάξεών του σε μια σειρά σημαντικούς χώρους, όπως στις φοιτητικές εκλογές, στο ΕΚΑ, την ΑΔΕΔΥ, την ΟΕΝΓΕ, την ΕΙΝΑΠ, μεγάλα πρωτοβάθμια σωματεία κ.ά. δεν προήλθε ούτε ακολουθήθηκε από την ανάπτυξη εργατικών αγώνων ενάντια στις κυβερνητικές επιθέσεις. Αντίθετα, οι συνδικαλιστικές παρατάξεις του ΚΚΕ βάζουν προσκόμματα στις εργατικές αντιστάσεις και απεργίες, που παρά τη δράση της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, δεν έχουν καταφέρει να ανακόψουν τις απανωτές επιθέσεις του κεφαλαίου. Η συνδικαλιστική ανάπτυξη του ΚΚΕ πάντως, στο έδαφος ακριβώς της ανυπαρξίας νικηφόρων αγώνων, είναι πιθανόν να παρουσιάσει κάμψη το επόμενο διάστημα. Στην ουρά του εθνικού κορμού και των πολεμικών περιπετειών του ελληνικού κράτους, σκορπάει σύγχυση στην εργατική τάξη και τη νεολαία, καθώς από τη μία αντιτάσσεται στον πόλεμο ενάντια στο Ιράν και απαιτεί το κλείσιμο των βάσεων, την ίδια στιγμή όμως αποδέχεται και πλειοδοτεί στα λεγόμενα εθνικά κυριαρχικά δικαιώματα. Όπως και ο ΣΥΡΙΖΑ, δεν αντιτάχθηκε στην ίδια την αποστολή της φρεγάτας Κίμων στην Κύπρο, παρά μόνο έκανε κριτική στο επιχειρησιακό της σχέδιο, πως δεν θα προστατεύσει πραγματικά το νησί, αλλά τις βρετανικές βάσεις. Στην πραγματικότητα ευθυγραμμίζεται με την εθνική ρητορική για τις σχέσεις Ελλάδας-Κύπρου και την αξίωση της Ελλάδας να λειτουργεί ως προστάτιδα δύναμη. Στο Παλαιστινιακό, η εμμονή στο σχέδιο του ΟΗΕ και η κίβδηλη λύση δύο κρατών που προτείνει, στην πραγματικότητα είναι ακόμα μια ένδειξη υπόκλισης στον θεσμικό ρεαλισμό του καπιταλιστικού διεθνούς δικαίου (έστω κι αν η τρέχουσα στρατηγική του σιωνιστικού κράτους είναι η υπονόμευση κάθε δυνατότητας δημιουργίας έστω και υποτυπώδους παλαιστινιακού κράτους). Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι αρνείται να συγκρουστεί στα ίσια με τη διείσδυση του ισραηλινού κεφαλαίου, κυρίως στον τουρισμό και το real estate, υποβάλλοντας τα σέβη του σε έναν από τους κοντινότερους συμμάχους του, αυτόν του ντόπιου κεφαλαίου. Στις ιστορικές κινητοποιήσεις στα νησιά τον Αύγουστο του 2025 ενάντια στον ισραηλινό κρατικά επιχορηγούμενο και οργανωμένο τουρισμό, στάθηκε επί της ουσίας απέναντι, καταδικάζοντας τις κινητοποιήσεις ως αντισιμητικές, δείχνοντας τους δεσμούς που έχει με τμήματα του τουριστικού κεφαλαίου τουλάχιστον σε ορισμένες βασικές περιοχές.

5. Η Πλεύση Ελευθερίας

Η Πλεύση Ελευθερίας, με τον θολό, αταξικό της λόγο και την ιδιαίτερα δραστήρια Πρόεδρό της, έχει καταφέρει να εκφράσει δημοσκοπικά ένα μεγάλο κομμάτι της λαϊκής δυσaréσκειας, κυρίως με άξονα τα Τέμπη και την απόδοση δικαιοσύνης. Η έλλειψη σοβαρών στελεχών καθώς και οποιοδήποτε συνεκτικού προγράμματος για τα φλέγοντα προβλήματα της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων φαίνεται να ψαλιδίζουν αυτή τη δυναμική, η οποία μάλλον έχει φτάσει το ταβάνι της και φαίνεται να συμπίεζεται ακόμα περισσότερο ανάμεσα στις συμπληγάδες των κομμάτων Τσίπρα και Καρυστιανού. Στο συνδικαλιστικό επίπεδο, αδυνατεί να παίξει τον παραμικρό ρόλο και γενικά λειτουργεί ως ένα κόμμα τηλεοπτικής διαμαρτυρίας και μαχητικής διεκδίκησης της αστικής νομιμότητας.

6. Η ακροδεξιά

Τα διάφορα ακροδεξιά κοινοβουλευτικά κόμματα θα κληθούν να επιλέξουν σύντομα μεταξύ του ρόλου του υποστηρίγματος της ΝΔ (σε μια πιθανή έλλειψη αυτοδυναμίας) ή ενός πιο ανεξάρτητου δρόμου. Προς το παρόν, η Ελληνική Λύση, όντας στην ίδια ευρωπαϊκή ομάδα με το Fdl της Μελόνι, προσπαθεί να παρουσιαστεί ως εναλλακτικός κυβερνητικός παράγοντας, εκμεταλλευόμενη και τη δημαγωγική ικανότητα του Βελόπουλου. Καταφέρνει, με την αποκαλυπτική δημοσιογραφία της να αξιοποιεί κυρίως τα σκάνδαλα της κυβέρνησης, ενώ στα εθνικά ή στο μεταναστευτικό εκφράζει τερατώδεις απόψεις, χαιδεύοντας τα πιο ταπεινά милитарιστικά και εθνικιστικά ένστικτα του λαού της δεξιάς. Το κόμμα Λατινοπούλου, παρά τη συστράτευση με την πιο ακραία ευρωομάδα Λεπέν-Ορμπαν, εμφανίζεται περισσότερο ως ένα ακροδεξιό τηλεοπτικό συμπλήρωμα της ΝΔ, χωρίς να μπορεί να υποτιμηθεί η κανονικοποίηση του πιο ακραίου ρατσιστικού, ομοφοβικού λόγου στην οποία συμβάλλουν οι τηλεοπτικές εμφανίσεις της αρχηγού του. Η άνοδος της ακροδεξιάς οφείλεται σε ένα αυξανόμενο αίσθημα κυνισμού και εξατομίκευσης μέσα στην εργατική τάξη και μια τάση αποστασιοποίησης από την πολιτική και γενικά τη συλλογική δράση. Ωστόσο, η αίσθηση της αλληλεγγύης και ένα γενικό δημοκρατικό αίσθημα είναι ακόμα ισχυρό, εκφράζονται σε διάφορες περιστάσεις και αποτελούν τη μεγαλύτερη ελπίδα για την ανάσχεσή της.

7. Το κόμμα Καρυστιανού

Το φαινόμενο Καρυστιανού φαίνεται να αποκτά νέα ορμή και οργάνωση, έχοντας πάντως ήδη διαγράψει έναν πρώτο κύκλο, με περιορισμένα αποτελέσματα. Καβαλώντας το κύμα της πάνδημης αγανάκτησης για την ασυδοσία των Τεμπών, η Καρυστιανού προσπάθησε να δημιουργήσει ακόμα ένα θολό, προσωποπαγές κόμμα, η έκφραση όμως παράλογα ακραίων απόψεων και οι αυταρχικοί χειρισμοί της στο ζήτημα του Συλλόγου, οδήγησαν στην καθαίρεσή της, η οποία συνοδεύτηκε και από διαφαινόμενη κάμψη της δημοτικότητάς της. Ωστόσο, η συνάθροιση στελεχών από διάφορους χώρους (πασοκογενείς του ΣΥΡΙΖΑ, Νίκη) και κυρίως η επιστράτευση ενός από τα βασικά φερέφωνα του ρωσικού κεφαλαίου στην Ελλάδα, του Θανάση Αυγερινού, δείχνει μια ευελιξία, η οποία δεν είναι απίθανο να διεμβολίσει διαφορετικά μεταξύ τους ακροατήρια και να κερδίσει έδαφος στη ρωσόφιλη μερίδα του ελληνικού κεφαλαίου, που τώρα εκφράζεται κυρίως από την Ελληνική Λύση, παραμένοντας θεμελιωδώς ένα λαϊκιστικό, βαθιά συντηρητικό κόμμα.

8. Το ΜΕΡΑ 25

Το ΜΕΡΑ 25, έχοντας απαλλαγεί από τη ΛΑΕ-ΑΡΑΣ και κάνοντας άνοιγμα σε πρόθυμες ομάδες της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, είναι σαφές ότι διεκδικεί την κληρονομία του προ-κυβερνητικού ΣΥΡΙΖΑ. Κρατώντας αξιοπρεπή στάση στα κύρια ζητήματα, με τη νέα στρατηγική της “Επανάκτησης”, έναν καινοφανή, αδόκιμο και αμήχανο όρο, προσπαθεί να ανασυστήσει έναν νεορεφορμισμό, μετά την πλήρη σοσιαλδημοκρατική ενσωμάτωση του χώρου του ΣΥΡΙΖΑ. Η δήθεν αντικαπιταλιστική ρητορική του ενάντια κυρίως προσωπικά στον Τσίπρα, υπό τον φόβο λεηλάτησης της εκλογικής του βάσης από το νέο κόμμα, προκαλεί ωστόσο θυμηδία με την υποκρισία και την ανέξοδη, εκ των υστέρων, μεγαλοστομία. Το μεγάλο στοίχημα σε κάθε περίπτωση είναι αν θα καταφέρει να ξεπεράσει τον προσωποπαγή χαρακτήρα του, πράγμα που δεν φαίνεται να επιδιώκει, και να αποκτήσει πραγματική επιρροή σε ευρύτερα στρώματα, εκτός των πανεπιστημιακών κύκλων, των καλλιτεχνών και κάποιων αριστερών τεχνοκρατών. Το κάλεσμα του Βαρουφάκη προς κυριολεκτικά οποιονδήποτε για εκλογική συστράτευση δείχνει την ιδεολογική και πολιτική φτώχεια του κόμματος, δίνει την εντύπωση της απελπισμένης ψηφοθηρίας προκειμένου να μπει στη Βουλή. Οι συνδιαλλαγές με τον Σακελλαρίδη και στελέχη της Νέας Αριστεράς όχι μόνο εντάσσονται σε αυτή την ψηφοθηρία, αλλά φανερώνουν ότι, παρά τις περί του αντίθετου κορώνες, το κόμμα Βαρουφάκη αποτελεί συνεχές με τον χώρο του ΣΥΡΙΖΑ. Συνολικά, θα λέγαμε ότι η μεθοδολογία Βαρουφάκη, αν και αυτή τη στιγμή αντιπροσωπεύει διαφορετικό βαθμό ενσωμάτωσης και εμπιστοσύνης από το σύστημα, δεν είναι διαφορετική από του Τσίπρα. Σε άλλο βασικά ακροατήριο (αν και σίγουρα αλληλεπικαλύπτονται), ο Βαρουφάκης, όπως και ο Τσίπρας, αυτοπαρουσιάζεται ως ο χαρισματικός ηγέτης που μπορεί να “κάνει τη δουλειά”.

9. Ο ενδιάμεσος χώρος

Ο γαλαξίας των λεγόμενων ενδιάμεσων οργανώσεων, που βρίσκονται ανάμεσα στον κοινοβουλευτικό ρεφορμισμό του ΜΕΡΑ 25 και την αντικαπιταλιστική στρατηγική της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, έχουν βασικά μπει κάτω από τη στέγη ενός καινούργιου πολιτικού φορέα, της Πρωτοβουλίας για μία Νέα, Ενωτική και Ανατρεπτική Αριστερά όπου όμως δεν είναι σαφές ούτε το χρονοδιάγραμμα ούτε ο βαθμός ενοποίησης των οργανώσεων που την αποτελούν. Προκειμένου να οικοδομήσουν έναν αυτόνομο πολιτικό χώρο, αν και ξορκίζουν στα λόγια τον σεκταρισμό, τον οποίο αποδίδουν αποκλειστικά στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ, σε γενικές γραμμές λειτουργούν κατάφωρα διασπαστικά (διάσπαση σχημάτων, ξεχωριστά κατεβάσματα), ενώ οι συμμαχίες τους στρέφονται κατά κανόνα προς το ΜΕΡΑ 25. Παρότι προφανώς αποτελούν σύμμαχο προς την αντικαπιταλιστική αριστερά πολιτικό χώρο, δεν έχουν ξεπεράσει τη στρατηγική της αριστερής κυβέρνησης και αρνούνται, ως εκ τούτου, να ακολουθήσουν μια επαναστατική γραμμή ανεξάρτητη από το κράτος και τους θεσμούς του. Σε μια εποχή παγκόσμιας αστάθειας, όπως περιγράψαμε, που το ελληνικό κράτος εξοπλίζεται μέχρι τα δόντια, και που η σύγκρουση με την αφήγηση περί εθνικών συμφερόντων είναι η λυδία λίθος για μια ανεξάρτητη επαναστατική πολιτική, είναι ιδιαίτερα προβληματική η ανομοιογένεια αυτού του χώρου στα λεγόμενα εθνικά θέματα, στα οποία οι απόψεις κυμαίνονται από καθαρά διεθνιστικές έως δειλά σοσιαλπατριωτικές.

B. ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΕΡΩΝ ΜΑΧΩΝ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Τέμπη

Η κυβέρνηση ήρθε αντιμέτωπη με τη μεγαλύτερη πολιτική της κρίση αμέσως μετά το προαναγγελθέν πολύνεκρο δυστύχημα των Τεμπών. Ήδη από τις πρώτες ημέρες, η ενορχηστρωμένη προσπάθεια κυβέρνησης-περιφέρειας-MME-δικαιοσύνης να παρουσιάσουν το ατύχημα ως αποτέλεσμα ατυχών ατομικών χειρισμών, αβλεψίας και ανικανότητας έπεσε στο κενό και η πλειοψηφία της κοινωνίας είδε το ατύχημα ως αυτό που ήταν: μια μαζική κρατική δολοφονία, που προετοιμάστηκε για χρόνια με την απαξίωση και το ξεπούλημα του σιδηροδρόμου.

Η σιωπηλή οργή και αγανάκτηση για την κυβέρνηση Μητσοτάκη έλαβε εκρηκτικές διαστάσεις ειδικά στη δεύτερη επτέμιο του δυστυχήματος, όταν ήταν σε εξέλιξη η-προσχηματική-έρευνα της δικαιοσύνης και έβγαιναν στο φως λεπτομέρειες για το πριν και το μετά της σύγκρουσης. Η συγκέντρωση της 28ης Φεβρουαρίου 2025 δεν ήταν λοιπόν μια επτεειακή συγκέντρωση, αλλά ένας πανελλαδικός πολιτικός σεισμός, που θα μπορούσε άρδην να αλλάξει τον συσχετισμό δυνάμεων στην κοινωνία και το πολιτικό σκηνικό. Εκατομμύρια διαδηλωτές, πολλοί από τους οποίους κατέβαιναν για πρώτη φορά σε διαδήλωση, πλημμύρισαν όλες τις πόλεις της χώρας και δεκάδες πόλεις στο εξωτερικό, απαιτώντας δικαιοσύνη και αποδοκιμάζοντας απερίφραστα των κυβερνητικών χειρισμών. Μέσα σε λίγες ημέρες, το κλίμα έγινε εύφορο για πολιτικοποίηση, σε επίπεδο που είχαμε να ζήσουμε από το δημοψήφισμα του 2015. Οι βασικοί θεσμοί του κράτους, κυβέρνηση, MME, δικαιοσύνη μπήκαν στο στόχαστρο και έγινε πασιφανές ότι όλοι έπαιζαν το ίδιο παιχνίδι συγκάλυψης.

Η κυβέρνηση απέναντι σε όλα αυτά απάντησε με άτεγκτο κυνισμό, με πεισματική άρνηση να ανοίξει έστω και προσχηματικά το θέμα, με την κάλυψη, αρχικά τουλάχιστον, των αρμόδιων υπουργών και βουλευτών, με κυνήγι απέναντι σε όποιον εισαγγελέα προσπαθούσε να βρει στοιχεία, ακόμα και με προσωπικές επιθέσεις σε συγγενείς των θυμάτων. Η κοινοβουλευτική αντιπολίτευση έκανε την πιο άχρωμη κριτική και ο δημόσιος διάλογος ακολούθησε παραπλανητικές και αποπροσανατολιστικές κατευθύνσεις περί του φορτίου του τρένου, του τρόπου πρόσληψης των υπαλλήλων και άλλα προκειμένου να μην μπει στο στόχαστρο το πραγματικό ζήτημα, που είναι η ιδιωτικοποίηση και απαξίωση των δημόσιων μεταφορών. Δυστυχώς και το ΚΚΕ, που συμμετείχε μαζικά στις κινητοποιήσεις, προβάλλοντας μια δήθεν υπεραριστερή θέση (τι δημόσιο-τι ιδιωτικό) συνέβαλε συνειδητά σε αυτόν τον αποπροσανατολισμό, προσφέροντας πολύτιμη υπηρεσία προς την κυβέρνηση, όπως συνήθως κάνει ενόψει

πολιτικών κρίσεων. Τους πρώτους μήνες μετά το δυστύχημα, το ΚΚΕ απέκρουσε την πρόταση για απεργιακή συνέχιση-κλιμάκωση κι έτσι δεν έγινε δεύτερη απεργία, όπως πρότειναν οι συνδικαλιστικές δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Δύο χρόνια μετά, η στρατηγική της επένδυσης στο κοινοβουλευτικό τσίρκο της πρότασης μομφής ήταν ταφόπλακα για το κίνημα και έδωσε την καλύτερη χείρα βοηθείας στην κλονιζόμενη κυβέρνηση.

Η αντικαπιταλιστική αριστερά και πιο συγκεκριμένα η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, παρότι διείδε εξ αρχής τον ταξικό και εν δυνάμει πολιτικό χαρακτήρα των κινητοποιήσεων και δεν είχε καμία αμηχανία να συμμετάσχει και να τις χτίσει, δεν κατάφερε να παρέμβει πολιτικά ουσιαστικά και ενιαία. Ενώ το πολιτικό κλίμα ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκό (οι μεγάλες κινητοποιήσεις έγιναν με τα πανό των οργανώσεων και των σωματείων να είναι μπροστά στο Σύνταγμα, πολύ προωθημένο χαρακτηριστικό σε σχέση πχ με το κίνημα του 2011), η ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν κατάφερε να αρθρώσει ένα συγκεκριμένο πλαίσιο πάλης και ένα πρόγραμμα δράσης, καθώς δεν έκανε ούτε μια συνέντευξη τύπου τις επόμενες ημέρες. Η πρόταση για άνοιγμα του κινήματος στις γειτονιές με επιτροπές, βήμα που θα μπορούσε να βοηθήσει στο πλάτεμα και βάθεμά του, δεν βρήκε καμία ανταπόκριση και έπεσε στο κενό. Έτσι, η απεργιακή κινητοποίηση λίγες εβδομάδες μετά, ήταν μεν μεγάλη, αλλά σκιά της 28ης Φεβρουαρίου, ενώ οι επόμενες κινητοποιήσεις δεν θύμιζαν σε τίποτα τις προηγούμενες και ο αγώνας έγινε περισσότερο συμβολικός, σε επίπεδο κάποιων παραδειγματικών δράσεων και επικοινωνιακός κυρίως μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα.

Ως αποτέλεσμα, μπορούμε να πούμε ότι η κυβέρνηση πλήρωσε δυσανάλογα μικρό πολιτικό κόστος. Η πορεία που πήραν αργότερα τα πράγματα, με την ανακοίνωση του κόμματος Καρυστιανού με τον χαρακτήρα που περιγράψαμε, απλώς αύξησε τη σύγχυση και την απογοήτευση, καθώς πλέον οι κινητοποιήσεις συν τοις άλλοις αντιμετωπίζονται από σημαντικό τμήμα της τάξης με καχυποψία, με αποτέλεσμα τη σημαντική απομαζικοποίησή τους.

2. Οι αγροτικές κινητοποιήσεις

Οι αγροτικές κινητοποιήσεις που ξέσπασαν τον περασμένο χειμώνα ήταν ένα πραγματικό κίνημα, ποιοτικά διαφορετικό από τις γνωστές ετήσιες κινητοποιήσεις, που έχουν έναν περιορισμένο και αποσπασματικό χαρακτήρα. Για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες, μπλόκα δημιουργήθηκαν πρακτικά σε όλη την Ελλάδα, ενώ η κοινωνική απήχηση και υποστήριξη ήταν σαφώς πλειοψηφική. Η επιστράτευση του λεγόμενου κοινωνικού αυτοματισμού έπεσε στο κενό και δεν κυριάρχησε η άποψη ότι “ταλαιπωρείται ο κόσμος”, ακόμα και μέσα στις γιορτές.

Τα αγροτικά μπλόκα ήταν εξαρχής συνδεδεμένα με ένα διεθνές αγροτικό κίνημα, που σε άλλες χώρες μάλιστα έλαβε και πιο ριζοσπαστικές μορφές δράσεις με κινητοποιήσεις σε κομβικά κέντρα λήψης αποφάσεων, στην έδρα της ΕΕ στις Βρυξέλλες, στο Παρίσι κοκ. Πέρα από τις διαχρονικές ανάγκες και διεκδικήσεις των αγροτών και των παραγωγών, έθεσαν στο προσκήνιο κεντρικά, στρατηγικά ζητήματα όπως η ευρωπαϊκή Κοινή Αγροτική Πολιτική, η διατροφική επάρκεια και ο τρόπος παραγωγής και διάθεσης των αγροτικών προϊόντων, αλλά και η πρόσφατη συμφωνία ΕΕ-Mercosur που κατέρρευσε υπό το βάρος των αντιφάσεων της.

Παράλληλα, η οργάνωση του αγώνα ήταν ιδιαίτερα αναβαθμισμένη. Σε κάθε μπλόκο και σε πολλά χωριά δημιουργήθηκαν επιτροπές αγώνα, οι οποίες βοήθησαν στην οριζόντια επέκταση του αγώνα και στον δημοκρατικό συντονισμό του. Φυσικά αυτό δεν έγινε χωρίς εμπόδια, ούτε ξεπεράστηκαν οι παραδοσιακοί πολιτικοί διαχωρισμοί ανά περιοχές. Σχετικά γρήγορα, φιλοκυβερνητικοί αγρότες διέσπασαν το μέτωπο, άνοιξαν τα μπλόκα και δέχτηκαν τον προσχηματικό διάλογο της κυβέρνησης. Και πάλι πρέπει να τονιστεί ο διαλυτικός ρόλος του ΚΚΕ που συστηματικά στραγγάλισε την αυτοοργάνωση, καταφέροντας να ελέγξει ασφυκτικά πολιτικά και οργανωτικά ορισμένα μπλόκα, ενώ η στάση των συνδικαλιστών του πολλές φορές ήταν πιο συμβιβαστική και κατευναστική από αυτή των δεξιών. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, έχοντας βέβαια το ελαφρυντικό της ισχυρής οργανωτικής παρουσίας δεν κατάφερε να παίξει καθοριστικό ρόλο και να επιβάλει το σωστό σχέδιο που πρότεινε, αυτό της σύνδεσης του αγώνα των αγροτών με απεργίες στις πόλεις. Οι προτάσεις σε σωματεία και ομοσπονδίες για απεργία, όταν ο

αγώνας των αγροτών ήταν στην κορύφωσή του, αντιμετωπίστηκαν με πεισματική άρνηση από τις συνδικαλιστικές δυνάμεις του ΚΚΕ. Έτσι ενώ σε ορισμένες πόλεις εμφανίστηκε ένα κοινό μέτωπο των αγροτών με εργατικές κινητοποιήσεις (πχ Βόλος), οι περιπτώσεις ήταν αποσπασματικές και περιορισμένες. Το τελευταίο αγροτικό συλλαλητήριο στο κέντρο της Αθήνας έγινε σε ασφαλή χρονική απόσταση από το τέλος ουσιαστικά των μπλόκων με αποτέλεσμα να είναι ιδιαίτερα άμαζο και να έχει έναν τελετουργικό χαρακτήρα, κομμένο και ραμμένο στα κομματικά μέτρα του ΚΚΕ.

3. Το κίνημα αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη

Το τρίτο σημαντικό μέτωπο, που εξακολουθεί, με εξάρσεις και υφέσεις, να είναι ζωντανό και επίκαιρο, είναι ο αγώνας αλληλεγγύης με την Παλαιστίνη και πιο γενικά το αντιπολεμικό κίνημα. Για πολλούς μήνες παραμένει ο βασικός λόγος κινητοποίησης ενός όχι ασήμαντου δυναμικού, που σε γενικές γραμμές βέβαια δεν ξεπερνάει τον χώρο της πολιτικής αριστεράς. Ο αγώνας είναι πολύμορφος, με διαδηλώσεις, με συμμετοχή στους στολίσκους και στις πορείες για το σπάσιμο του αποκλεισμού της Γάζας, με προσπάθεια μπλοκαρίσματος των κρουαζιερόπλοιων, με διάφορες τοπικές και κεντρικές εκδηλώσεις, και έχει οδηγήσει στην εξαγωγή πολλών σημαντικών πολιτικών συμπερασμάτων.

Το πρώτο συμπέρασμα είναι ότι η αναφανδόν υποστήριξη του Ισραήλ από την ελληνική κυβέρνηση και το κράτος δεν είναι μόνο αποτέλεσμα απανθρωπιάς, όσο και αν ο κυβερνητικός κυνισμός προκαλεί έστω και το θεμελιώδες δημοκρατικό αίσθημα. Η τόσο απροκάλυπτη φιλοϊσραηλινή στάση του ελληνικού κράτους που σε ορισμένες περιπτώσεις κυβερνητικών στελεχών φτάνει να γίνεται οπαδική (πχ Άδωνις Γεωργιάδης) οφείλεται στη στρατηγική συμμαχία που έχει χτιστεί τις τελευταίες δεκαετίες, αναβαθμίστηκε ως προς τις διαστάσεις και το βάθος επί ΣΥΡΙΖΑ με την περίφημη τετραμερή συμμαχία με την Κύπρο και την Αίγυπτο, και εμβαθύνεται ακόμα περισσότερο επί ημερών Μητσοτάκη σε επίπεδο οικονομικό, ενεργειακό, στρατιωτικό, διπλωματικό, ακαδημαϊκό, real estate, ακόμα και πολιτιστικό. Οι στρατηγικές επιδιώξεις του ελληνικού κεφαλαίου και του κράτους είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με αυτές του σιωνιστικού κράτους, επομένως ο αγώνας ενάντια στη γενοκτονία του παλαιστινιακού λαού είναι στην ουσία κομβικός ταξικός αγώνας ενάντια στον βασικό εσωτερικό εχθρό, ενάντια στην αστική τάξη της χώρας μας. Η απέναντι πλευρά το έχει αντιληφθεί πολύ καλύτερα από τη δική μας και για αυτό στην ουσία δεν μπαίνει καν στον κόπο να αποδείξει ότι το Ισραήλ έχει κάποιο δίκιο με το μέρος του, απλώς επικαλείται τη στρατηγική συμμαχία μαζί του και το λεγόμενο εθνικό συμφέρον στην υποστήριξή του.

Αυτό συνδέεται με το δεύτερο συμπέρασμα. Η ελληνική αστική τάξη προσπαθεί (και σε έναν βαθμό ακόμα τα καταφέρνει) να δικαιολογήσει τη συμμαχία με το γενοκτονικό κράτος πατώντας στην από χρόνια καλλιεργημένη, στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, ισλαμοφοβία. Το επιχείρημα ότι οι άνθρωποι που το Ισραήλ σκοτώνει και ισοπεδώνει τις πόλεις τους είναι βασικά μουσουλμάνοι και άρα έχει δίκιο χρησιμοποιείται ως κάτι που δε χρειάζεται καν ανάλυση, αφού οι μουσουλμάνοι είναι από τη φύση τους κακοί, ακραίοι και εχθροί του δυτικού πολιτισμού (αν όχι της ορθοδοξίας και του έθνους που λένε οι πιο παραδοσιακές ακροδεξιές φωνές). Η παρουσίαση του Ισραήλ ως της δήθεν μόνης δημοκρατίας στη Μέση Ανατολή εκεί ακριβώς εδράζεται, στην ιδέα ότι η μουσουλμανική πίστη είναι ουσιοκρατικά ενάντια στη δημοκρατία και υπέρ του θρησκευτικού φονταμενταλισμού. Χωρίς αυτή την εμπεδωμένη ισλαμοφοβία, δεν θα ήταν καθόλου εύκολο οργανώσεις όπως η Χαμάς ή η Χεσμπολά να θεωρούνται σχεδόν αυτονόητα τρομοκρατικές, την ώρα που, άσχετα από την πολιτική εκτίμηση για τον χαρακτήρα και τη στρατηγική τους, είναι στην ουσία πολιτικά κόμματα που μάλιστα έχουν κερδίσει τις τελευταίες εκλογές στη Γάζα και στον Λίβανο αντίστοιχα. Το συνειδητό τσουβάλιασμα άσχετων μεταξύ τους πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων (Χαμάς, κυβέρνηση Ιράν, Ισλαμικό Κράτος, Ταλιμπάν) που βρίσκει τη γελοία του μορφή σε φωνές όπως της Λατινοπούλου, αλλά και πιο “σοβαρή” στα κυβερνητικά στελέχη, απλώς προσπαθεί να μοχλεύσει το αντιισλαμικό συναίσθημα, παρουσιάζοντας, κατά το προσφιλές στον ελληνικό εθνικισμό σχήμα, ολόκληρους λαούς ως βαρβάρους και απολίτιστους. Την ίδια στιγμή, ξεπλένει συστηματικά την ακραία θρησκόληπτη, ρατσιστική και γενοκτονική πολιτική του Ισραήλ, που

επίσημα δικαιολογεί τη γενοκτονία με χωρία από τη Βίβλο, εφαρμόζει τη ναζιστικής έμπνευσης συλλογική ευθύνη και βασίζεται χωρίς περιστροφές στη θεωρία του περιούσιου λαού.

Στην Ελλάδα ειδικά, η ισλαμοφοβία συμπλέκεται με τον διαχρονικό, επίσημο και από τα κάτω, αντιτουρκισμό. Το επιχείρημα ότι η Τουρκία υποστηρίζει την Παλαιστίνη και είναι εναντίον του Ισραήλ χρησιμοποιείται συχνά πυκνά για να διεγείρει τα πιο ταπεινά αντιτουρκικά πάθη στο σχήμα “υποστηρίζουμε ό,τι είναι αντίθετο στον βασικό εχθρό μας”. Με λίγα λόγια, το βασικό επιχείρημα που η ελληνική κυβέρνηση χρησιμοποιεί για να δικαιολογήσει το ξέπλυμα της σιωνιστικής γενοκτονίας είναι ότι το Ισραήλ είναι στρατηγικός σύμμαχος που εξυπηρετεί τα εθνικά συμφέροντα, πολεμάει τους μουσουλμάνους και είναι αντίπαλος της εχθρού Τουρκίας. Μια συνολική απάντηση στην ισλαμοφοβία είναι η θαρρετή από μέρους μας αναγνώριση της πλήρους αυτοδιάθεσης του παλαιστινιακού λαού, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να επιλέγει την ηγεσία του, έστω και αν περιλαμβάνει αστικές, ακόμα και αντιδραστικές, δυνάμεις. Δεν μπορεί να υπάρξει κανένας συμψηφισμός του δικαίου του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα του παλαιστινιακού με την πολιτική φύση της Χαμάς ή οποιασδήποτε άλλης οργάνωσης.

Μέσα από τη συμμετοχή στους αγώνες, ένα μεγάλο κομμάτι του κινήματος αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη έχει κατανοήσει καλύτερα την ιστορία της σύγκρουσης στην περιοχή και την ίδια τη φύση του κράτους του Ισραήλ. Αυτό έχει οδηγήσει στο τρίτο βασικό συμπέρασμα, ότι το Ισραήλ είναι από τη γένεσή ένα κράτος ειδικού σκοπού, ένα προκεχωρημένο φυλάκιο του δυτικού ιμπεριαλισμού και ότι ο σιωνισμός, εκτός από πολιτική θεωρία είναι και απαραίτητος όρος ύπαρξής του. Δεν μπορεί να υπάρξει κράτος του Ισραήλ χωρίς σιωνισμό, από τη στιγμή που ιδρύθηκε ως κράτος των απανταχού Εβραίων. Επομένως όλο και μεγαλύτερα κομμάτια του κινήματος απορρίπτουν την κίβδηλη λύση των δύο κρατών, καθώς συνειδητοποιούν ότι δεν μπορεί να υπάρξει ειρήνη και δικαιοσύνη για τους λαούς της περιοχής, όχι μόνο στην Παλαιστίνη, αλλά και στον Λίβανο, τη Συρία και όλη τη Μέση Ανατολή, όσο υπάρχει το κράτος του Ισραήλ. Επομένως το αίτημα για διάλυση του σιωνιστικού μορφώματος κερδίζει σταθερά έδαφος μέσα στο φιλοπαλαιστινιακό κίνημα και στην Ελλάδα και διεθνώς. Στην Ελλάδα, που έχει τον νευραλγικό ρόλο του πιο πιστού συμμάχου στην περιοχή, το αίτημα αυτό αποτελεί τη διαχωριστική γραμμή μεταξύ μιας αντικαπιταλιστικής επαναστατικής προοπτικής και της ρεφορμιστικής συμβιβαστικής απάτης, που επικαλείται το κενό νοήματος διεθνές δίκαιο και ψαλιδίζει τον ίδιο τον αγώνα.

Το αντιπολεμικό κίνημα στη χώρα βρήκε έκφραση και την εποχή που ΗΠΑ και Ισραήλ εξαπέλυσαν τον φονικό τους πόλεμο εναντίον του λαού του Ιράν. Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι η στάση του κινήματος και της Αριστεράς ήταν συνεπής. Δεν παρέλυσε από την αμηχανία που θα μπορούσε να προκαλέι η αντιδραστική φύση του ιρανικού καθεστώτος ούτε όμως οδήγησε στην άκρατη υποστήριξη της Ισλαμικής Δημοκρατίας ως αναχώματος στον κυρίαρχο αντιδραστικό άξονα, αυτόν του δυτικού ιμπεριαλισμού. Αντίθετα, κυριάρχησε το σύνθημα “κάτω τα χέρια από το Ιράν” με ιδιαίτερη στόχευση στη συμμετοχή, με τρόπους που ήδη έχουν περιγραφεί, του ελληνικού κράτους στη σταυροφορία ΗΠΑ-Ισραήλ, με κατανόηση των αντιφατικών φαινομένων που δημιουργεί η ταξική πάλη. Το αντιπολεμικό κίνημα κατάφερε λοιπόν να δει αυτό που αρνούνται ή αδυνατούν να δουν οι ιμπεριαλιστές: ότι η εργατική τάξη και οι λαοί μιας χώρας μπορούν να οργανώνονται και να ξεγείρονται απέναντι στην εκμετάλλευση και την καταπίεση που βιώνουν από το καθεστώς τους, χωρίς να γίνονται πιόνια στα χέρια των ιμπεριαλιστών που επιδιώκουν σε κάθε περίπτωση να επιβάλουν τη δική τους, πιο αντιδραστική λύση. Οι ιρανικές μάζες που ξεσηκώθηκαν τον περασμένο χειμώνα δεν κινητοποιήθηκαν από κάποια συνωμοσία, ούτε έπαιξαν “αντικειμενικά” το παιχνίδι των αντιδραστικών δυνάμεων και των ιμπεριαλιστών πατρώνων τους.

Η ίδρυση της Αντιπολεμικής Δράσης, στον απόηχο του πολέμου στο Ιράν και μεσούσης της γενοκτονίας του παλαιστινιακού λαού είναι ένα ελπιδοφόρο βήμα στην κατεύθυνση του ενιαιομετωπικού συντονισμού. Η δράση της πρέπει να απλωθεί σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να καταφέρει να είναι ένας παράγοντας συσπείρωσης και ενεργοποίησης σε ένα τόσο σημαντικό μέτωπο. +++

-Φοιτητικό. +++

-Απεργίες κλπ +++

-Εκπαιδευτικές αναδιαρθρώσεις, διώξεις, καταστολή +++ (υπάρχει)

-Γυναικείο-φεμινιστικό +++

Μέρος Πέμπτο

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

1. Αν ο στόχος είναι η απόκρουση των αντεργατικών κυβερνητικών επιθέσεων και η αντεπίθεση του εργατικού κινήματος και των κοινωνικών κινήματων, τότε βασικό εργαλείο για να τον πετύχουμε είναι η ανεξάρτητη πολιτική έκφραση του αντικαπιταλιστικού ρεύματος. Αυτή η έκφραση θα γίνεται με ένα αντικαπιταλιστικό μέτωπο, ανεξάρτητο από το ρεφορμισμό και τους θεσμούς του κράτους και με τα σχήματά του σε χώρους δουλειάς, γειτονιές και σχολές και με τις αγωνίστριες και τους αγωνιστές του σε κάθε κοινωνικό κίνημα. Το μέτωπο θα παρεμβαίνει μεν διακριτά στα κινήματα αλλά και με ενιαιομετωπική λογική για τη συγκέντρωση όσο το δυνατόν περισσότερων δυνάμεων. Η παράλληλη ύπαρξη μιας βαθύτερης, προγραμματικής επαναστατικής συμφωνίας και τελικά ενός επαναστατικού εργατικού κόμματος είναι μόνιμα στο μυαλό της ΟΔΕ-Σπάρτακος.
2. Η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος συμμετέχει στην ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α από την ίδρυσή της το 2009. Την περίοδο της ανόδου του κινήματος, μέσα στα χρόνια της κρίσης που ξέσπασε, αλλά και την περίοδο της αναμονής και της απογοήτευσης που προκάλεσε η άνοδος και η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος προέτασε την ανάγκη ύπαρξης, ανεξάρτητου από τους θεσμούς του κράτους και από τον ρεφορμισμό, αντικαπιταλιστικού πόλου και την προοπτική ενός επαναστατικού κομμουνιστικού κόμματος. Η ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α, παρ' όλες τις παλινωδίες της και μέσα από ξεκαθαρίσματα και βαθέματα της πολιτικής συμφωνίας των οργανώσεών της, κατάφερε να επιζήσει και να υπάρξει ανεξάρτητη από τον ρεφορμισμό.
3. Αυτή η λογική ήταν εκείνη που οδήγησε την ΟΚΔΕ-Σπάρτακος στη συγκρότηση μαζί με ανένταχτους/ες αγωνιστές και αγωνίστριες, της Πρωτοβουλίας για μια ΑΝΤΑΡΣΥΑ Αντικαπιταλιστική και Επαναστατική (ΠΑΑΕ). Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ όμως, είχε ήδη δείξει σημάδια υπολειμτικής τα οποία δε σταμάτησαν ποτέ να αυξάνονται, σε τέτοιο βαθμό που το βασικό πεδίο πολιτικής παρέμβασης της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος και κυρίως της ΠΑΑΕ, να πάψει ουσιαστικά να υπάρχει. Η ολοένα μεγαλύτερη αδρανοποίηση των Τοπικών και Κλαδικών Επιτροπών της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, στέρησε από τα ανένταχτα μέλη του μετώπου τη δυνατότητα πολιτικής συζήτησης και ουσιαστικής συμμετοχής, με αποτέλεσμα πολλά απ αυτά να αποχωρήσουν από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Αυτή η κατάσταση επηρέασε τη λειτουργία και της ίδιας της ΠΑΑΕ. Παρ' όλα αυτά μπορούμε να πούμε με σιγουριά ότι η ύπαρξη της ΠΑΑΕ συγκράτησε σε κάποιο επίπεδο τα κύματα αποχωρήσεων των ανένταχτων μελών.
Η ΠΑΑΕ ακόμα και στην πρόσφατη, 6η συνδιάσκεψη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, τόνισε την προβληματική εσωτερική λειτουργία του μετώπου και κατέθεσε ένα σχέδιο απολογισμού της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Εκτός από το γεγονός ότι οι Τοπικές και οι Κλαδικές Επιτροπές συνεδριάζουν μόνο πριν από τις συνδιασκέψεις και τις εκλογές, τα τελευταία χρόνια ακόμα και το ΠΣΟ και η ΚΣΕ συνεδριάζουν σπανιότερα και με λιγότερο πολιτικό ενδιαφέρον, ενώ και οι δημόσιες παρεμβάσεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ χαρακτηρίζονται από έλλειψη ενότητας μεταξύ των οργανώσεών της.
4. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ, παρ' όλη την οργανωτική της παράλυση, έχει καταφέρει πολλά στο πολιτικό πεδίο, όντας το μοναδικό μόρφωμα της αντικαπιταλιστικής αριστεράς με πανελλαδική αναγνωρισιμότητα και επιρροή μακράν μεγαλύτερη του αθροίσματος των οργανώσεών της. Αυτό δε φαίνεται να αλλάζει ούτε με την εμφάνιση καινούριων μετωπικών σχηματισμών, όπως η "Πρωτοβουλία για μία Νέα, Ενωτική και Ανατρεπτική Αριστερά" και το "ΜΕΡΑ25 Ενωτική Αριστερά". Με την αποχώρηση της ΑΡΑΝ, της ΑΡΑΣ, της ΑΡΙΣ καθώς και της τότε Μετάβασης, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ έχει πετύχει βαθύτερη πολιτική συμφωνία, κάτι που αποτυπώθηκε και στην 6η Συνδιάσκεψη όπου παρουσιάστηκε μια πρωτοφανής για το μέτωπο, ομοιογένεια στην ανάγνωση της συγκυρίας και στα συμπεράσματα. Παράλληλα, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ έχει ενστερνιστεί πολιτικές θέσεις που της έχουν προσδώσει πιο διεθνιστικό και επαναστατικό χαρακτήρα. Η θέση "στην ίδια μας τη χώρα είναι ο εχθρός" έχει αναδείξει την ΑΝΤΑΡΣΥΑ ως τον κύριο αντίπαλο απέναντι στις λεγόμενες εθνικές θέσεις ενάντια στην Τουρκία, όπως είναι αυτές για τα 12 ναυτικά μίλια και οι ΑΟΖ, αναγνωρίζοντάς τες ως αυτό που είναι: ιμπεριαλιστικές επιδιώξεις του ελληνικού ενάντια στον τουρκικό καπιταλισμό. Η καταδίκη

της Συμφωνίας των Πρεσπών από διεθνιστική σκοπιά, βασισμένη στην αναγνώριση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού του λαού της Βόρειας, πλέον, Μακεδονίας, η αναγνώριση εθνικών μειονοτήτων (τουρκικής και μακεδονικής) στην Ελλάδα καθώς και η υιοθέτηση του συνθήματος των ανοικτών συνόρων για πρόσφυγες και μετανάστες, αποτελούν θέσεις που δεν βρίσκει κανείς εύκολα στην ελληνική αριστερά, για τις οποίες ως ΟΚΔΕ-Σπάρτακος διεκδικούμε το μερίδιο συμβολής που μας αναλογεί. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ κράτησε επίσης, βαθιά επαναστατική στάση στον πόλεμο στην Ουκρανία, αναγνωρίζοντας τον ενδοϊμπεριαλιστικό του χαρακτήρα, αποφεύγοντας να υποστηρίξει το ένα ή το άλλο στρατόπεδο, τονίζοντας όμως και το ρόλο του ελληνικού κράτους και των συμμάχων του, των κρατών της Ε.Ε. Πιο πρόσφατα, η στάση της ΑΝΤΑΡΣΥΑ στον γενοκτονικό πόλεμο του Ισραήλ στην Παλαιστίνη ήταν ομόθυμη και σε γενικές γραμμές, σωστά τόνιζε ότι το σύνθημα για δύο κράτη στην περιοχή είναι ανέφικτο και σε λάθος δρόμο. Τέλος, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ τα τελευταία χρόνια έχει αναγνωρίσει τη σημασία κοινωνικών κινημάτων, όπως το οικολογικό, το φεμινιστικό, το ΛΟΑΤΚΙΑ+ και προσπαθεί να παρεμβαίνει σε αυτά.

5. Ένας ειλικρινής και αυστηρός απολογισμός της ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι απαραίτητος, αν θέλουμε να δούμε τι κρατάμε και τι πρέπει να αφήσουμε πίσω. Το σχέδιο απολογισμού που κατέθεσε η ΠΑΑΕ στην 6η Συνδιάσκεψη της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, εστίασε στα επιτεύγματα αλλά και στην οργανωτική παράλυση του μετώπου καθώς και στο ζήτημα που απασχόλησε περισσότερο από κάθε άλλο στα 17 χρόνια ζωής της ΑΝΤΑΡΣΥΑ: το ζήτημα των συνεργασιών. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ ξόδεψε πολύ χρόνο και ενέργεια στη συζήτηση για κατάθεση πολιτικών προτάσεων σε άλλες δυνάμεις με διαφορετικά στρατηγικά σχέδια, μια συζήτηση που έθετε συνεχώς επί τάπητος το ζήτημα της διεύρυνσης του μετώπου, σε μονοπάτια που δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν αντικαπιταλιστικά. Προτείναμε ένα διαφορετικό σχέδιο για την ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Αντί να στηρίζουμε την τακτική μας στην προσπάθεια επιρροής ενδιάμεσων και ταλαντευόμενων οργανώσεων ή στην πίεση στις ρεφορμιστικές οργανώσεις που θα αποστοίχιζε για να αποδεσμευτούν κάποια μέλη τους, προτείναμε να στοχεύσουμε στο ανένταχτο δυναμικό που θα εκραγεί όταν συμβούν γεγονότα στην ταξική πάλη. Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ πρέπει να επικεντρωθεί ακριβώς σε τέτοιες πρωτοβουλίες που θα προκαλέσουν κίνηση των μαζών. Οι πρωτοβουλίες αυτές δεν μπορούν να ξεπέφτουν ούτε στον απομονωτισμό και τα “ανεξάρτητα κέντρα αγώνα” ούτε όμως και στον ακολουθητισμό και στην αποποίηση του όπλου της κριτικής απέναντι στις γραφειοκρατικές ηγεσίες. Χρειάζεται μια διακριτή παρουσία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς με λήψη πρωτοβουλιών, αλλά και επαφή με τα υπόλοιπα κομμάτια του κινήματος, είτε μιλάμε για σωματεία με γραφειοκρατικές ηγεσίες, είτε για ταλαντευόμενες οργανώσεις.

Μπορεί ο απολογισμός της ΠΑΑΕ, να μην είχε τύχη στη Συνδιάσκεψη, αλλά η επιρροή της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος και της ΠΑΑΕ στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ αντικατοπτρίστηκε στην αύξηση κατά περίπου 30% των ψήφων που έλαβε το ψηφοδέλιό μας, σε σύγκριση με την 5η Συνδιάσκεψη και στην κατά 2% αύξηση της συνολικής της επιρροής.

6. Τα θετικά σημεία που αναφέρθηκαν, αποτελούν επιτεύγματα που δεν ήταν δεδομένα για την ΑΝΤΑΡΣΥΑ το 2009 και, για πολλές οργανώσεις δεν είναι ούτε ακόμα και τώρα από μόνα τους ωστόσο δεν θα αρκούσαν για να αναζωογονήσουν το μέτωπο, το οποίο έχει πρακτικά παραλύσει. Τα προβλήματα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι τόσο εδραιωμένα και βαθιά, που θα ήταν αφέλεια να πιστέψουμε ότι το μέτωπο θα μπορούσε ξαφνικά να αναγεννηθεί. Η προοπτική της οικοδόμησης ενός αντικαπιταλιστικού πόλου απαιτεί μια ρήξη με το παρελθόν της ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Απ’ την άλλη, η φυγή προς την από τα πάνω παρθενογένεση νέων σχηματισμών, νέων οργανώσεων και μετώπων, με νέα ονόματα και νέες υποσχέσεις, κάθε φορά που κάτι δεν πηγαίνει καλά, είναι σημάδι των καιρών. Των καιρών της απογοήτευσης και των πολιτικών αδιεξόδων που έφερε ο ΣΥΡΙΖΑ και η διακυβέρνησή του.

Η αντικαπιταλιστική αριστερά δεν είναι έτοιμη ακόμα για το επόμενο βήμα, αλλά, προκειμένου να το αποτολμήσει καν, δεν μπορεί παρά να πατήσει πάνω στα κεκτημένα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ και να

στηριχτεί στις οργανώσεις που την αποτελούν σήμερα. Η οργάνωσή μας, πρέπει να έχει στο κέντρο της προσοχής της το πώς μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά σε αυτό το επόμενο βήμα.

Σήμερα είναι ευκολότερο παρά ποτέ να πείσουμε ότι ζούμε σε περίοδο πολέμων και επαναστάσεων. Το ζήτημα μάλλον είναι να πείσουμε ότι οι επαναστάσεις επείγουν προτού μπορέσουν οι πόλεμοι, να αποβούν μοιραίοι, τόσο για την ανθρωπότητα όσο και για το περιβάλλον. Η επανάσταση όμως, είναι μια δυνατότητα που, ανάμεσα σε άλλα, εξαρτάται και από την ύπαρξη και δράση ενός επαναστατικού εργατικού κόμματος. Η έλλειψη μιας επαναστατικής Διεθνούς και η πολυδιάσπαση των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων αποτελούν τροχοπέδη στην προοπτική της επανάστασης. Το ρεύμα μας όμως, αυτό της 4ης Διεθνούς, έχει δώσει τις θεωρητικές αναλύσεις για την παγκόσμια καπιταλιστική κρίση και πρακτικές απαντήσεις στο πρόβλημα της οργάνωσης του κόμματος και της παρέμβασής του στο κίνημα. Αυτή η συμβολή φαίνεται και στο γεγονός ότι οργανώσεις που δεν ανήκουν ούτε κατάγονται από το ρεύμα μας, έχουν αρχίσει να αναφέρονται σε όρους που ανέκαθεν ήταν μέρος του πολιτικού μας χαρακτήρα, όπως το μεταβατικό πρόγραμμα, το ενιαίο μέτωπο, ο εργατικός έλεγχος κλπ.

7. Η συμβολή της οργάνωσής μας στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ και γενικότερα στον αντικαπιταλιστικό χώρο, τόσο σε πολιτικό και θεωρητικό πεδίο όσο και σε θέματα τακτικής, υπερακοντίζει το μέγεθός της. Θεωρούμε ότι έχουμε έναν ρόλο στην οικοδόμηση ενός επαναστατικού κόμματος και, με βάση αυτή την πεποίθηση, αποφασίσαμε στην προηγούμενη συνδιάσκεψή μας να προχωρήσουμε σε δημόσιο κάλεσμα για τη δημιουργία “μιας επαναστατικής και διεθνιστικής πτέρυγας, με προγραμματική ενότητα ανώτερη από αυτή που θα μπορούσε να επιτύχει η ΑΝΤΑΡΣΥΑ”. Αυτό το κάλεσμα, που καταρχήν απευθυνόταν στις οργανώσεις του τροτσκιστικού χώρου, όχι μόνο δεν αμελούσε τις σημαντικές ενδημικές πολιτικές αποκλίσεις ιστορικού ή στρατηγικού χαρακτήρα αλλά και κατονόμαζε ζητήματα που θα στέκονταν εμπόδια: η στάση απέναντι στον πόλεμο στην Ουκρανία, η ερμηνεία της τακτικής του Ενιαίου Μετώπου, η δράση στο συνδικαλιστικό κίνημα και η στάση απέναντι στο ρεφορμισμό.
8. Η απόφαση αυτή άρχισε να υλοποιείται με πρώτη οργάνωση στην οποία απευθυνθήκαμε να είναι το Κόκκινο Νήμα. Με τις συντροφισσες και τους συντρόφους είχαμε ήδη επαφές μέσω κυρίως του αντιπολεμικού κινήματος, αλλά και σε διάφορους εργασιακούς χώρους, όπως στην εκπαίδευση και στους ΟΤΑ. Η προσπάθεια περιελάμβανε συζητήσεις για συγκεκριμένα θέματα, ανάλυση ντοκουμέντων των δύο οργανώσεων, ανοιχτές εκδηλώσεις, διάλογο σε περιοδικά και εφημερίδες και κοινές παρεμβάσεις. Σημαντικό στοιχείο ήταν η συμμετοχή μελών των οργανώσεων, αποφεύγοντας να μείνει η προσπάθεια σε συναντήσεις κορυφής. Μέσα από συμφωνίες αλλά και από διαφορετικές αποχρώσεις στην πολιτική ανάλυση ή στην τακτική, φάνηκε γρήγορα ότι η προσπάθεια είχε προοπτική και ήδη οι δύο οργανώσεις βρισκόμαστε σε φάση διερεύνησης ενοποίησης. Η πρώτη αυτή φάση υλοποίησης της απόφασης δείχνει την ορθότητα της απόφασης και ανοίγει δρόμους για τις επόμενες φάσεις, με την ίδια ή διαφορετική μορφή.
9. Αναγνωρίζουμε ότι η μέγιστη συσπείρωση των επαναστατικών και διεθνιστικών δυνάμεων είναι κρίσιμη, αλλά και ότι οι διαφωνίες είναι συχνά μεγάλες και ότι τελικά, το υλικό ενός επαναστατικού κόμματος δε βρίσκεται αυτή τη στιγμή ούτε έτοιμο ούτε κυρίως σε πολιτικές οργανώσεις. Βρίσκεται στο ανένταχτο δυναμικό των κινημάτων, των συνδικαλιστικών σχημάτων, των σχημάτων γειτονιάς. Στόχος είναι, η συσπείρωση των διεθνιστικών και επαναστατικών οργανώσεων να εμπνεύσει νέους αγωνιστές νέες αγωνίστριες, παλιούς συντρόφους και συντροφισσες που για διάφορους λόγους έχουν χαράξει άλλους δρόμους και ανένταχτους αγωνιστές και αγωνίστριες, ώστε ένα νέο επαναστατικό κόμμα να έχει πραγματικό λόγο ύπαρξης και να είναι γειωμένο στην εργατική τάξη. Η ενιαιομετωπική λογική, η προώθηση της αυτοοργάνωσης των αγώνων και η ενεργός συμμετοχή σε κινήματα (φεμινιστικό, ΛΟΑΤΚΙΑ+, οικολογικό, αντιρατσιστικό, αντιφασιστικό), συνδεδεμένο οργανικά με την πολιτική ανεξαρτησία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς, είναι η απαραίτητη τακτική επιλογή για την επιτυχία του σχεδίου μας.

10. Βασική αντίληψη της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος είναι η ανάγκη ύπαρξης διεθνούς επαναστατικής οργάνωσης, ειδικά σε μια περίοδο σαν αυτή που διανύουμε, με όξυνση των εθνικισμών. Μέσα από μια τέτοια ενιαία, διεθνή οργάνωση αποκόπτεται η διάδοση των εθνικών ανταγωνισμών προς τη συνείδηση της εργατικής τάξης. Πάνω σε αυτή την αντίληψη στηρίζεται και η συμμετοχή μας στην 4η Διεθνή, παρ' όλη την διαλυτική κατάσταση στην οποία βρίσκεται εδώ και χρόνια. Η στρατηγική των "πλατιών" κομμάτων που κατέληξε στην υποστήριξη κομμάτων όπως ο ΣΥΡΙΖΑ και η νέα, ακόμη χειρότερη, των "χρήσιμων κομμάτων", όπως και οι θέσεις που έχει πάρει η 4η, ουσιαστικά υπέρ του δυτικού στρατοπέδου (Λιβύη, Μακεδονικό, Ουκρανία), την έχουν εκτρέψει σε δρόμους που δεν μπορούμε να ακολουθήσουμε. Ο συγκεντρωτικός τρόπος λειτουργίας της 4ης υπό την παρούσα ηγεσία δεν αφήνει περιθώρια βελτίωσης της κατάστασης.

+++++ Σύντομος απολογισμός παγκόσμιου συνεδρίου – Ομάδα Διεθνών

Παρ' όλα αυτά, η λύση για μας δεν είναι η εθνική απομόνωση. Η ΟΚΔΕ-Σπάρτακος ήταν ιδρυτικό μέλος της Τάσης για μια Επαναστατική Διεθνή (TRI) και συνεχίζει να την στηρίζει, επιδιώκοντας παράλληλα τη διεύρυνσή της και την προσέγγιση με άλλα διεθνή επαναστατικά ρεύματα. Η διαδικασία αυτή έχει ήδη ξεκινήσει, με οργανώσεις από Γερμανία, Αυστρία και ΗΠΑ. Παράλληλα, αναπτύσσουμε σχέσεις με οργανώσεις από άλλες χώρες, όπως η Ιταλία και, πολύ σημαντικό λόγω του ανταγωνισμού με την Ελλάδα, από την Τουρκία.

11. Το πολιτικό σχέδιο της ΟΚΔΕ-Σπάρτακος εκτείνεται σε δύο σκέλη. Από τη μία, στηρίζουμε την ΑΝΤΑΡΣΥΑ και κάνουμε ό,τι μπορούμε για να λειτουργεί πραγματικά και δημοκρατικά, παρεμβαίνοντας έγκαιρα και εύστοχα στα ζητήματα της ταξικής πάλης. Με πυρήνα την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, προσπαθούμε να οικοδομήσουμε τα αντικαπιταλιστικά σχήματα σε χώρους δουλειάς, σχολές και γειτονίες, ως μέρη ενός πολιτικά αυτοτελούς αντικαπιταλιστικού πόλου. Από την άλλη, συνεχίζουμε την προσπάθεια για το χτίσιμο μιας επαναστατικής και διεθνιστικής πτέρυγας, τόσο στο εγχώριο επίπεδο με πρωτοβουλίες κοινής δράσης και πολιτικού διαλόγου με οργανώσεις και ομαδοποιήσεις, όσο και στο διεθνές επίπεδο μέσα από την TRI και τις άλλες διεθνείς μας επαφές.

Κλ. Αντωνίου
Κ. Δικαίος
Μ. Κτιστάκης
Π. Νομικός
Ν. Σκούφογλου
Ν. Ταμβακλής